časopis gréckokatolíckej cirkvi • Ročník XXXVI. • Číslo 6.-7. • 14.03.2004 • 30 Sk/K

slovo

Národná púť do Ríma

Modlitbová reťaz

Stredoeurópske katolícke dni

Na strane života.

Boh je darca života - nakazme mu to!

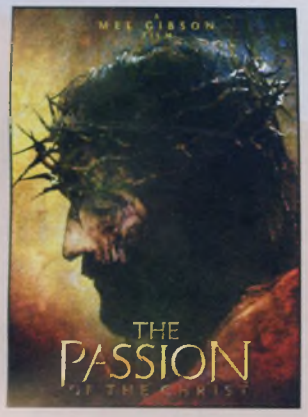

Kontroverzný film Mela Gibsona: Utrpenie Krista

ŽNIMOČNÉ DVOJČÍS

Martin Mikula
farár Iňačovce

ÚVODNÍK

Položme si otázku: *Čo je najcennejšie, čo v živote vlastníme?* A aby ste dlho nepremýšľali, tak vám poradím. Nie je to vari sám život? Veď keby som nežil, nič by som nemal, nevlastnil. Život, ktorý si nikto z nás sám na tejto zemi nevybral, je tým najväčším bohatstvom každého človeka. Lebo to, čo presahuje naše schopnosti, môže dať len Boh – a to je život. **On je tvorcom ľudského života.**

Mnohí si však myslia, že sami vládnu nad životom a môžu riadiť aj životy iných - či niekto bude žiť alebo nie. Takéto zmýšľanie dohnalo človeka k tomu, aby poprel stvoriteľské právo Bohu. Deti, ktoré pripravujem na 1.sv. prijímanie, učím, že najdôležitejšie Božie stvorenia sú anjeli a ľudia. Predtým však musia vedieť, že Boh je Pán a *Stvoriteľ* celého sveta a náš *Nebeský Otec*, pretože stvoril aj nás. **On je naším otcom.**

V knihe Pôvodu (Genezis) čítame: »*Nato Boh povedal: „Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby! Nech vládne nad rybami mora i nad vtáctvom neba i nad dobytkom a divou zverou a nad všetkými plazmi, čo sa plazia po zemi!" A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril«* (Gn 1, 26 - 27). Tu máme jasný dôkaz toho, kto požehnáva život. Od koho vychádza prvotná iniciatíva. A na inom mieste Svätého písma sa dočítame, ako prehovoril Pán k Jeremiášovi: *„Skôr, než som ťa utvoril v matkinom živote, poznal som ťa, skôr, než si vyšiel z lona, zasvätil som ťa, za proroka pre pohanov som ťa ustanovil"* (Jer 1, 5). Nuž teda právo na život nie je v mojich rukách, lež v rukách Boha. Nie ja si vyberám, či sa narodím alebo nenarodím. Či budem existovať na tomto svete, alebo nie. **Boh je pôvodcom môjho života.**

Ľudský život je dar. Je vyjadrením Božej dokonalosti a jeho nesmiernej lásky, že „si na mňa spomenul" a dovolil práve mne, aby som svojím životom stvárňoval jeho obraz tu na tejto zemi. Pretože som bol stvorený podľa Božieho obrazu. Podobám sa teda na Boha? To bol Boží zámer podobať sa na neho. No je to v skutočnosti tak? Neprehliadli sme tento jeho plán, ktorý mal s nami? *„Boh ich požehnal a povedal im: „Ploďte a množte sa a naplňte zem! Podmaňte si ju a panujte nad rybami mora, nad vtáctvom neba a nad všetkou zverou, čo sa hýbe na zemi"* (Gn 1, 28). Boh určil, aby človek vládol nad rybami, vtáctvom, dobytkom a divou zverou, nad všetkými plazmi, čo sú na zemi, ale o žiadnej vláde nad človekom sa nezmieňuje. A už vôbec nič nehovorí o zabíjaní. Práve naopak – hovorí: *ploďte a množte sa a naplňte zem.* No my dnes globálne môžeme konštatovať, že ľudstvo vymiera. **Konkrétne – Slovensko zomiera!!!**

Za posledných 33 rokov od prijatia zákona o voľnom rozhodnutí počaté dieťa likvidovať sa u nás zabilo skoro 2 milióny dietok. Je to jedna tretina národa. V nasledujúcich stáročiach mu hrozí totálny zánik. A preto sa pýtam: *Chcel toto Boh? Vari sa pomýlil? Nechceme aj my prežiť svoj život v šťastí a radosti?* Ak áno, prečo túto šancu nedoprajeme iným? Lebo v tomto prípade vôbec nejde o Boží plán, ale o hrubé sebectvo. Rodičia, ak ich môžem takto nazvať, nepočali dieťa z lásky, ale skôr zo zlomyseľnosti – z veľkého egoizmu. A preto ho nemilujú. **Preto musí zomrieť!**

Mnohí z vás si možno písali alebo ešte píšu denníky. Je v nich zachytené to, čo sa udialo v živote dotyčného človeka. Sú tam zapísané chvíle, ktoré zažil a už sa nebudú nikdy opakovať. Teraz mi dovoľte, aby som vám prečítal jeden denník. Jeho riadky sú písané v mesiaci lásky, čiže v máji:

1.5.Dnes mi dali moji rodičia z lásky život.

15.5. Vytvárajú sa mi prvé žilky, celé telo. Tvorí sa to rýchlo.

19.5. Už mám ústa.

21.5. Začalo mi biť srdce. Kto môže pochybovať, že žijem?

22.5. Nechápem, prečo má moja matka toľko starostí.

28.5. Začali mi rásť nohy a ruky.

8.6. Už rastiem do dĺžky. Je to pekné, ako mi na rukách rastú prsty. Čoskoro ich budem môcť používať.

15.6. Dnes bola moja mama u lekára a on jej potvrdil, že žijem v nej. Veľmi sa z toho teším.

20.6. Teraz je už isté, že som dievčatko.

24.6. Mám už všetky orgány. Moje zmyslové vnímanie sa zlepšilo.

6.7. Začala mi rásť ozdoba hlavy – vlasy a obočie.

8.7. Oči už mám dávno vyvinuté, napriek tomu, že viečka sú ešte zatvorené, ale čoskoro uvidím všetko pekné na svete a predovšetkým svojho milého otecka a mamičku, ktorá ma v sebe nosí.

19.7. Srdce mi skvelo bije. Cítim sa bezpečne a šťastne.

20.7. Dnes ma moji rodičia dali zavraždiť.

I na tomto dieťati sa malo uskutočniť Bohom dané právo na život na tejto zemi a s ním možnosť zúčastňovať sa na vytváraní Božieho kráľovstva, v ktorom je miesto pre všetky Božie deti. No nestalo sa tak.

Preto vás vyzývam, poďte aj vy zachraňovať počaté a na likvidáciu odsúdené deti. Modlitbou, osobnými obetami – pôstom, sebazaprením telesným či duchovným a rôznymi skutkami lásky, ktoré majú nesmiernu cenu v Božích očiach. Tak, ako má nesmiernu hodnotu aj ľudský život.

F. Martin Mikula

vyberáme z obsahu

ROZHOVOR
Na strane života 3

SPRAVODAJSTVO
Z kresťanského sveta 4
Správy z domova 5-7
Národná púť Slovákov do Ríma 8-9
Modlitbová reťaz za našich kňazov 10-11
Nový pomocný biskup v Košiciach 11

DUCHOVNÉ ČLÁNKY
Trnavská katedrála 12
Naši prep. otcovia zabití v kl. sv. Sávu 13
Boh je darca života 14-15
Krížová cesta nenarodeného dieťaťa 15
Ako sa mám modliť? 16
Vody plné života 17
45. výročie smrti bl. M. D. Trčku 18-19
80. výročie doč. sľubov bl. P. Gojdiča 19
Kontroverzný film: Utrpenie Krista 20-21
Vstúpiš na kríž? 22
Urobila by si to znova 23

slovo
časopis gréckokatolíckej cirkvi

■ Vydáva Vydavateľstvo PETRA s cirkevným schválením Gréckokatolíckeho biskupstva pod č.j. 3317/99. ■ **Šéfredaktor:** Mgr. Juraj Gradoš ■ **Cenzor:** Anton Mojžiš ■ **Redaktorka:** Mgr. Anna Ondovčíková ■ **Jazyková úprava:** PhDr. Adriana Matoľáková, Mgr. Emília Bakajsová ■ **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 3, P. O. Box 204, 080 01 Prešov, *tel.:* 051-7722814, 7734622, *kl. 266, 166, e-mail:* slovogrk@greckokat.sk, *web stránka:* www.petra.greckokat.sk ■ **Osvit, tlač a väzba:** Vydavateľstvo Michala Vaška Prešov ■ **Celoročné predplatné na rok 2004:** *Slovensko:* 390 Sk; *Okolité štáty: 390 Sk +* poštovné 870 Sk; *(37 €); Ostatná Európa:* 390 Sk + poštovné *1050 Sk (40 €); Zámorie:* 390 Sk + poštovné 1640 Sk (65 $); číslo účtu: *262* 872 8493/1100, SWIFT KÓD: TATR SK BX, var. symbol: 2004 ■ *Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku.* ■ Novinové zásielky: VsRP - 661/2003 ■ ISSN 1335-7492 ■ *Uzávierka pre spravodajstvo do čísla 5 je 11. februára 2004.*
Snímka z titulnej strany: Hlavná snímka: Beatifikácia V. Hopku v Bratislave, ďalšie snímky: Dieťa (L. Lehotský); ThePassion (internet).
Posledná strana: Zachráň ma! (montáž, Juraj Gradoš).

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY

Apríl

Aby bola starostlivo zabezpečená solídna príprava kandidátov duchovného stavu a trvalá formácia vysvätených duchovných osôb.

Aby misijný duch podľa dekrétu „Ad gentes" bol podnetom na uvažovanie a trvalú angažovanosť kresťanského spoločenstva v pastoračnej činnosti.

Za ochranu života. Aby sa ľudský život chránil už od počatia.

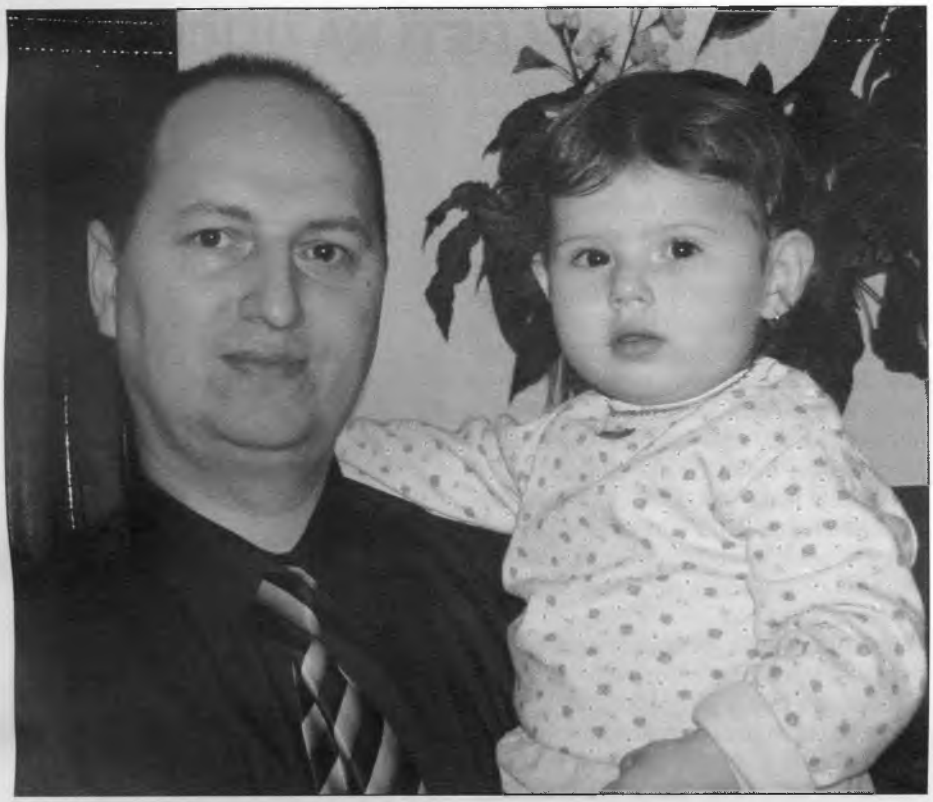

Na strane života

Rozhovor s MUDr. Františkom Orlovským, výkonným riaditeľom Donum Vitae (Domu života) a primátorom Starej Ľubovne.

Ste povolaním lekár - chirurg, ale momentálne zastávate post primátora v Starej Ľubovni. Zaoberáte sa aj plánovaným rodičovstvom. Dajú sa tieto dve dôležité a zodpovedné úlohy skĺbiť tak, aby ste sa obidvom naplno venovali?

Po zvolení do funkcie primátora som musel prehodnotiť rebríček povinností a rozdeliť si čas tak, aby som mohol zodpovedne vykonávať funkciu primátora a nestratil kontakt s chirurgiou. Samozrejme som sa teraz musel vzdať operatívy. Služby na oddelení, ktoré slúžim, sú pre mňa oddychom.

Ako ste sa dostali k problematike plánovaného rodičovstva?

Do služby pre manželov a rodiny ma pozval p. Michal Zamkovský. S manželkou sme najprv pôsobili v Hnutí Svetlo život, potom vo farnosti a teraz pre celé Slovensko. Odborné skúsenosti som načerpal v Donum Vitae, ktoré je odborným garantom výučby Billingsovej ovulačnej metódy.

Robievate náuky pre snúbencov o prirodzenom plánovaní rodičovstva. Ako sa k tejto téme stavia dnešná mládež?

Klamstvo sa stáva pre ňu pravdou, pretože je pohodlnejšie žiť bez náročnosti, ktorú na nás kladie Boh. 70 percent neviest prichádza na náuku pred manželstvom tehotných a 90 percent so sexuálnou skúsenosťou. O to viac si treba vážiť mladých ľudí, ktorí čistotu prinášajú ako dar do manželstva. Tam, kde mladí ľudia majú základ vo viere, nie je problém prijať prirodzené metódy plánovania rodičovstva ako súčasť života. Tam, kde je viera formálna alebo žiadna, je náuka Cirkvi v oblasti zodpovedného plánovania rodiny pre mladých bláznovstvom.

Dá sa proti potratom vôbec nejako bojovať? Ako by sme mali my kresťania bojovať proti rozšíreniu potratov?

Dôverovať Bohu aj Cirkvi a žiť podľa prirodzených metód plánovania rodičovstva!

Mnohí sa dnes pýtajú, prečo Cirkev zakazuje antikoncepciu, či nie je väčšie zlo potrat. Čo by ste povedali Vy?

Antikoncepcia je vstupnou bránou k potratom. Je nebezpečné voliť menšie zlo, ak ide o život, zvlášť vtedy, ak takzvaná antikoncepcia má potratový mechanizmus účinku. Slogan - lepšia antikoncepcia ako potrat - je klamstvom, ktoré nič nerieši. Manželia, ktorí žijú antikoncepčne, svojím skutkom neprijímajú dar plodnosti, ktorý dáva Boh, ale prijímajú riešenie, ktoré dáva človek. Stvorenie prestáva chváliť Boha, ale chváli človeka. Práve preto Cirkev nemôže súhlasiť s antikoncepciou.

MUDr. František Orlovský sa narodil 16. 6. 1962 v Prešove. V rokoch 1982 – 1988 študoval na FVL – UK v Prahe. 18. 11. 1989 prijal sviatosť manželstva s Máriou. Má 4 deti: Filipa, Mareka, Kristínku a Stanku. Od roku 1988 pracuje na chirurgickom oddelení NsP v Starej Ľubovni. V roku 1990 sa stal členom a až do súčasnosti výkonným riaditeľom Donum Vitae, kde vykonáva prednášky, poradenstvo pre snúbencov, manželov, rodiny a mládež. Posledné tri roky sa venuje aj náukám pre bohoslovcov (Košice, Spiš, Prešov, Badín). V decembri 2002 sa stal primátorom Starej Ľubovne.

Je postihnutie dieťaťa dôvodom na ukončenie života?

Iba Boh rozhoduje o živote. Prijať postihnuté dieťa znamená prijať Krista. Na spoločnosti je úloha pomôcť rodičom pri starostlivosti o takéto deti.

Mnohé matky si nechávajú urobiť potrat a potom trpia výčitkami. Ako by sme ich mali presvedčiť, aby to neurobili?

Pre potrat sa rodičia rozhodujú väčšinou pri neplánovaných tehotenstvách. Ak sa budú počínať deti plánované, potratov ubudne. Kým sa tak stane, dovtedy treba takéto ženy objavovať, stáť pri nich a pomáhať im. Rozhodujúcu úlohu tu treba jednoznačne prisúdiť mužom.

A čo matky, ktoré sú tehotné a nechcú si z nejakej príčiny nechať svoje dieťatko, ale nechcú ísť ani na potrat. Čo by ste odporučili robiť v ich prípade?

Na Slovensku existuje niekoľko zariadení, ktoré sú schopné prijať ženy počas tehotenstva a zabezpečiť adopciu detí do dobrých rodín. Takéto zariadenia fungujú vďaka obetavosti dobrých ľudí a Božej milosti. Sú to: DOM BETLEHEM v Bratislave, ÁNO PRE ŽIVOT v Rajeckých Tepliciach, DOM CHARITAS SV. JOZEFA v Spišskej Novej Vsi a AZYLOVÝ DOM SV. ALŽBETY v Banskej Bystrici.

V Bratislave sa plánuje zriadiť kresťanská gynekologická ambulancia. Je potrebné mať takúto ambulanciu? V čom sa bude líšiť od ostatných?

V odbornej činnosti nevidím rozdiel. To, čo by malo odlišovať túto ambulanciu od ostatných, by mal byť jasný prístup Pre Život. Verím, že na tejto ambulancii nájde svoje miesto poradenstvo v oblasti zodpovedného rodičovstva.

Nie je potrebné zriadiť na Slovensku viac takýchto ambulancií?

Donum Vitae a lektori Billingsovej metódy, pôsobiaci po celom Slovensku, by privítali takéto ambulancie aspoň v každej diecéze. Ale na druhej strane, veľa veriacich žien berie svoje karty od kresťanských gynekológov, ktorí nepredpisujú antikoncepciu a liečia podľa zásad kresťanskej etiky a morálky.

Chceli by ste na záver niečo odkázať našim čitateľom?

Mladým, aby žili v čistote do manželstva, manželom, aby prijali do svojho života prirodzené metódy plánovania rodičovstva a kňazom, aby pracovali s rodinami a prijímali obetavých laikov do služby Pre Život.

Za rozhovor ďakuje
Mgr. Anna Ondovčíkova
Snímka:
archív F. Orlovského

Z KRESŤANSKÉHO SVETA

FRANCÚZSKO: Pod heslom „Je čas konať" začali francúzski kresťania celoeurópsku podpisovú akciu, ktorá má za cieľ uznanie kresťanských koreňov v európskej ústave.

„Pokladáte za normálne, že sa Európa konštituuje bez spomenutia Boha, zatiaľ čo základné slobody európskych národov majú svoj pôvod v kresťanstve?" pýtajú sa organizátori akcie. A vyslovujú presvedčenie: „Spomenutie Boha ako aj hodnôt evanjelia bude trvalo chrániť náboženskú slobodu v Európe. Vytvorí to väčšiu úctu k ľudskej osobe a k jej základným právam." Zozbierali už 700 000 podpisov a je medzi nimi 360 poslancov. Kto sa chce k petícii pripojiť, môže tak urobiť na adrese www.libertepolitique.com. Na petíciu je upútavka v pravom hornom rohu stránky. Petícia s podpismi sa bude prezentovať Rade Európy 25. marca. (ZE/-zg-TK KBS).

VATIKÁN: Vatikánska Kongregácia pre klérus zorganizovala videokonferenciu na tému Cirkev, New Age a sekty, ktorá sa konala 27. februára t. r.. Podujatie bolo možné sledovať naživo (dá sa pozrieť aj v zázname) aj na internete na adrese www.clerus.org, a tak sa do diskusie mohli zapojiť teológovia z celého sveta. (ZE/-zg-TK KBS).

BUDAPEŠŤ: Maďarský kardinál Péter Erdő vidí v Stredoeurópskych katolíckych dňoch (SEKD) dôležitý prínos Cirkvi k odstráneniu predsudkov medzi národmi ôsmich zúčastnených krajín. „Ako katolíci musíme posilňovať zmierenie," povedal ostrihomsko-budapeštiansky arcibiskup rakúskym novinárom v Budapešti. Vyslovil dôveru, že Maďarsko dosiahne na púti národov v Mariazelli 22.-23. mája počet 5000 pútnikov a povedal: „Pre maďarských katolíkov najmä v západnej časti krajiny, má Mariazell veľký význam. Konajú sa tam pravidelne púte. Mariazell je aj miestom, kde sa stretávajú Maďari z rôznych krajín. Doterajšími podujatiami a iniciatívami v rámci SEKD sme získali pozitívne skúsenosti." (KP /-zg- TK KBS, Ľudové noviny, týždenník Slovákov v Maďarsku).

ĽUBĽANA: Vymenovanie nového prefekta Kongregácie rímskej kúrie Franca Rodeho zo Slovinska sa v Slovinsku vníma pozitívne. Je to nielen pocta pre Katolícku cirkev v Slovinsku, ale aj určité ocenenie Slovinska ako relatívne mladého štátu.

Franc Rode v dňoch 27. a 28. februára 2004 vykonal návštevu Slovenska, počas ktorej sa stretol o. i. s predsedom NR SR Pavlom Hrušovským a arcibiskupom Jánom Sokolom. Jeho návšteva na Slovensku tak mala dôležitý význam, nielen ako najvyššieho predstaviteľa Katolíckej cirkvi v Slovinsku, ale aj jedného z najvyšších predstaviteľov Vatikánu. (Martin Dilong).

VATIKÁN: Pápež Ján Pavol II. odmietol umelé oplodnenie ako eticky neprijateľné. „Prirodzené plodenie detí sa nesmie nahradiť manipuláciou umelého aktu plodenia," povedal 21. februára t. r. v príhovore k členom Pápežskej akadémie pre život. Svätý Otec apeloval na vedcov, aby sa intenzívnejšie venovali výskumu príčin neplodnosti: „Treba hľadať cesty, ako prirodzeným spôsobom prekonať neplodnosť manželov..." povedal Svätý Otec a na veriacich apeloval, aby odmietali náhradné techniky pravého otcovstva a materstva, pretože „sú škodlivé dôstojnosti rodičov aj detí." (KP/-zg-TK KBS).

90 MILIÓNOV DETÍ NA ULICIACH

Na celom svete existuje až 90 miliónov detí bez domova, ktoré žijú na uliciach miest, z toho: 40 miliónov v Južnej Amerike, 10 miliónov v Afrike, kde je tento jav relatívne nový, a zvyšok v Ázii. Iba v Indii samotnej takto trpí až 18 miliónov detí. Zdôrazňuje to autor úvodníka misijného časopisu Comboniho misionárov „Mundo Negro" (Čierny svet) vo vydaní z decembra 2003. Autori v článku zdôrazňujú: „Najviac znepokojujúca je skutočnosť, že jav detí na uliciach v Afrike, Ázii alebo Južnej Amerike veľká väčšina vlád aj väčšina obyvateľstva ignoruje. Alebo, čo je ešte horšie, prenasledujú tieto deti ako zločincov, ktorí poškodzujú imidž mesta." Pripomína sa dramatická situácia detí z ulíc, ktoré však všade na svete ponechávajú vlastnému osudu. Ide tu o jednu z najväčších tragédií a hanbu pre modernú spoločnosť.

V Afrike sa tejto jav objavil v posledných dvoch desaťročiach následkom zavedenia slobodného trhového hospodárstva, ktoré viedlo vo veľkej časti obyvateľstva k nesmiernej chudobe. Chudoba priniesla vysťahovalectvo z vidieka do miest, kde však ľudia nenašli to, čo hľadali, ale stali sa obeťami vyvrhnutia zo spoločnosti. Väčšina detí z ulíc pochádza z týchto vrstiev obyvateľstva, z rodín, ktoré boli zničené chudobou a nemohli sa starať o svoje deti, ba dokonca ich často zneužívali a bili, preto boli deti nútené hľadať si vlastnú cestu.

Preto nájdeme v rozvojových krajinách i vo veľkomestách západných priemyselných krajín deti, ktoré na trhoch, námestiach a uliciach žobrú o almužnu alebo si zarábajú na chlieb čistením topánok či umývaním skiel na autách. Noci prežívajú v skupinách pod mostami, v malých uličkách alebo vo vchodoch do obchodov, či jednoducho v kartónovej škatuli na chodníku.

Článok ďalej pripomína, že konflikty a AIDS tento problém ešte zhoršujú, pretože po nich zostávajú státisíce sirôt, z ktorých mnohé taktiež skončia na ulici. Autor preto žiada, aby sme mocným hlasom apelovali na medzinárodné spoločenstvo, aby sa paragrafy dohôd OSN o právach detí aj realizovali v praxi.

Touto problematikou sa zaoberá aj misijný časopis talianskych jezuitov „Popoli", ktorý uverejnil článok o deťoch na uliciach Latinskej Ameriky s názvom „Vyrastať na ulici". Venuje sa najmä problému bánd mladistvých, ktoré verejnosť pod vplyvom masmédií odsudzuje ako netvorov a zločincov, proti ktorým je potrebný tvrdý postup. (ZE / -zg-TK KBS).

SVÄTÝ OTEC VOLÁ MLÁDEŽ DO KOLÍNA

Pápež Ján Pavol II. vyzval mládež celého sveta, aby sa duchovne pripravovala na 20. svetové dni mládeže 2005 v auguste v nemeckom Kolíne. V posolstve ku Kvetnej nedeli, 4. apríla 2004, Svätý Otec zdôrazňuje, že mladí sa nesmú nechať odpútať hlukom sveta ani pokušeniami zábav. Ich hľadanie Krista nemá byť podnecované jednoducho intelektuálnou zvedavosťou, ale otázkou zmyslu života. „Kresťanstvo nie je iba náuka, je to stretnutie s Bohom, ktorý sa v našich dejinách sprítomnil vtelením Ježiša," vyhlásil Svätý Otec.

Mladým pripomína, aby hľadali stretnutie s Kristom v Eucharistii ako aj v praktickej láske k blížnemu. Ako príklad uviedol Matku Teréziu a zdôraznil, že „svet potrebuje prorocké znamenie bratskej lásky k blížnemu". S veľkým dôrazom odporúčal mladým angažovanosť v Cirkvi. Cirkev je viditeľným pokračovaním Ježišovho konania v dejinách. Preto sa majú mladí angažovať vo farnostiach, hnutiach a skupinách a posilňovať spoločenstvo medzi sebou. (KP/-zg-TK KBS).

SYMPÓZIUM O CISÁROVI KAROLOVI I. VO VIEDNI

Posledný rakúsky cisár Karol I. bol témou sympózia v dňoch 19. až 21. 2. t.r. vo Viedni. Sympózium malo za cieľ podať objektívny a mnohostranný pohľad na Karola I., ktorého blahorečenie sa očakáva tento rok na jeseň v Ríme.

„Cisár Karol I. výrazne žil svoje svedectvo lásky k Bohu a k blížnym najmä počas svojich posledných mesiacov v exile na ostrove Madeira v rokoch 1921 až 1922," zdôraznila rímska historička a teologička Giovanna Briziová.

„Karol I. za päť mesiacov dobyl srdcia obyvateľov ostrova. Neviedeli v ňom exilového cisára Karola I., ale dobrého človeka „Carlosa"´. Často ho videli v chráme ponoreného do modlitieb. Od okamihu, keď sa Karol I. dozvedel o zmiznutí rodinných šperkov, ktoré naliehavo potreboval na financovanie svojho domu na Madeire vo Funchale, podrobil sa vedomiu, že musí kráčať cestou Golgoty. V deň pohrebu monarchu boli vo Funchali zatvorené všetky obchody. Na pohrebe sa zúčastnili tisíce ľudí."(KP/-zg-TK KBS).

Záver polroka na SZŠ sv. Bazila Veľkého v Prešove

Svätou liturgiou v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa na záver 1. polroka a kultúrnym programom dňa 30. januára 2004 si študenti Strednej zdravotníckej školy sv. Bazila Veľkého v Prešove uctili svojho patróna, ktorého mnohostranná osobnosť patrí medzi obzvlášť reprezentatívne postavy neskorej antiky a vyniká svojou hlbokou vierou i angažovanosťou nielen v spoločenstve Cirkvi, ale aj v kontexte vzdelanosti a literatúry.

Činoherné dielo, ktoré nacvičili a predviedli študenti školy na scéne Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove, priblížilo život a myšlienky sv. Bazila Veľkého a jeho sestry Makríny.

Myšlienky plné lásky, jasnosti, povzbudenia a pravdy, ktoré vystupujú z tohto diela, sú aktuálne aj v súčasnej dobe a majú mať vždy miesto v našich životoch. Veľmi dobré herecké výkony podali P. Melkovič v úlohe sv. Bazila Veľkého, K. Beňová v úlohe sv. Makríny, J. Klenotič, C. Grus, J. Bartko, R. Sirotňák, Ľ. Nosáľ, M. Kiseľa, Z. Hlinková a dievčatá v úlohe sestier z kláštora v Cézarei. Režiu mal autor dramatického diela Mgr. F. Š. Pribula.

M. Krajníková

Karneval v Stakčínskej Roztoke

Stakčínska Roztoka - malá obec neďaleko priehrady Starina – má iba 330 obyvateľov, na detí je však požehnaná. Vo veku do 10 rokov je ich tu 42. Sú veľmi aktívne, radi sa zapájajú do školských aj cirkevných akcií, k čomu ich cieľavedome vedú učitelia základnej školy. Veľkú odozvu v tejto obci mala na Vianoce Dobrá novina, do ktorej sa zapojilo 25 detí, ale aj starší chlapci a dievčatá. Hoci sami žijú v skromných podmienkach, na podporu výstavby nemocnice v južnom Sudáne vyzbierali celkom slušnú čiastku peňazí.

V predpôstnom období (14. februára) v sále miestneho domu kultúry v spolupráci s obecným úradom zorganizovali detský karneval. Úvodným slovom ho otvoril starosta obce PhDr. Dušan Hirjak. Hoci vonku v tom čase bola zima a husto snežilo, v sále zažiarilo slniečko, zakvitli rôznofarebné kvetiny, prileteli motýle, lienky. Medzi nimi sa prechádzali rytieri, piráti, princezné, čert, kocúr v čižmách i policajný šerif. Fantázia detí a šikovné ruky rodičov vytvorili aj také unikátne postavy ako vietor, kukuričná víla či bezpečnostné zápalky Solo Sušice. Porota zložená z početného obecenstva mala ťažkú úlohu, lebo všetky masky boli pekné a nápadité. Z 27 alegorických postáv najvyššou cenou ocenila masku barana s originálnymi rohami a pravým ko-

žuchom. Ceny však dostali všetci zúčastnení, pre ktorých to bol zaiste podvečer plný príjemných zážitkov. Prestávky v tanci deti využili na občerstvenie, pripravené boli sušienky, chlieb s masťou a čaj. Potvrdilo sa, že pri dobrej vôli a spolupráci obce, školy a farnosti sa aj v malej dedine dajú zorganizovať hodnotné akcie.

Alena Voroňáková
Snímka: B. Voroňák

A zasa tu bol obľúbený karneval...

Dňa 20. 2. 2004 sa konal v Dome sv. Anny v Starej Ľubovni karneval, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou fašiangového obdobia mentálne postihnutých detí. Prípravy a radosť sa však začínajú už o mesiac skôr. Deti si zhotovujú škrabošky a ostatné doplnky na karnevalové masky za asistencie majsterky odbornej prípravy Bc. Andrey Škapurovej a sociálnej pracovníčky Zuzany Dlugošovej. Po prehliadke masiek sa začína sladká hostina, ktorú neskôr deti vytancujú na diskotéke. Podobne ako karnevalový rituál prebiehajú pravidelne aj oslavy narodenín všetkých detičiek Domu sv. Anny. Tieto aktivity zvyšujú v tejto kategórii hendikepovaných detí sebavedomie a úctu voči nim samým

a dodávajú im silu existovať v tomto hektickom a veľakrát ťažkom svete.

Soňa Gaborčáková

SPRÁVY Z DOMOVA

BEŽOVCE - Tento týždeň sa v našej farnosti naozaj niesol v duchu ekumenizmu. Duchovný otec Vlastimil Bajužík spolu s farárom miestnej reformovanej kresťanskej cirkvi p. Marekom Kačkošom pripravili na tento týždeň pre svojich veriacich príjemné prekvapenie v podobe ekumenických bohoslužieb. Pozvaní boli samozrejme aj veriaci ostatných cirkví. V utorok 22.1.2003 sa v gréckokatolíckom chráme na liturgii zúčastnili ľudia bez rozdielu vierovyznania. Homíliu s potešením prevzal na svoje plecia p. farár Marek Kačkoš. Po liturgii si náš duchovný otec pripravil krátky výklad o symbolike našej liturgie, aby ju tak priblížil veriacim ostatných obradov. Nechýbal ani priestor na otázky veriacich, na ktoré obaja kňazi s radosťou odpovedali. Vo štvrtok 24.1.2003 sme na oplátku prijali pozvanie do reformovaného chrámu u nás v Bežovciach, aby sme sa aj my obohatili o novú skúsenosť z bohoslužieb iného obradu. Homíliu si tentokrát zobral na starosť náš duchovný otec Vlastimil. Po bohoslužbách opäť nasledovalo krátke objasnenie štruktúry bohoslužieb a nechýbali ani zvedavé otázky a ochotné odpovede. Bola to určite obohacujúca skúsenosť pre tých, ktorí prijali pozvanie. Pane, ďakujeme ti za požehnaný týždeň, v ktorom si nám pomáhal spoznávať sa navzájom a dovolil si nám spoločne Ťa chváliť.(-mh-).

ZEMPLÍNSKE HRADIŠTE: V roku 2001 sa počas stretnutia mládeže v Gréckokat. chráme Nanebovstúpenia Pána v Zemplínskom Hradišti zrodila myšlienka spríjemniť ostatným veriacim z tohto chrámu vianočné sviatky. S touto myšlienkou oboznámili správcu farnosti o. Mgr. Ivana Molčányiho. Ten dlho neváhal a spolu s mládežou začal hľadať človeka na najdôležitejšiu úlohu: režiséra. Mali šťastie, že v osobe Ing. Silvie Haluškovej našli ďalšieho nadšeného človeka. Po neľahkých skúškach sa novotvoriaci detský divadelný súbor predstavil v miestnom dome kultúry celej obci počas najkrajších sviatkov roka hrou „Keď prišla na svet Láska". Aj v roku 2002 vystúpenie pod názvom „Spievajme koledy" spríjemnilo vianočné sviatky.

A ako sa hovorí - do tretice všetko dobré - platilo aj počas uplynulých sviatkov. Už v mesiaci november sa mládež začala zaujímať, čo si pripravia. A tak známa teta Halušková s duchovným otcom Molčányim za spolupráce starších mládežníkov pripravili hru „Svätá noc". Už vystúpenie počas 2. vianočného dňa v Dome kultúry v Z. Hradišti upútalo nielen miestnych občanov, ale aj hostí. Hneď po predstavení ich bratia františkáni z neďalekého Brehova pozvali, aby túto hru predviedli aj v tamojšom Dome kultúry. Toto pozvanie nebolo možné odmietnuť, a tak sa náš súbor predstavil dňa 4. januára 2004 divadelnou hrou „Svätá noc" obyvateľom Brehova i okolitých obcí. Ani v tomto prípade nesklamali. 6. január 2004 sa určite zapíše do pamäti a srdiečok našich detí a mládeže. Vystupovali v Detskom domove LIENKA vo Veľkých Kapušanoch. Vystúpenie v jedálni bez opony a výmenu scény v jednotlivých dejstvách priamo pred divákmi zvládli ako skúsené divadelné teleso. Poďakovanie 180-tich detských divákov prinútilo vyroniť slzu aj rodičom účinkujúcich. Verím, že sa budú snažiť aj naďalej a už

čoskoro vás pozvem na ďalšie vystúpenie. (Marián Varga).

PREŠOV: Vo štvrtok 29. 1. 2004 sa prešovský gréckokatolícky eparcha Mons. Ján Babjak, SJ, zúčastnil slávnostnej posviacky kaplnky zasvätenej sv. Jurajovi pri Krajskom riaditeľstve policajného zboru v Prešove. Hlavným celebrantom bol ordinár Ozbrojených síl a zborov Mons. František Rábek. Na slávnosti boli účastní aj Mons. František Tondra, predseda KBS, emeritný gréckokatolícky biskup Mons. Ján Hirka, biskup evanjelickej cirkvi a. v. v Prešove Igor Mišina a o. Jurkovský, rektor kňazského seminára pravoslávnej cirkvi. Policajným duchovným KR PZ v Prešove je gréckokatolícky kňaz kpt. Mgr. Marek Storoška. Za krátky čas jeho pastoračného pôsobenia v policajnom zbore sa ukázala potreba zriadenia kaplnky. Podľa otca biskupa Rábeka má kaplnka slúžiť na oživovanie kontaktu s Bohom pre tých, ktorí ho potrebujú. Cirkev vychádza policajtom, ktorých práca je aj časovo veľmi náročná, v ústrety a ide za nimi tam, kde sa nachádzajú. Nebeský patrón kaplnky - veľkomučeník sv. Juraj - sa na ikonách znázorňuje, ako bojuje s drakom, ktorý predstavuje zlého ducha. Podľa ordinára Ozbrojených síl a zborov môže byť pre policajtov patrónom a vzorom v ich boji proti zlu. Slávnostnú atmosféru tejto historickej udalosti svojím spevom umocnil Zbor sv. Romana Sladkopevca z Gréckokatolíckeho kňazského seminára blahoslaveného biskupa mučeníka P. P. Gojdiča v Prešove.

PREŠOV: V sobotu 31. 1. 2004 vo večerných hodinách slávil prešovský eparcha Mons. ThDr. Ján Babjak, SJ, archijerejskú svätú liturgiu v Chráme bl. biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča na Námestí bl. biskupa mučeníka Vasiľa Hopka na Sídlisku III. v Prešove. Pred svätou liturgiou sa zúčastnil večeradla k úcte Presvätej Bohorodičke. S prítomnými veriacimi sa pomodlil sv. ruženec. Stretol sa s modlitbovými skupinami, ktoré sa každý deň modlia a obetujú za otca biskupa a kňazov biskupskej kúrie a prešovských farností. Každá skupinka si vybrala otca biskupa alebo niektorého z kňazov, za ktorého sa modlia a obetujú. V homílii otec biskup vychádzal z prečítaného Božieho slova o vdove, ktorá chodila k sudcovi s prosbou: *„Obráň ma pred mojím protivníkom"*. Naším protivníkom je diabol – zlý duch, ktorý nás pokúša, aby sme nerealizovali Božiu vôľu. Boh je však mocnejší ako diabol. Aj preto sa oplatí obracať sa naňho každý deň s prosbou: Obráň ma pred mojím protivníkom. A či Boh neobráni tých, čo k nemu volajú? Otec biskup povzbudil veriacich aj týmito slovami: „Aj vy, drahí bratia a sestry v modlitebných skupinách, sa obraciate na Boha s prosbami. Prosíte aj za nás kňazov. Vo svojom živote cítime silu týchto vašich modlitieb a prosieb". Prítomnosť otca biskupa bola veľkým povzbudením pre všetkých, ktorí sa tejto milej slávnosti zúčastnili.

PREŠOV: V sobotu 2. 2. 2004, na sviatok Stretnutia Pána, slávil prešovský eparcha Mons. ThDr. Ján Babjak, SJ, spolu s rehoľníkmi a rehoľnicami pôsobiacimi na území Prešovskej eparchie deň zasväteného života v kláštore otcov redemptoristov v Stropkove. Celodenné stretnutie sa začalo slávnostnou

Svoj pokoj vám dávam

Druhým vatikánskym koncilom sa Katolícka cirkev zaviazala nastúpiť cestu ekumenizmu, a tak načúvať Pánovmu Duchu a Ježišovej modlitbe „aby všetci jedno boli" (Jn 17,21). Úsilie o obnovovanie jednoty všetkých kresťanov je súčasťou učenia i pôsobenia Jána Pavla II.

Dôležitou úlohou v miestnych cirkvách na Slovensku je priniesť ekumenický dialóg do bežného života farností, spoločenstiev a individuálnych vzťahov.

V živote cirkví sa zvlášť ujal celosvetový Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov, ktorý prebiehal v dňoch 18. - 25. januára 2004. Je to spoločná iniciatíva Svetovej rady cirkví a Pápežskej rady pre napomáhanie jednoty kresťanov.

Ústrednou témou stretnutí boli slová: „Svoj pokoj vám dávam" (Jn 14,23-31). Pokoj, ktorý nám ponúka Ježiš, je zároveň pozvaním, aby sme v modlitebnom stíšení a s náležitým odpútaním sa od zhonu všedného dňa zamýšľali nad našimi víťazstvami a prehrami. Odlišnosť viery a najmä náboženskej praxe nás kresťanov rozdelili. V spojení s Kristom sa učíme prijímať vzájomnú rozdielnosť a víťaziť sám nad sebou, nie nad blížnym. Bolesť rozdelenia je možné premieňať na lásku. Ak sa táto zázračná zmena udeje aj v našej duši, potom v nás i našom okolí zavládne láska, milosť a Božie kráľovstvo.

Myslím si, že všetky tieto atribúty sprevádzali Týždeň modlitieb aj v našom meste. Vždy som so závisťou počúvala rozprávanie členov Klubu kresťanských pedagógov v Prešove o týchto krásnych stretnutiach v ich meste. Som veľmi vďačná duchovným troch hanušovských najpočetnejších cirkevných spoločenstiev, že sme sa spoločne mohli do týchto modlitieb zapojiť. Veriaci sa stretávali postupne v rímskokatolíckom, evanjelickom a gréckokatolíckom chráme za bohatej účasti. A práve to svedčilo o tom, že kde je prítomný Kristus, tam nie je priestor na vzájomnú ľahostajnosť, či nedôveru.

Biblické čítania a príhovory našich duchovných boli venované ústrednej myšlienke: „Svoj pokoj vám dávam", pretože jedine pokoj prináša bratské spolunažívanie ľudí aj pri rozdielnosti názorov. Je to čosi pozitívne, čo človeka dvíha do výšky, dáva vzrast jednotlivcovi i spoločnosti.

Liturgia slova, znak pokoja, Nicejské vierovyznanie, modlitba Pána, vzývanie Svätého Ducha i záverečné požehnanie tvorilo obsah bohoslužieb v každom chráme.

Veriaci sa stretli najprv v rímskokatolíckom chráme, kde sa im prihovorila Mgr. Eva Kolesárová, farárka evanjelickej cirkvi a. v.. Bohoslužbu prelínali spevy všetkých prítomných, ale najmä účinkovanie evanjelického chrámového zboru, ktorý sa predstavil za bohatej účasti účinkujúcich a predniesol náročné zborové skladby.

V evanjelickom chráme a. v. mal slovo k veriacim ThDr. Miroslav Iľko, kňaz gréckokatolíckej cirkvi. Prizval si aj bratov kňazov z Remenín a Rudľova. Bohoslužbu slova dopĺňali

krásne piesne zo spevníka, ku ktorým sa mohutne zapojili všetci prítomní, pretože mali k dispozícii notový zápis i texty týchto piesní. Striedali ich mládežnícke piesne doprevádzané gitarou v podaní mládeže z Rudľova.

Týždeň modlitieb sa končil bohoslužbou v gréckokatolíckom chráme. Zaujala najmä účasť siedmich duchovných. K prítomným sa prihovoril ThLic. Juraj Riško, správca rímskokatolíckej farnosti. Aj tu sa do spevu krásnych piesní z gréckokatolíckeho spevníka mali možnosť zapojiť všetci prítomní. Počas bohoslužby účinkoval chrámový zbor rímskokatolíckej cirkvi, ktorého prednes piesní umocnila výborná akustika tohto chrámu.

Zvláštny dôraz pri každej bohoslužbe bol venovaný znaku pokoja. Vzájomným podávaním rúk obnovili prítomný záväzok „zachovať jednotu ducha vo zväzku pokoja, aby sme sa stali jedným telom". V závere bohoslužieb odzneli modlitby k Svätému Duchu, ktorý je vzácnym pokladom a zdrojom pokoja.

Všetci duchovní spolu pri každej bohoslužbe udelili prítomným záverečné požehnanie. Po požehnaní v gréckokatolíckom chráme zaznela pieseň „Veľkú radosť dal nám Pán" v spoločnom podaní chrámových zborov rímskokatolíckej a evanjelickej cirkvi. Bola to skutočne krásna bodka za celým podujatím, ale zároveň veľká výzva, aby sme snahu o jednotu kresťanov nelimitovali len na jeden týždeň v roku. Všetci účastníci by mali modlitbu za jednotu kresťanov nosiť vo svojom srdci celý rok a s otvoreným srdcom hľadať možnosti na vzájomné stretnutia. Je to tiež výzva, aby sme spoločne hľadali príležitosti, pri ktorých budeme môcť odovzdávať Kristov pokoj tým, ktorí ho vo svojom živote nevedia nájsť.

Slovensko dostalo zodpovednú úlohu pripraviť modlitby na toto podujatie na rok 2005 a navrhlo tému „Kristus – jediný základ Cirkvi". Už teraz sa môžeme tešiť na ďalšie stretnutia. Božia blízkosť a dôvera v Boha je základom, z ktorého cirkvi vychádzajú pri vzájomnom zbližovaní sa, pri otváraní sa spoločnému dialógu i v ekumenickej praxi..

Alžbeta Čákyová

Výročie kňazskej vysviacky bi. Vasiľa Hopka

Nedeľa 8. februára 2004 sa zapíše medzi ďalšie významné chvíle v dejinách farnosti Hrabské. V tento deň sme si vo Farskom chráme svätého veľkomučeníka Demetra pripomenuli 75. výročie kňazskej vysviacky (3. február 1929) nášho rodáka, blahoslaveného biskupa Vasiľa Hopka, prešovského pomocného biskupa.

V popoludňajších hodinách, po modlitbe svätého ruženca a príhovore miestneho správcu o. Martina Zlackého, sme si uctili blahoslaveného Vasiľa pobožnosťou, zostavenou z textov brožúrky *BLAHOREČENIE BRATISLAVA – Petržalka 14. september 2003* (nakoľko ešte nie je k dispozícii moleben k nemu), za hojnej účasti miestnych veriacich.

Po nej sme privítali o. ThLic. Petra Borzu, správcu farnosti v Andrejovej, ktorý prišiel medzi nás, aby pri tejto slávnosti prezentoval svoju knihu: *BLAHOSLAVENÝ VASIĽ HOPKO PREŠOVSKÝ POMOCNÝ BISKUP (1904-1976).* Kniha vyšla v týchto dňoch vo Vydavateľstve PETRA v Prešove *„pri príležitosti významného 100. výročia narodenia blahoslaveného biskupa a mučeníka Vasiľa Hopka (21. apríl 1904) a chcem ňou na základe dostupných archívnych materiálov a literatúry priblížiť jeho životné osudy od detstva až po poslanie kňaza – biskupa“*, povedal autor o. Peter Borza. Ďalej veľmi pútavo priblížil priebeh vznikania publikácie a štruktúru obsahu. Nasledovala živá a otvorená beseda, v ktorej o. Peter odpovedal na zvedavé otázky. Slávnosť sa ukončila autogramiádou a srdečným obojstranným poďakovaním za prežité obohacujúce spoločné chvíle.

Pre hrabských veriacich táto spomienka na výročie kňazskej vysviacky blahoslaveného Vasiľa Hopka bola zároveň slávnostným dňom začatia príprav na 100. výročie narodenia významného rodáka, ktoré vyvrcholia **v Hrabskom v nedeľu 9. mája 2004 celoeparchiálnou odpustovou slávnosťou** spojenou s liturgickou spomienkou (11. máj) na tohto svätca Gréckokatolíckej cirkvi.

Martin Zlacký

Každý deň budú vraj Vianoce

Už aby to tak bolo, však? Kiežby v našich srdiečkach boli Vianoce každý deň po celý rok. Aby zavládla láska, pokoj, porozumenie, tolerancia, trpezlivosť a čo najviac kladných vlastností tak potrebných pre tento svet. Takéto alebo podobné priania sme si iste dávali počas vianočných sviatkov.

Aj deti a mládež z klokočovskej farnosti sa pokúsili priniesť trochu lásky a pokoja v našej farnosti, ba aj za jej „ hranicami“. Pod vedením duchovného otca Slavomíra Gerega a podľa scenára, ktorý pripravila manželka duch. otca Andrea Geregová, nacvičil a zosúladil do rôznych scén a pesničiek približne šesťdesiat členný team mladých ľudí. Vekové rozpätie „jasličkárov“ bolo od štyroch do deväťnásť rokov. Bola to riadna fuška. No, radosť a úsmev na tvárach ľudí, ktorým sme čaro betlehemskej noci mohli takto priblížiť, nám dala rýchlo zabudnúť na únavu či námahu z príprav jasličkovej pobožnosti.

Vianočný príbeh narodenia Ježiška sme hrali štyrikrát. Začali sme prvý vianočný deň v Kaluži, potom v Klokočove, nasledoval Kušín a v nedeľu sme prekročili hranice farnosti a vybrali sa do rímskokatolíckeho chrámu vo Vinnom. Každá jasličková pobožnosť začínala spoločnou modlitbou. Záver bol tiež úžasný, keď v prítmí chrámu so zapálenými prskavkami, vôkol živého betlehema znel mocný spev pesničky „Každý deň budú vraj Vianoce“. Táto pesnička bola hitom tohtoročných Vianoc, no kiežby sa nám to a samozrejme aj vám všetkým s Božou pomocou a na príhovor našej Matky Božej klokočovskej podarilo aj uskutočňovať.

V závere tohto článku sa chceme poďakovať o. Slavovi za lásku a trpezlivosť, ktorú s nami mal, rodičom a všetkým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pomáhali pri ohlasovaní radosti a pokoja vyžarujúcej z betlehemskej noci.

Jana Cserépová

V Trebišove rozprávali o Darwinovej teórii

V nedeľu 9. februára 2004 v reštaurácii Mladosť v Trebišove sa uskutočnila prednáška s diskusiou o Darwinovej evolučnej teórii na tému „Čo nás v škole neučili“. Prednášku viedol pán Pavel Kabrt z Prahy, ktorého privítal otec biskup Milan Chautur, CSsR, spolu s okresným dekanom Dušanom Semanom. Táto prednáška sa uskutočnila pod záštitou gréckokatolíckej cirkvi a ako vyplýva zo záberu, o prednášku bol veľmi veľký záujem aj zo strany verejnosti.

Tibor Volčko

SPRÁVY Z DOMOVA

archijerejskou svätou liturgiou v Chráme sv. Cyrila a Metoda, ktorú spevom sprevádzal domáci spevácky zbor. Na začiatku slávnosti zaznela úvodná myšlienka z posynodálnej apoštolskej exhortácie pápeža Jána Pavla II. Vita consecrata o zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete: *„Zasvätený život, hlboko zakorenený v príklade a slove Krista Pána, je darom Boha Otca Cirkvi prostredníctvom Svätého Ducha“*. Otec biskup sa s nimi stretol, aby im poďakoval za ich rôznorodú službu pre Boží ľud v eparchii. V preplnenom stropkovskom chráme otec biskup v homílii povedal: „Pri Banskej Bystrici v Badíne sa v kaplnke kňazského seminára nachádza krásna mozaika od pátra Marka Rupnika z Ríma. Je zaujímavé, že keď si tam človek kľakne, môže rozjímať nad rôznymi námetmi. Autor vysvetľovanie tejto mozaiky začína Otcovou rukou. Je znamením toho, že Nebeský Otec je darcom života. On daruje Svätého Ducha. Preto je znázornená iba ruka, lebo Boha nikto nikdy nevidel. Aj život zasvätených osôb je darom Boha Otca, darom pre samotné zasvätené osoby a pre celú Cirkev“. Vladyka Ján ďalej povedal, že svetlo posvätenej sviece symbolizuje svetlo Ježiša Krista, ktoré sme prijali, aby sme poznali cestu, ktorou máme kráčať, aby sme sa po nej dostali do večného cieľa. Rehoľné povolanie je znamením spásy pre tento svet, svetlom, ktoré svieti tomuto svetu na cestu. Privádza tento svet k zamysleniu sa nad duchovnou dimenziou života. V závere homílie vladyka rehoľníkom a rehoľníciam povedal: „Ste potrební ako soľ.“ Popoludní program pokračoval katechézou o. Prof. ThDr. Ľubomíra Stančeka, CM, ktorý zasväteným osobám povedal aj tieto slová: „Rehoľný život je svedectvom. Svedectvo nie je len spomínanie, ale aj budovanie. Sme pozvaní budovať. Od zasväteného života sa očakáva radostné svedectvo. Zasvätenie sa má prejavovať v radosti“. Pokračoval tým, že Cirkev je spoločenstvo s množstvom darov a chariziem. Preto je aj množstvo mužských a ženských reholí. „Zasvätený život – to musí byť Ježiš. Dostali sme zasvätenie, aby sme ukazovali svetu Krista“. Potom nasledovala diskusia s otcom biskupom Jánom a o. Stančekom. Po nej sa celé spoločenstvo pomodlilo ďakovný akatist. Stretnutia sa zúčastnili otcovia a bratia redemptoristi, baziliáni, rehoľné sestry baziliánky a sestry služobnice Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Na území Prešovskej eparchie pôsobia aj kontemplatívne sestry redemptoristky. Zo stretnutia vzišlo predsavzatie všetkých zúčastnených stretávať sa takto nielen na sviatok Stretnutia Pána, ale aj viackrát v roku.

KOŠICE: Pri príležitosti výročia blaženého skonu sv. Konštantína Filozofa bola 13.2. t.r. v Chráme sv. Petra a Pavla v Košiciach-Terase slávená sv. liturgia za zosnulých členov spolku, ktorú slúžil o. ThDr. Ľubomír Petrík, riaditeľ BÚ v Prešove a člen výboru SSCM, ktorý aj kázal. Spoluslúžil o. ThDr. Michal Hospodár, farár a predseda SSCM a o. Mgr. Marcel Gajdoš z Košíc. Slávenie sprevádzal spevom zbor Karpaty z Košíc, pod vedením L. Dohoviča. Toto tradičné podujatie členov a priaznivcov spolku v Košiciach pritiahlo do chrámu aj zástupcov spoločenských organizácii v meste. (ThDr. Michal Hospodár).

Národná púť Slovákov do

Apoštolský nuncius v SR Mons. Henryk J. Nowacki, členovia Konferencie biskupov Slovenska (KBS), predstavitelia Ekumenickej rady cirkví v SR (ERC SR), prezident SR Rudolf Schuster s manželkou a so sprievodom, zástupcovia niektorých parlamentných poslaneckých klubov NR SR a zástupcovia miest a regiónov sa v sobotu 14. februára 2004 zúčastnili na Národnej ďakovnej púti Slovákov vo Vatikáne. Spolu s nimi sa viac než 3 000 pútnikov prišlo poďakovať Svätému Otcovi za to, že v septembri 2003 už po tretí raz navštívil Slovensko. Národnej púte sa zúčastnila aj 12-členná delegácia z ministerstva obrany, ktorú viedol generálny vikár Ordinariátu Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR Marko Trochan. Delegáciu ERC SR tvorili Ján Holčík, generálny dozorca Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku; Ladislav Koncsol, generálny kurátor Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku; Ladislav Bílý, kancelár Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku; Jozef Kulačík, tajomník Rady Bratskej jednoty baptistov v SR; Jan Hradil, biskup Cirkvi československej husitskej na Slovensku a Ondrej Prostredník, generálny tajomník Ekumenickej rady cirkví v SR.

Na letisku v Ríme privítal hlavu štátu arcibiskup Dominik Hrušovský, Antonio Cazzella, radca Ministerstva zahraničných vecí Talianskej republiky, veľvyslankyňa SR pri Svätej Stolici Dagmar Babčanová a veľvyslanec SR v Talianskej republike Jozef Mikloško. Slávnostnú svätú omšu v Bazilike sv. Petra pre prítomných pútnikov celebroval predseda Pápežského komitátu pre medzinárodné eucharistické kongresy, kardinál Jozef Tomko. Vo svojej homílii vyzdvihol lásku pápeža Jána Pavla II. k Slovensku a odkaz sv. Cyrila a Metoda. „Za čo teda chceme poďakovať Svätému Otcovi? Jednoducho za lásku k malému Slovensku. On sa ňou netají." Kardinál Tomko zároveň poukázal na mnohé vzácne prejavy pozornosti Svätého Otca, „svedčiace o jeho láske k Slovensku, o láske, ktorá hovorí nielen slovami, ale aj obetavým mlčaním, prípadne aj bolestným úsmevom a pohľadom na jasajúce zástupy".

V súvislosti so slovami pápeža Jána Pavla II. o zodpovednej slobode kardinál Tomko vyzval vládnych predstaviteľov a verejných činiteľov, aby sa naša sloboda stala vyzretou a zodpovednou. Ako to spievali naši otcovia a ako to aj my dnes povďačne prinášame pred nebeského Otca: „Aby bola šťastná slovenská krajina", uviedol. K dôstojnému sláveniu bohoslužby prispeli svojím spevom bratislavskí seminaristi a Zbor sv. Romana Sladkopevca, ktorý pôsobí pri Kňazskom seminári bl. P. P. Gojdiča v Prešove.

Dopoludnia prijal pápež Ján Pavol II. prezidenta Slovenskej republiky Rudolf Schustera s manželkou. Vyvrcholením Národnej púte bola osobitná audiencia u Svätého Otca. Slovenskí pútnici ho privítali búrlivým potleskom a nadšeným skandovaním hesla „Nech žije Svätý Otec!". Celé stretnutie sprevádzali spontánne vzájomné prejavy radosti. Gréckokatolícki bohoslovci zaspievali pieseň „Ako by to bolo, keby Ťa nebolo, dobre že si!", ktorá odznela aj počas beatifikačnej bohoslužby v bratislavskej Petržalke. Objavili sa aj slovenské vlajky a transparenty, aké bolo vidieť pri nedávnej pápežovej návšteve v jednotlivých slovenských mestách.

Konferencia biskupov Slovenska darovala Svätému Otcovi mozaikový obraz, na ktorom je zobrazený Kostol Božieho milosrdenstva v Smižanoch. Autorom diela je Doc. akademický maliar Pavol Rusko. V tomto kostole sa nachádza stála expozícia darov, ktoré dostal pápež počas svojho pontifikátu a časť z nich daroval Slovensku.

Svätému Otcovi odovzdali bohoslovci zo Zboru sv. Romana Sladkopevca dar Prešovskej eparchie – maľovaný obraz bl. Vasiľa Hopku v pozadí s prešovskou katedrálou od Dr. Ľudmily Lakomej-Krausovej.

Svätý Otec na osobitnej audiencii v Aule Pavla VI. adresoval slovenským pútnikom výzvu, aby sa stali tlmočníkmi hodnôt, ktoré dávali zmysel našim dejinám.

Po skončení audiencie u pápeža Jána Pavla II. sa prezident Rudolf Schuster stretol so štátnym sekretárom Angelom Sodanom. Popoludní sa prezident so sprievodom zúčastnil na poklone a modlitbe v Bazilike sv. Klimenta. Pri hrobe sv. Cyrila – spolupatróna Slovenska i Európy – ktorého 1135. výročie smrti sme si zároveň v tento deň pripomenuli, predseda KBS Mons. František Tondra poukázal na význam a podstatu Božieho slova pre veriacich. „Prišli sme sa mu poďakovať za všetko, čo urobil pre nás, pre Veľkú Moravu," uviedol biskup Tondra a podčiarkol aj túto dimenziu Národnej púte, ktorá sa konala práve v deň liturgickej spomienky na sv. Cyrila a Metoda. Po slávnosti v Bazilike sv. Klimenta účastníci prezidentského sprievodu navštívili pápežskú kaplnku Redemptoris Mater a po jej prehliadke sa Rudolf Schuster stretol s hlavou Zvrchovaného rádu maltézskych rytierov A. Bertiem.

Autorom mozaikovej výzdoby súkromnej pápežskej kaplnky je slovinský jezuita Marko Rupnik. Mozaikové obrazy tvoria kamene z rôznych kútov sveta. Bronzový oltár, ambón, sedes, krstiteľnicu a kríž zhotovil český umelec Otomar Oliva. Celú kaplnku tvorí akoby jeden obraz – stretnutie sa Boha s človekom, ktoré sa zavŕšilo v našom Pánovi Ježišovi Kristovi, preto je Kristus Pantokrator vyobrazený v strede každej steny. Jednotlivé vyobrazenia podľa toho, čo znázorňujú, by sme mohli nazvať: Nebeský Jeruzalem; Zostúpenie Boha k človeku – pokorenie sa Boha; Človek cez Krista prichádza k Bohu – zbožštenie Krista a Posledný súd.

Ríma / 14.-15. február 2004

Vo večerných hodinách sa sv. omše v českom jazyku v Bazilike sv. Klimenta zúčastnil aj prešovský vladyka Ján Babjak, SJ, ktorý sa týždeň predtým, v sobotu 7. februára 2004, zúčastnil na pohrebe pátra Prof. Ivana Žužeka, SJ. Prof. Žužek sa preslávil nielen prácou na tvorbe CCEO, ale aj prirovnaním gréckokatolíkov k tatranským plesám, čo zopakoval aj Svätý Otec na druhej pastoračnej návšteve Slovenska v Prešove 2. júla 1995.

V nedeľu 15. februára slávil vladyka Ján spolu s kňazmi a veriacimi v Rusiku svätú liturgiu, kde ho spevom sprevádzali bohoslovci z prešovského seminára. Popoludní sa v kaplnke Pápežského slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme zišlo niekoľko stoviek účastníkov Národnej púte do Vatikánu, aby sa zúčastnili na sv. omši, ktorú celebroval arcibiskup - metropolita bratislavsko-trnavský Mons. Ján Sokol a ďalší cirkevní hodnostári.

Gréckokatolíci sa zväčša zišli v jednej zo štyroch hlavných rímskych bazilík Santa Maria Maggiore, kde košický apoštolský exarcha Mons. Milan Chautur udelil sviatosť kňazstva dvom diakonom Košického apoštolského exarchátu, Matúšovi Marcinovi a Martinovi Mihaľovi. Títo novokňazi budú pôsobiť na Sibíri. Slávnosti sa zúčastnili nielen kardináli Tomko a Špidlík, ale aj bývalý nuncius v SR arcibiskup Luigi Dossena.

Národné púte sa už tradične organizujú ako forma poďakovania za návštevu pápeža v tej-ktorej krajine. Podobné púte do Vatikánu sa uskutočnili aj po predchádzajúcich dvoch návštevách Svätého Otca u nás.

podľa TK KBS spracoval a doplnil
Juraj Gradoš

Snímky z národnej púte a vysviacky
v Santa Maria Maggiore:
archív bohoslovcov a Iveta Ivančencová

PRÍHOVOR SVÄTÉHO OTCA JÁNA PAVLA II. NA AUDIENCII

Ctihodní bratia, vážení páni, drahí bratia a sestry!

1. S radosťou vás prijímam a všetkých vás srdečne vítam. Predovšetkým pozdravujem biskupov Konferencie biskupov Slovenska a ďakujem im, že dali podnet na túto Národnú púť. Pozdravujem osobitne kardinálov Jána Chryzostoma Korca a Jozefa Tomka, ako aj biskupa Františka Tondru a ďakujem mu za úctivé slová, ktorými vyjadril pocity vás všetkých. Osobitným spôsobom ďakujem pánovi prezidentovi republiky za jeho prítomnosť a za jeho milé slová.

2. Božia prozreteľnosť mi počas môjho pontifikátu tri razy dopriala navštíviť Slovensko: v roku 1990, krátko po páde komunistického režimu, roku 1995 a minulý rok, pri príležitosti desiateho výročia vyhlásenia nezávislosti Slovenskej republiky a ustanovenia Konferencie biskupov Slovenska.

Dnes ste prišli vy, predovšetkým odplatiť moju návštevu, ktorá sa uskutočnila pred piatimi mesiacmi a z ktorej si uchovávam hlboký dojem. Chceli ste, aby sa váš pobyt v Ríme uskutočnil na sviatok svätých Cyrila a Metoda, patrónov Slovenska a spolupatrónov Európy. Toto šťastné liturgické pozadie dovoľuje sprítomniť starobylé zväzky spoločenstva, ktoré spájajú rímskeho biskupa s Cirkvou, ktorá žije vo vašej krajine. Zároveň svedectvo týchto dvoch veľkých Apoštolov Slovanov predstavuje silnú výzvu objaviť korene európskej identity vášho ľudu; korene, ktoré sú spoločné aj iným národom Európy.

3. Teším sa, že vás môžem prijať pri hrobe svätého Petra, ku ktorému ste prišli potvrdiť vyznanie tej viery, ktorá predstavuje najvzácnejšie a najtrvalejšie dedičstvo vášho národa. Vyzývam vás chrániť túto vieru v jej celosti, živiť ju prostredníctvom modlitby, primeranej katechézy a neustálej formácie. Táto viera nech neostáva ukrytá. Ohlasujte a dosvedčujte ju s odvahou, v ekumenickom a misionárskom duchu. To nás učia bratia Cyril a Metod, nasledovaní početným zástupom svätcov a svätíc, zrodených počas dlhých stáročí vašich dejín. Pevne ukotvení v Kristovom kríži uvádzali do života to, čo Božský Učiteľ učil od počiatkov svojho ohlasovania: „Vy ste soľ zeme... Vy ste svetlo sveta!" (Mt 5,13.14).

4. Byť „soľou" a „svetlom" znamená pre vás vyžarovať pravdu evanjelia pri každodenných rozhodovaniach osobných i spoločenských. Znamená to zachovanie neporušeného duchovného dedičstva svätých Cyrila a Metoda, aj keď je to niekedy v rozpore s rozšírenou tendenciou prijať bežne rozšírené a zaužívané postoje. Slovensko a Európa tretieho tisícročia sa navzájom obohatia mnohorakými príspevkami, ale bolo by škodlivé zabudnúť, že k formovaniu kontinentu prispelo rozhodujúcim spôsobom kresťanstvo. K budovaniu európskej jednoty prispejte vy, drahí Slováci, vaším významným prínosom, stanúc sa tak tlmočníkmi tých ľudských a duchovných hodnôt, ktoré dávali zmysel vašim dejinám. Je nevyhnutné, aby tieto ideály, vami uskutočňované, neustále formovali Európu slobodnú a solidárnu, schopnú navzájom zosúladiť jej rozličné kultúrne i náboženské tradície.

Drahí bratia a sestry, vyjadrujúc znova moju vďačnosť za vašu návštevu, dovoľte mi pri rozlúčke s vami zanechať vám tú istú výzvu, ktorou sa obrátil Kristus na Šimona Petra: „Duc in a turn - Zatiahni na hlbinu" (Lk 5,4). Je to výzva, ktorú neprestajne cítim zaznievať vo svojom vnútri. V týchto chvíľach sa ňou obraciam i na vás.

5. Putujúci Boží ľud na Slovensku, zatiahni na hlbinu a napreduj na oceáne tohto nového tisícročia, majúc pohľad upriamený na Krista. Hviezdou na tejto ceste nech ti je Panna Mária, Matka Vykupiteľa. Nech ťa ochraňujú tvoji patróni Cyril a Metod, uctievaní spolu s toľkými hrdinami viery, z ktorých niektorí zaplatili vlastnou krvou svoju vernosť Evanjeliu.

S týmito želaniami zo srdca udeľujem vám, vašim drahým a celému slovenskému národu osobitné apoštolské požehnanie.

Ján Pavol II. (TK KBS)

Modlitbová reťaz za našich

Túžime sa s Vami podeliť s tým, aké veľké veci nám Pán daroval počas Roka sv. ruženca.

V septembri sme všetci prežívali veľkú radosť z návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. a blahorečenia nášho biskupa Vasiľa Hopku. V tom čase začali vznikať prvé modlitbové skupiny, obetujúce sa za kňazov, práve vo farnosti, kde spočívajú a prihovárajú sa za nás naši blahoslavení biskupi v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove.

Prvým impulzom na zakladanie modlitbových skupín bolo celoslovenské večeradlo, ktoré sa konalo v apríli 2003 v Lazanoch. Veľmi nás na ňom oslovilo jedno svedectvo zodpovednej za večeradlá v Košiciach. Hovorila o potrebe modliť sa a pomáhať našim kňazom v ich náročnom poslaní. Vo večeradle v Košiciach sa teda rozhodli urobiť niečo konkrétne a vyzvali veriacich k vytvoreniu 7 - členných skupín, ktoré by sa modlili za kňazov. Boli milo prekvapení, keď sa v priebehu troch týždňov vytvorilo 50 skupín, ktoré sa modlia a obetujú za 50 – tich kňazov.

Na celoslovenskom večeradle sme boli vyzvaní, aby sme túto iniciatívu ponúkli vo svojich diecézach. To sme urobili na večeradle, ktoré sa konalo 6. septembra 2003 v rámci fatimskej soboty. Vyzvali sme všetkých

veriacich, aby vytvárali tieto modlitbové skupiny. Do dnešného dňa sa vďaka Pánu Bohu a Panne Márii vytvorilo v troch gréckokatolíckych farnostiach mesta Prešov vyše 25 skupín. Vidíme v tom veľké Božie požehnanie. Určite je to aj vďaka príhovorom blahoslavených biskupov P. P. Gojdiča, V. Hopku a blahoslaveného rehoľného kňaza M. D. Trčku. Práve ich sme si zvolili po Presvätej Bohorodičke za hlavných patrónov týchto modlitbových skupín.

Prehlasujeme však, že nevzniklo žiadne nové hnutie, ale nepretržitá reťaz modlitieb za kňazov, ktorá je akoby ovocím Roka sv. ruženca.

Veľkým Božím darom pre kňazov a veriacich, ktorí sa zapojili do nepretržitej reťaze, sú aj pravidelné večeradlá modlitieb s Pannou Máriou spojené so slávením sv. liturgie.

Každú poslednú sobotu v mesiaci sa v Chráme hieromučeníka P. P. Gojdiča na Sídlisku III. v Prešove o 17,00 hod. koná večeradlo obetované za našich kňazov. Vedú ho práve tí kňazi, ktorých sme prijali do svojich modlitieb. Vrcholom stretnutí je slávenie sv. liturgie, ktorá je obetovaná za kňazov, ich veriacich a zvlášť za členov modlitbových skupín. V tomto čase sa s nami môžete duchovne zjednotiť.

Dňa 31. 1. 2004 predsedal tomuto večeradlu a archijerejskej sv. liturgii vladyka Mons. Ján Babjak, SJ, prešovský eparcha. Vo svojom príhovore sa poďakoval všetkým členom modlitbových skupín a mariánskym ctiteľom za modlitby a obety prinášané za kňazov. Povzbudil nás vytrvať v týchto modlitbách.

Vyzývame všetkých gréckokatolíkov, ktorí cítia potrebu modliť sa za svojich kňazov, aby sa k nám pripojili a vytvorili nové skupiny nepretržitej reťaze modlitieb a obiet za kňazov /ďalej NRK/.

Nech Vám k tomu ako príklad poslúži svedectvo jedného člena NRK:

„Ďakujem Pánovi za mnoho milostí, ktoré mi v mojom živote daroval prostredníctvom našich kňazov. Veľmi si vážim toto náročné povolanie. Keď sa začala u nás vytvárať NRK, s radosťou som prijal ponuku modliť sa a obetovať za nášho kňaza. Prostredníctvom jedného zodpovedného veriaceho sme vytvorili 7 – člennú skupinu. Každý si zvolil jeden deň v týždni. Rozhodli sme sa, že tento deň budeme nepretržite obetovať za nášho kňaza. Mojím dňom obety je sobota. Ráno, keď vstanem, obetujem Bohu všetko, čo prežijem v tento deň (modlitby , prácu, radosti i starosti, sv. liturgiu, sv. prijímanie a niekedy aj pôst), za požehnanie pre duchovného otca a na všetky jeho dobré úmysly. Keďže som sa už rozprával s viacerými členmi NRK, zhodli sme sa na tom, že deň obety za kňazov je pre nás všetkých veľkým požehnaním."

Vo Svätom písme (Sk 12,1-18) máme príklad o tom, ako bol sv. Peter zázračne vyslobodený z väzenia. Stalo sa to aj vďaka tomu, že sa Cirkev bez prestania modlila k Bohu za neho. Cítime potrebu nepretržite sa modliť za svojich duchovných otcov a takto ich podporovať v ich náročnej práci.

Ak ste ochotní zapojiť sa do NRK, vyberte si kňaza, za ktorého sa chcete modliť. Ďalej môžete postupovať podľa príkladu z predchádzajúceho svedectva. Druhou možnosťou je, že sa rozhodnete prijať obetu za ľubovoľného kňaza. Vtedy vám deň obety a kňaza pridelíme. Stačí, ak nám napíšete podľa postupu, ktorý sa dozviete na konci tejto výzvy. Všetci členovia NRK z Prešova prijali obetu modliť sa jeden deň v týždni natrvalo. Ďalšou možnosťou je zapojiť sa do NRK na dobu určitú, napr. na jeden rok. Ak by ste už nechceli ďalej pokračovať, je potrebné za seba nájsť náhradu. Je dobré, aby každá 7 – členná skupina, modliaca sa za konkrétneho kňaza, mala svojho „vedúceho", ktorý by mal ustrážiť, aby sa reťaz neprerušila.

Ak by ste niekedy niečo nechtiac zanedbali, nie ste viazaní pod hriechom. Dobrým prostriedkom pre všetkých členov je Modlitba obetovania za duchovného otca, ktorá bola vytlačená práve pre potrebu tejto reťaze. Môžete si ju objednať a my Vám zašleme aj ďalšie bližšie informácie.

Prosíme Vás o dodržanie tohto postupu:

1. a) Vedúci 7 – člennej **skupiny za konkrétneho kňaza** nám napíše meno a priezvisko kňaza.

kňazov

b) Ak vytvoríte **skupinu za ľubovoľného kňaza**, dopíšte poznámku „ľubovoľný kňaz".

c) Jednotlivci, ktorí sa rozhodnú obetovať za ľubovoľného kňaza, nech dopíšu, či prijímajú obetu natrvalo, alebo na jeden rok.

2. Na list napíšte značku NRK, vložte do neho poštovú známku a nezabudnite napísať svoju adresu.

Na záver Vás prosíme, aby ste začali modlitbovú reťaz bez ohľadu na to, či Vám už prišli obrázky. Modlitba obety na obrázku je dobrým prostriedkom, ale nie je cieľom.

Našou hlavnou úlohou je, aby sme svojimi modlitbami a obetami vyprosovali Božie požehnanie pre našich kňazov a podľa vzoru Svätého Otca a nášho vladyku sa všetci zasvätili Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie a žili pod jej ochranou. Aby sme sa na jej príhovor všetci stali „chrámom živého Boha" a nakoniec raz spolu oslavovali Najsvätejšiu Trojicu v nebeskej vlasti.

Ďakujeme všetkým kňazom, a hlavne nášmu vladykovi Mons. Jánovi Babjakovi, SJ, prešovskému eparchovi, že prijali a podporili túto našu modlitbovú reťaz.

Členovia NRK v Prešove

Kontaktná adresa:
Gréckokatolícky farský úrad
Prešov – Sídlisko III
Mirka Nešpora 24
080 01 Prešov

MONS. ALOJZ TKÁČ SA DOŽÍVA 70. ROKOV ŽIVOTA

Významného životného jubilea 70-tich rokov sa 2. marca 2004 dožíva Mons. Alojz Tkáč, košický arcibiskup - metropolita, ktorý v rokoch 1998 - 2001 bol podpredsedom Konferencie biskupov Slovenska, od roku 2003 je členom Stálej rady KBS a v súčasnosti predsedom Komisie pre klérus, predsedom Rady pre misie i Veľkým kancelárom Katolíckej univerzity na Slovensku. Okrem toho je delegátom Konferencie biskupov Slovenska pre Slovenské pápežské kolégium a Slovenský pápežský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

Rodák z Ohradzan v Humenskom okrese po skončení ľudovej školy vo svojom rodisku, pokračoval v roku 1946 v štúdiách na Gymnáziu v Humennom. Po maturite nasledovalo v rokoch 1953 až 1956 štúdium na Filozofickej fakulte Komenského Univerzity, odkiaľ prešiel na Teologickú fakultu.

25. júna 1961 z rúk biskupa Mons. Ambróza Lazíka prijal kňazskú vysviacku. Nasledovalo ročné pôsobenie na kaplánke v Zborove a vojenská základná služba. Od roku 1963 pôsobil ako aktuár a notár cirkevného súdu na Biskupskom úrade v Košiciach.

Za odvážne a kritické vystúpenie proti represáliám komunistického režimu v deň mestského i okresného zhromaždenia Pacem in terris v Košiciach 23. októbra 1974, mu s platnosťou od 29. novembra 1975 vtedajší Krajský národný výbor v Košiciach odobral štátny súhlas pre výkon verejnej duchovnej činnosti, ktorým mu bolo násilne zabránené vykonávať akúkoľvek kňazskú službu na verejnosti. Na základe toho bol poslaný „do výroby": najskôr ako robotník v Štátnych lesoch Košice a neskôr ako vodič električky v Dopravnom podniku mesta Košice.

16. apríla 1983, keď mu po viac ako siedmych rokoch naspäť udelila štátna moc súhlas pre výkon verejnej duchovnej činnosti, sa stal administrátorom vo farnosti Červenica.

14. februára 1990 bol vymenovaný za diecézneho biskupa Košického biskupstva a následne 17. marca konsekrovaný za biskupa. Od 31. marca 1995 je arcibiskupom - metropolitom Košickej arcidiecézy.

„Moje želanie je, aby so mnou bol spokojný Pán Boh, Svätý Otec, moji kňazi i veriaci. Želal by som si, aby prípravný rok na Diecéznu synodu vošiel do povedomia kňazov, farností i veriacich a potom, aby synoda priniesla očakávané ovocie", odpovedal Mons. Alojz Tkáč na otázku aké má želanie.

Jaroslav Fabian

Nový pomocný biskup v Košiciach

Vo štrtok 26. fenruára 2004 Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval za pomocného biskupa Košickej arcidiecézy a titulárneho barikského biskupa Mons. Doc. ThDr. PhDr. Stanislava Stoláriká, PhD., doterajšieho dekana a farára Farnosti svätého Mikuláša v Prešove.

Stanislav Stolárik sa narodil 27. 2. 1955 v Rožňave ako siedme z ôsmich detí rodičov Štefana a Júlie, r. Kočišovej. Vyrástol v Košiciach, kde získal základné a stredoškolské vzdelanie. Po maturite (1973) pokračoval v štúdiu na CMBF v Bratislave a 11. 6. 1978 bol v Dóme sv. Martina v Bratislave vysvätený za kňaza.

Ako kaplán pôsobil v Trebišove (1978), v Humennom (1979) a v Prešove (1981), ako farár a neskôr dekan v Obišovciach (1984), v Čani (1990), v Humennom (1992), v Prešove vo Farnosti Kráľovnej pokoja (1995) a od roku 2001 pôsobí ako dekan-farár vo Farnosti svätého Mikuláša v Prešove.

Po spoločenských zmenách v našej krajine pokračoval v teologických štúdiách na CMBF UK v Bratislave (1993 – ThDr.), vo filozofických štúdiách na Pápežskej teologickej akadémii (PAT) v Krakowe (1998 – PhDr.). V roku 1998 dosiahol na Univerzite Komenského v Bratislave vedecko-akademickú hodnosť (PhD.) a koncom roka 1999 sa habilitoval v odbore dejiny filozofie na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

V roku 1990 bol menovaný za diecézneho cenzora náboženskej literatúry, je členom Presbyterskej rady Košickej arcidiecézy a členom rady konzultorov diecézneho biskupa. Viackrát vystúpil v elektronických médiách. Prednáša dejiny filozofie, úvod do filozofie a filozofiu náboženstva na Teologickej fakulte KU (vedúci katedry filozofie) v Košiciach a na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte PU v Prešove. V r. 2001 – 2003 pôsobil ako prodekan CMBF UK v Bratislave, je členom Spoločnej odborovej komisie (SOK), od r. 2003 je členom Pracovnej skupiny Akreditačnej komisie pre humanitné vedy, podpredsedom AS TF KU, ako i členom niekoľkých ďalších VR fakúlt univerzít na Slovensku. Je autorom viacerých teologických, filozofických a duchovných traktátov, vysokoškolských skrípt i kníh (jedna z nich preložená i do chorváčtiny) a aktívne sa zúčastňuje na viacerých sympóziách doma i v zahraničí. Je členom redakčnej rady Acta facultatis theologicae Universitatis Comonianae Bratislaviensis (CMBF UK v Bratislave); Verba theologica (TF KU v Ružomberku).

8. 2. 2003 ho Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval do Kolégia pápežských kaplánov (Mons.) a 26. 2. 2004 za pomocného biskupa Košickej arcidiecézy a titulárneho barikského biskupa (Barika).

MSKA/TK KBS

Tretie posolstvo Jána Pavla II. pre Slovensko

Staré kráľovské mesto Trnava sa konečne dočkalo návštevy najvyššieho pastiera Kristovej cirkvi. Počas svojej prvej i druhej návštevy bol Svätý Otec tak blízko, a predsa nepriišiel do tohoto mesta. Ak zoberieme do úvahy historicky dôležitú duchovnú i kultúrnu rolu Trnavy v dejinách Slovenska, tak bola určite opodstatnená návšteva Svätého Otca v katedrálnom chráme – v „duchovnom centre" mesta i arcidiecézy.

Najstaršia písomná zmienka o Trnave je z roku 1211 s odkazom na rok 1205. V listine ostrihomského arcibiskupa Jána sa spomína v súvislosti s darovaním časti príjmov Chrámu sv. Mikuláša ostrihomskej kapitule. V roku 1238 získala Trnava ako prvá na Slovensku práva slobodného kráľovského mesta. Kráľ Belo IV. touto listinou podriadil Trnavu priamo korune a vymedzil jej práva umožňujúce rýchly rozvoj mesta. Táto listina patrí k najstarším zachovalým mestským privilégiám na Slovensku.

Na prelome 13. a 14. storočia mesto takmer do základu zhorelo a bolo ho treba skoro celé znovu postaviť.

Rozkvet mesta nastal najmä v 16. storočí. Bratislava bola od roku 1563 korunovačným mestom a Trnava prebrala úlohu duchovného a kultúrneho centra krajiny. Bolo to zvlášť po bitke pri Moháči, keď obyvateľstvo utekalo z juhu na sever Uhorska. Keď padol v roku 1543 aj Ostrihom, prisťahoval sa do Trnavy aj samotný ostrihomský primas-arcibiskup s kapitulou.. V tomto období sa uskutočnili v Trnave cirkevné synody i zasadnutie uhorského snemu. Toto spôsobilo, že Trnava sa stala významným politickým a kultúrnym centrom Uhorska.

Vzlety i pády Trnavy

So 17. storočím sa spája najvýznamnejšia etapa v dejinách mesta. Vznikla prvá úplná uhorská univerzita, ktorú založil kardinál Peter Pázmany v roku 1635. Jej 142- ročné pôsobenie prostredníctvom štyroch fakúlt – teologickej, filozofickej, právnickej a lekárskej – vplývalo na šírenie vzdelanosti v celom Uhorsku. K univerzite patrilo aj astronomické observatórium založené M. Hellom, knižnica, záhrady i divadelná sála. V roku 1617 tu otvorili prvé jezuitské divadlo v Uhorsku. V 17. storočí v meste vyrástlo mnoho barokových skvostov a Trnava postupne dostávala svoju charakteristickú podobu so siluetami barokových veží a vežičiek. Aj tereziánska stavebná činnosť v meste v rokoch 1750 – 1777, posúvajúca Trnavu na čelo barokového umenia na Slovensku, napomáha Trnave k získaniu prirovnania – „Slovenský Rím"(je tu 11 rímskokatolíckych chrámov, 1 evanjelický chrám a 2 synagógy).

V roku 1770 bola trnavská univerzita poštátnená a v roku 1773 zrušený jezuitský rád. Univerzita sa presunula do Budína, neskôr do Pešti. Týmto odchodom mesto, ba i celé horné Uhorsko stratilo význam. V 2. polovici 18. storočia sa tu začalo prejavovať národné povedomie a záujem o slovenskú reč. V roku 1787 zásluhou Antona Bernoláka tu bola uzákonená bernolákovčina ako prvý slovenský spisovný jazyk. Pomohla tomu aj trnavská tlačiareň.

Trnavská katedrála

Katedrála, ktorú Svätý Otec navštívil, je univerzitnou bazilikou sv. Jána Krstiteľa. Tento pôvodne jezuitský, neskôr univerzitný chrám je dnes katedrálnym, metropolitným chrámom. Nachádza sa na Univerzitnom námestí. Postavili ho talianski architekti Pietro a Antonio Spazzovci v rokoch 1629 – 1637 podľa vzoru rímskeho Chrámu „Il Gesu" ako prvý chrám v ranobarokovom slohu na Slovensku. Chrám je situovaný na mieste areálu starého dominikánskeho kláštora a chrámu, ktorý tu existoval od 13. storočia do začiatku 17. storočia. Súčasný chrám je pozdĺžnou dvojvežovou jednoloďovou stavbou s bočnými kaplnkami a plochým presbytériom. Maliarska a bohatá štukatérska výzdoba interiéru chrámu je dielom významných talianskych umelcov: G. B. Rossa, G. Torniniho a P. Contiho. Časť stropných malieb je od viedenského maliara J. Grubera z obdobia okolo roku 1700.

Na klenbách svätyne sú štyri veľké zrkadlá zdobené maľbami zo života sv. Jána Krstiteľa (svätec na Herodesovom dvore; vo väzení; statie hlavy a jej odovzdanie Salome). Vzácnosťou celého interiéru je hlavný oltár z roku 1640 od B. Knillinga a V. Stadlera. Ďalšie interiérové zariadenie dopĺňajú oltáre v bočných kaplnkách väčšinou zo 17. storočia a kazateľnica, lavice, mortuária a pod. Stenová architektúra má tri poschodia. Je na nej umiestnených 27 sôch a tri obrazy.

Bazilika plnila nielen duchovné poslanie, ale uskutočňovali sa tu aj významné teologické rozpravy, prvé promócie bakalárov a doktorov.

Posolstvo z katedrály

Hneď v úvode Svätý Otec vyjadril svoju radosť z realizácie jeho návštevy tejto starobylej katedrály, ktorá je „matkou" všetkých chrámov Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy:

„S radosťou som prišiel navštíviť túto krásnu katedrálu....., zasvätenú Pánovmu predchodcovi..." Z jeho ďalších otcovských slov každý prítomný vycítil vzťah veľkej náklonnosti: *„Z tohto chrámu...posielam svoj vrúcny* pozdrav všetkým obyvateľom tohto územia a na všetkých zvolávam Božie požehnanie a milosť."

O súčasnom Svätom Otcovi vieme, že sa ako seminarista zapálil „teológiou sv. Jána z Kríža" a túžil sa stať rehoľníkom. Ako seminarista navštívil karmelitánsky kláštor v Czernej. Bolo to v roku 1946. Keď sa o tom dozvedel krakovský arcibiskup – kardinál Adam Sapieha, tak povedal: *„Wojtyłu potrebujeme v diecéze!"* A mladému seminaristovi osobne povedal: *„Najprv musíš dokončiť, čo si začal!"* Poslúchol a 1. novembra 1946 prijal sviatosť kňazstva. Ducha kontemplácie a činnosti dokázal veľmi dobre v sebe skĺbiť a dodnes je príkladom jednoty modlitby a činnosti.

Preto patrón katedrály – sv. Ján Krstiteľ – poslúžil Svätému Otcovi, aby vyjadril všetkým aj na jeho príklade potrebu *prežívania samoty naplnenej Božou prítomnosťou, ktorá vedie k ohlasovaniu Spasiteľa.* Nakoniec povedal: *„Prajem vám, aby ste vo svojich srdciach živili vedomie Božej prítomnosti počúvaním jeho slova, modlitbou, slávením sviatostí a službou blížnym. V každodennom živote sa tak podľa vzoru Jána Krstiteľa stanete ohlasovateľmi i svedkami milujúcej a spasiteľnej Božej prítomnosti v dnešnom svete..."*

Slavko Ganaj

Snímka - Pápež v trnavskej katedrále: Grzegorz Galazka

Naši prep. otcovia pozabíjaní v kláštore sv. Sávu

Za jeruzalemského patriarchu Eliáša II. (770 – 797), teda mnoho rokov po dobytí Jeruzalema Arabmi (638), prežívala Svätá zem veľmi ťažké časy, lebo medzi nekresťanmi vznikali spory, ktoré neraz vyústili do vzájomných bojov. Rozličné bandy prepadávali nielen osady a dediny, ale aj mestá, napríklad

Aškalón a Gazu. Ak všetkých nepovraždili, tak aspoň rabovali. Iné skupiny sa skrývali popri cestách, útočili na chodcov, okrádali ich a nechávali polomŕtvymi. Zničený bol slávny *Kláštor svätého Charitóna* (liturgická pamiatka 28. septembra) a už nikdy sa neobnovil. Ani Jeruzalem si nemohol byť celkom istý, no predsa bol široko-ďaleko najbezpečnejším miestom, takže doň prúdili masy ľudí, aby tam našli útočisko.

Azda najvýznamnejším monastierom bola *Lavra svätého Sávu*, ktorá ležala pri rieke Cedron asi tridsaťpäť kilometrov od Jeruzalema. (Lavra, po grécky *lauros*, je špecifický druh kláštora, kde mnísi vedú pustovnícky život, no v rámci jedného veľkého komplexu). Jej obyvatelia sa mohli zachrániť, ale nechceli opustiť miesto, kde sa zasvätili Bohu. Jeden druhého posmeľovali: „Ak náš Vládca bude chcieť, môže nás zachrániť z rúk pohanov. Ak však bude jeho spravodlivej vôli milé vydať nás pohanom na zabitie, nech nám čím skôr pošle Pán utrpenie užitočné pre dušu. Prijmime z ruky nášho Vládcu to, čo je užitočné, a kvôli strachu sa nevracajme z tichej púšte do svetskej márnosti, aby nás neodsúdili všetci ako zbabelcov, čo nezachovávajú príkazy svojho Pána, ktorý hovorí: *Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu* (Mt 10, 28). Dobré je vidieť tých, čo sa vzďaľujú zo sveta do púšte a kráčajú po Kristových šľapajach, ale zlé je vidieť ich, ako po krátkom pobyte v púšti zo strachu pred ľuďmi odtiaľ utekajú a vracajú sa do sveta...My nepotrebujeme na ochranu kamenné hradby; namiesto pevnej hradby je naším ochrancom Kristus..." Na zotrvanie v monastieri však mali ešte jeden vážny dôvod: Keby lavru opustili, okamžite by prišli nepriatelia, všetko by podpálili a zrovnali so zemou. Mnísi teda zostávali preto, aby sa prostredníctvom nich oslávilo Kristovo meno.

Veľmi dlho sám Boh ochraňoval toto miesto pred zničením. Hoci k nemu prichádzali ozbrojené hordy, nespôsobovali mu škodu, iba žiadali jedlo a nápoj. Keď sa raz istá tlupa vybrala zničiť monastier, neďaleko Betlehema narazila na vojsko, ktoré ich porazilo a rozohnalo. Inokedy akýsi ozbrojenci kráčali k monastieru, aby ho vyplienili, no v neďalekej dedinke našli množstvo vína, opili sa, pohádali sa a vzájomne pozabíjali.

Vo štvrtok 13. marca, teda v pôstnom týždni pred Kvetnou nedeľou, však prepadli monastier približne šesťdesiati Etiópčania s lukmi a mečmi. Niekoľkí mnísi im vyšli v ústrety, aby dobrým slovom o svojej neškodnosti a ponukou jedla zmiernili ich zlobu, no márne. Útočníci kričali: „Neprišli sme kvôli jedlu, ale kvôli striebru a zlatu. Vyberte si jednu z dvoch možností: Buď nám dáte zlato i striebro a zostanete nažive, alebo zahyniete našimi rukami." Keď sa im otcovia pokúsili vysvetliť, že nevlastnia ani zlato ani striebro, útočníci spustili streľbu z lukov, pričom trinástich zabili a niekoľkých zranili. Nato sa vrhli ku kéliám, povylamovali na nich dvere, všetko vyhádzali von a kélie podpálili. Vo chvíli, keď chceli podpáliť chrám, v diaľke zbadali ľudí a domnievali sa, že je to jeruzalemské vojsko, preto sa dali na útek.

Počas celonočného bdenia pred Kvetnou nedeľou sa otcom dostali do uší správy, že banditi sa znova zgrupujú, no napriek tomu mnísi zotrvali. A naozaj, vo Veľký štvrtok 20. marca spomínaní Etiópčania znova prepadli monastier, ešte vo väčšom počte. Niektorých otcov zastrelili šípmi, iným odťali hlavu mečom, ďalších rozsekli na polovicu a ďalších ukameňovali. Tých, čo zostali nažive, zhromaždili do jaskyne, kde ich mučili dymom. Zadusením zomrelo osemnásť mníchov, ďalší skonali v dôsledku iných mučení. Zachránili sa iba niekoľkí a potom s úctou pochovali telá mŕtvych.

Etiópčania odtiahli preč prakticky s prázdnymi rukami a vzápätí popadali mŕtvi na púšti, kde ich roztrhali divé zvieratá a vtáky.

Marcel Gajdoš

Ilustračné snímky:
Kláštor sv. Juraja v Júdskej púšti (internet)
Júdska púšť (archív redakcie)

MODLITBA OTCOV PÚŠTE

ÚČINKY MODLITBY

Oslobodenie od pokušenia (1. diel)

Prvým účinkom modlitby je schopnosť vzdorovať pokušeniam: Tak, ako silné lieky zaháňajú nebezpečnosť jedovatých zvierat, tak i modlitba spojená s pôstom zaháňa zlé myšlienky. Jeden zo starcov radí, ako reagovať na pokušenie: „Vstaň a modli sa takto: Boží Synu, pomôž mi." Ďalší odporúča: „Vzchop sa k modlitbe, klaňaj sa a hovor: ‚Boží Synu, zmiluj sa nado mnou.'" Tretí starec hovorí: „Videl som brata, ktorý meditoval vo svojej kelii, a hľa, démon stál pri jeho dverách. Pokiaľ brat meditoval, nemohol vstúpiť; ale keď prestal meditovať, vtedy démon vošiel do jeho kelie a pokúšal ho." Aké je to vo svojej podstate jednoduché – kde je človek v spojení s Bohom, tam sa diablovi nepáči!

Boh sám totiž prichádza na pomoc tomu, kto sa k nemu utieka. Otec Poemen hovoril: „S pokušením je to ako s človekom, ktorý má po ľavici oheň a po pravici vázu s vodou. Keď oheň vzplanie, vezme vodu z vázy a uhasí ho. Oheň je semeno nepriateľa, voda znamená vrhnúť sa pred Boha."

Jedným z najhorších pokušení moderného človeka je nuda a horkosť duše, keď sa všetko zdá byť zbytočné a človek si nie je ničím istý. Môže to viesť k neuróze, k drogám či k samovražde. Najlepším lekárom na takéto stavy duše sú, podľa Otcov púšte, práca a modlitba. Modlitba v tomto zmysle nie je nikdy útekom pred zodpovednosťou, ale, naopak, vedie k jej ochotnému prijatiu. Jedného dňa sa svätého otca Antona, zatiaľ čo sedel na púšti, zmocnil odpor a mrak čiernych myšlienok. Vtedy hovoril Bohu: „Pane, chcem byť spasený, ale myšlienky mi v tom bránia. Čo mám robiť vo svojom trápení?" Keď sa trochu naklonil, uvidel druhého, ako bol on, ktorý sedí a pracuje, potom preruší prácu, vstane a modlí sa. Potom sa znovu posediačky pustí do splietania povrazov a znovu sa dvíha k modlitbe. Bol to anjel Pána, ktorý bol poslaný, aby poučil Antona a dal mu silu. A počul anjela, ako hovorí: „Tak rob a budeš zachránený." Keď počul tie slová, zmocnila sa ho veľká radosť a dostal odvahu: urobil tak a bol zachránený.

Upravil: Juraj Gradoš

Preložené z titulu: Bonaventura J. Štívar, OFM Cap., Modlitba Otců pouště, Matice cyrilometodějská, s. r. o., Olomouc, 1998

ANKETA

Začiatkom roku sme sa štyroch náhodných chodcov v uliciach mesta Prešov opýtali: **"Má matka právo rozhodovať o živote počatého dieťaťa?"** Prinášame ich odpovede.

Mária Čubalová
Nemá. Stále sa v našej spoločnosti rozpráva o tom, ako matka vníma dieťa od prvého momentu splodenia, ako dieťa vníma matku, ako vníma jej stres. A zrazu? My môžeme rozhodovať o tom, že dieťa zničíme, že to vlastne ani nie je dieťa? Vyvraciame si vlastné demagógie, ktoré máme. Keď to nie je samovoľný potrat, tak matka na to nemá právo. Sú aj také prípady, že lekár stanoví diagnózu, že dieťa bude mrzák a koľko detí sa narodí úplne zdravých a koľko zdravých detí sa už takto zmárnilo?

Jozef Dobrovič
Závisí to od toho, ako sa na to pozrieme. Matka dá dieťaťu život, ale nemá právo rozhodovať o tom, či to dieťa bude, alebo nebude žiť. Ona ako nositeľka života má povinnosť priviesť dieťa. Jej prvoradá povinnosť je starať sa o to dieťa. O tom som skalopevne presvedčený. Má sa riadiť svojím svedomím a nemala by pristúpiť k možnosti, že si nechá svoje dieťa odobrať. Problém by som nevidel ani v prípade, že daná rodina má už viac detí. 5 alebo 10 detí, pokiaľ sú všetky vychované tak, ako by mali byť, pokiaľ sú „soľou zeme", nie je problém. Nech ich je hoci aj 15, ale nech sú dobrými ľuďmi.

Cecília Zahuráková
Je to dosť ťažká otázka. Myslím si, že záleží na situácii. Ale ja osobne by som neváhala ani minútu, veď je to moje dieťa. Či by to bolo 1., 5., 10., či zdravé, alebo postihnuté. Každé dieťa by som ľúbila ako to prvé. A keby sa, napríklad, jednalo o dieťa počaté pri znásilnení, tak by som to dieťa vynosila a dala do domova, ale určite by som nepripustila možnosť potratu.

Katarína Mesárčová
Dieťa je Boží dar. Preto žiaden človek nemá právo rozhodovať o narodenom či nenarodenom človeku. Nemôžem síce odpovedať za každú ženu, iba za seba. Lebo ak už žena má doma napr. postihnuté dieťa, tak sa nevieme vcítiť od jej psychiky, čo prežíva, keď jej lekár oznámi, že aj jej druhé dieťa bude postihnuté. Ja by som radšej podstúpila riziko, že sa celý život budem starať o takéto dieťa, ale nešla by som na potrat. Poznám rodinu, ktorá má 7 detí a žijú fantastický život. Neoplývajú materiálnym bohatstvom. Ich deti, od najstaršieho po najmladšie, sú veľmi dobre vychované. Povedala by som, že toto je hendikep bohatších rodín, že práve oni sa boja mať viac detí, a práve oni majú miesto aj prostriedky na výchovu.

S. Bamburák

Boh je darca života - nekazme mu to!

Kedy začína byť človek človekom? Má nenarodené dieťa už svoju dušu? Pokiaľ áno, tak odkedy? Čo zažíva a aké podnety prijíma predtým, ako príde na svet? A kedy vlastne začína žiť?
To sú otázky, ktorými sa nielen rodičia, ale aj filozofovia a teológovia zaoberajú od nepamäti.

Nové poznatky o vývoji dieťaťa v maternici nám vysvetľujú prvú fázu jeho života. Skôr, než sme si doposiaľ mysleli, sa rozvíjajú zmysly ešte nenarodeného dieťaťa a omnoho skoršie sa rozvíjajú jemné štruktúry a schopnosti mozgu. Pre budúcich rodičov je veľmi dôležité to, že už v maternici sa vytvárajú prvé vzťahy k rodičom.

Nie je to tak dávno, čo sme sa domnievala, že nenarodené dieťa je v materskom lone čosi necitlivé, hluché k vnútorným impulzom, čosi, čo len vegetuje.

Hromada buniek – tak si mnohí ešte aj dnes predstavujú embryo. Ako embryo označujú vedci dieťa v prvých ôsmich až dvanástich týždňoch, potom sa už hovorí o plode. Človek ho nevidí, necíti, dieťa žije skrytým životom. Matka ho po prvý raz pocíti až po troch mesiacoch, keď sa už dokáže pohybovať. Život však začína splynutím zrelého ženského vajíčka s mužskou spermiou. Od tejto chvíle sa začína nepretržitý vývoj, ktorý sa končí až smrťou.

Už od prvých dní sa zárodok zahniezdi v sliznici maternice a zrastie sa s telom matky. Je napojený na látkovú výmenu matky. Takto je vyživovaný a medzi matkou a dieťaťom sa už vyvíja prvý – pre ďalší vývoj dôležitý vzťah.

Embryo sa začína podieľať na všetkom, čo ovplyvňuje jeho matku. Odráža sa na ňom to, čo ona zažíva: radosť, vzrušenie, strach, starosti... To všetko sa odráža v rytme srdečného pulzu, cez ktorý sa to prenáša do krvného obehu a do látok, napr. hormónov, ktoré potom prúdia celým telom. Všetky matkine zážitky sa odzrkadľujú v telesných reakciách, ktoré bez jej vedomia zachytáva maličké telíčko jej bábätka. Dá sa povedať, že plod je schopný cítiť svojím spôsobom, ktorý sa s naším spôsobom cítenia nedá ani porovnať. Dieťa vycíti, či si ho rodičia prajú a či ho milujú. Každopádne je isté, že tieto prenatálne zážitky vplývajú na neskorší život jedinca.

Stovky snov ľudí, ktoré boli na základe ich podrobnej tehotenskej a pôrodnej anamnézy preskúmané, dokazujú, že na určité skúsenosti prežité v matkinom tele sa nezabúda. Môžu sa neskôr objaviť v snoch, pocitoch či obrazoch dospelého jedinca. Ináč povedané: predpôrodné pocity majú súvis s popôrodným životom. Tak sa napríklad pravidelne snívalo mladému mužovi, že sedel skrčený v úzkej búde, na ktorú kopytom dorážal kôň. Z preskúmania tehotenstva jeho matky sa zistilo, že tesne pred pôrodom spadla zo schodov. Jej strach a pravidelnosť úderov sa takto premietli do snov dospelého jedinca, ktorý bol v tom čas v plodových obaloch.

Ak matka počas tehotenstva zažíva mnoho úzkostí, znepokojí tým aj dieťa. Dá sa to veľmi dobre pozorovať pri vyšetrení ultrazvukom. Keď lekár pri tomto vyšetrení oznámi matke, že sa jej dieťa vôbec nehýbe, dieťa začne akoby na povel mávať rukami a nohami. Strach matky z lekárovho konštatovania vyvolá zvýšenú činnosť hormónov, zvýšený pulz, ktorý alarmuje dieťa a to okamžite reaguje. Horšie než občasná úzkosť alebo strach je pre dieťa, keď ho matka odmieta alebo ak zanedbáva svoje zdravie. Havarijný stav môže vyvo-

lať priveľa športovania, zanedbanie pravidelných vyšetrení, nosenie príliš tesného oblečenia či škodenie alkoholom, nikotínom alebo inou drogou. Dieťa všetky tieto prejavy nelásky zaznamenáva a jeho vývoj je tým spomaľovaný alebo dokonca ohrozený. Následky takéhoto negatívneho postoja sa často objavujú pri pôrode alebo v neskoršom živote dieťaťa.

Mnohí psychiatri sa zhodujú na tom, že nenarodené dieťa vníma pocity svojich rodičov mimoriadnym spôsobom a že najväčšou prekážkou v určení, aké bude citové alebo telesné zdravie dieťaťa, je postoj matky k plodu. Nenarodené dieťa nemá fyzické telo, ale precíťuje aj to, či je milované alebo odmietané. Veľmi dôležitý je aj otcov vzťah k svojmu počatému dieťaťu. Matke poskytuje lásku a bezpečie pevného vzťahu a táto istota sa akýmsi tajuplným spôsobom prenáša na malé dieťatko, čakajúce v temnote na svoj zrod. Matkino lono je prvý svet dieťaťa. Spôsob, akým ho zakúsi, či priateľsky, alebo nepriateľsky, bude mať vplyv na vytvorenie osobnosti a charakterových sklonov. Ak je veľmi srdečným, milujúcim, dieťa bude s najväčšou pravdepodobnosťou očakávať, že svet je taký istý. To vytvára prvotné predpoklady na vytvorenie dôvery, otvorenosti, ústretovosti a sebadôvery. Svet bude jeho schránkou tak, ako bolo lono. A tak je najkrajší spôsob, ako obrátiť svoju materinskú a otcovskú lásku k dieťaťu to, keď sa od počiatku až po pôrod zaňho modlíme. V Svätom písme čítame: „Skôr, než som ťa utvoril v matkinom živote, poznal som ťa, skôr než si vyšiel z lona, zasvätil som ťa, za proroka pre národy som ťa ustanovil" (Jer 1,5).

Verím, že ak dostatočný počet rodičov sa začne modliť za svoje počaté deti, dôjde k tichej revolúcii. Deti, ktoré sa majú narodiť, sa stanú novou generáciou viac naklonenou milovať Boha, šťastnejšou a radostnejšou. Tak, ako sa nenarodený Ján Krstiteľ zachvel od radosti v Alžbetinom lone, keď počula Máriin pozdrav, tak aj vaše malé dieťa môže reagovať na vás a na Boha, keď sa zaň modlíte. Vaše dieťa bude požehnávané a naplnené Božím životom až do krajnosti svojich detských možností od chvíle, čo sa začne jeho život. Smutné je, že málo kresťanských rodičov si uvedomuje, ako veľmi môže pomôcť svojim deťom i sebe modlitbou za počaté dieťa. Tento nedostatok modlitby odráža ešte smutnejšiu realitu, že je vzácne, ak sa kresťanskí rodičia modlia spolu s deťmi v ktorejkoľvek etape života.

Preto vás všetkých pozývam k modlitbe za vaše počaté, ale i ešte nenarodené deti, lebo modlitba bude znamenať pre ne len tie najlepšie zmeny v ich živote. BOH JE DARCA ŽIVOTA – NEKAZME MU TO.

„Veď ty si stvoril moje útroby,
utkal si ma v živote mojej matky.
Chválim ťa, že si ma utvoril tak zázračne;
všetky tvoje diela sú hodny obdivu
a ja to veľmi dobre viem.
Moje údy neboli utajené pred tebou,
keď som vznikal v skrytosti,
utkávaný v hlbinách zeme.
Tvoje oči ma videli,
keď som ešte nebol stvárnený,
v tvojej knihe boli zapísané
všetky moje dni,
len pomyslené,
lebo som ešte ani jeden neprežil"
(Ž 139,13-16).

Jozef Maretta

KRÍŽOVÁ CESTA NENARODENÉHO DIEŤAŤA

1. zastavenie
Ježiš je odsúdený na smrť

Už ma odsúdili. Báli sa, aby som im nenarušil pokojný život. Dokonca nemám ani svojho advokáta.

2. zastavenie
Ježiš berie kríž na svoje plecia

Čo mám robiť? Mám sa brániť alebo poslušne prijať vôľu svojej matky? Nie, prijmem toto bremeno a neublížim jej. Je to predsa moja matka a ja ju milujem.

3. zastavenie
Ježiš prvýkrát padá pod Krížom

Mám strach. Je to hrozné a ťažké. Celé sa chvejem. Kopnem nožičkami, možno ich zacíti a zmiluje sa nad mojou slabosťou. Možno.

4. zastavenie
Ježiš stretáva svoju matku

Matka, napriek tomu, čo mi robí, je to nádherné slovo. Ako rado by som ju chcelo vidieť zvonku, dotknúť sa svojou rúčkou jej tváre. Ale nestane sa to nikdy.

5. zastavenie
Šimon z Cyrény pomáha Ježišovi niesť kríž

A kto pomôže mne? Nájde sa niekto, kto sa za mňa postaví, aj keď bude musieť znášať posmech a pohanenie od iných?

6. zastavenie
Veronika utiera Ježišovi tvár

Aj ja by som chcelo dať svojej matke aspoň svoj malý obrázok, ako Ježiš. Keby ma videla, možno by si ma zamilovala. Veď nie som také škaredé.

7. zastavenie
Ježiš druhý raz padá pod Krížom

Som samo a samota je veľmi ťažká. Nemôžem sa o nikoho oprieť a nik mi nepodá pomocnú ruku. Ja chcem žiť! Nechcem len plakať, ale aj sa smiať.

8. zastavenie
Ježiš napomína plačúce ženy

„Neplačte nado mnou", hovorím spolu s Ježišom. Plačte nad sebou a nad mojimi rodičmi. Mohol som vás vyliečiť z množstva chorôb a potešiť vás. No nechcete to.

9. zastavenie
Ježiš tretí raz padá pod Krížom

Strácam poslednú iskru nádeje. Čo mám robiť? Ako sa brániť? V diaľke vidím nástroj mojej smrti. Už je tak blízko. Utekám od neho, chcem sa skryť, ale niet kde. Tak veľmi túžim po živote.

10. zastavenie
Z Ježiša zvliekavajú šaty

Už vidím kliešte, ako strhávajú zo mňa ochranný obal a blížia sa k môjmu malému telíčku. Cítim ich chlad ako mrazenie smrti.

11. zastavenie
Ježiša pribíjajú na kríž

Cez Kristovu ruku prenikol klinec. Aj do môjho jemného telíčka prenikajú kliešte. Bolí to, veľmi to bolí, ale nikto nepočuje môj plač a moju bolesť.

12. zastavenie
Ježiš umiera na kríži

Rozlámali moje telíčko na mnoho častí. Všade je krv. Moje srdiečko dotĺklo a rúčky sa už nehýbu. Zomrelo som priamo pod srdcom svojej matky.

13. zastavenie
Ježiša snímajú z kríža

Teraz vidím, ako ma pomaly vyťahujú vonku. Kúsok po kúsku. Hlavička, rúčky, nožičky a telíčko. Všetko zničené a polámané. Akoby ma roztrhal nejaký vlk.

14. zastavenie
Ježiša kladú do hrobu

Ježiša pochovali v rýchlosti, ale s úctou. Mňa tiež chcú rýchlo zniesť pod zem, aby ma nevideli. Moje polámané kosti nahádzali do kontajnera a spálili. Možno ich vyhodia von, na smetisko. Alebo ich dajú do asfaltu na ceste. Ale Boh má moc vzkriesiť ma, nech robia čokoľvek.

Juraj Gradoš

NOVÁ EVANJELIZÁCIA

Komunikácia je jedným zo základných pilierov na vytváranie spoločenstva. Spoločenstvo ako také má svoje podstatné znaky, medzi ktoré patria vzájomnosť, pochopenie, otvorenosť, zdieľanie, právo na názor a pod. Pri komunikácii zohráva dôležitú úlohu odovzdávanie informácií (hovorenie), ale aj počúvanie. Virtuálna komunikácia ukrýva niektoré špeciálne znaky, na ktoré sme do týchto čias neboli zvyknutí (anonymita, globalizácia, sloboda prejavu, neprítomnosť osobnej komunikácie a pod.). Medzi najznámejšie prostriedky virtuálnej komunikácie patrí internet a jeho aplikácie: chat (komunikácia prostredníctvom PC a internetu vo forme textu, zvuku, obrazu) a diskusné fórum (na danú tému diskutuje prostredníctvom PC a internetu rôzny počet užívateľov). Na Slovensku jestvuje niekoľko diskusných fór zameraných na kresťanskú tematiku, z ktorých spomeniem len niekoľko: http://www.grkatpo.sk/forum – diskusné fórum na portáli Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove, http://areopag.christ-net.sk/forum – diskusné fórum na portáli Christnet.sk, http://www.grkat.nfo.sk/diskusia.html – diskusné fórum na neoficiálnych stránkach Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Tém, ktoré sú ponúkané na diskusných fórach, sa zúčastňujú vo väčšine prípadov anonymní užívatelia. Hodnotnejšie a dôveryhodnejšie by určite pôsobili príspevky, ktorých autor je známy. Pri takejto virtuálnej komunikácii je veľké riziko, že veľa anonymných užívateľov si „vylieva" svoju zlosť arogantnými a bulvárnymi myšlienkami, ktoré rozhodne nemôžu prispieť ku konštruktívnej diskusii. Je preto potrebné mať na zreteli aj tento nie zanedbateľný aspekt virtuálnej komunikácie. Snáď v budúcnosti budú naše diskusné fóra moderované (moderátor bude riadiť diskusiu) a podobným prípadom sa týmto spôsobom predíde. Ďalším vhodným prostriedkom virtuálneho sveta je komunikácia prostredníctvom e-mailu. Komunikujúci si navzájom odovzdávajú informácie, zdieľajú názory, vymieňajú skúsenosti na súkromnej úrovni. Na záver chcem čitateľom ponúknuť humornú príhodu, ktorá poukazuje na možnosť deformácie vo virtuálnej komunikácii pri „malom" omyle, ktorý sa môže prihodiť aj nám. Preto prosím, pristupujme aj k tejto komunikačnej vymoženosti ako zodpovední komunikujúci s cieľom diskusiu obohatiť a nie jej uškodiť. Teraz už spomínaný príbeh:

Manželský pár sa rozhodne na chvíľu uniknúť tuhej zime a stráviť týždeň na juhu pri mori. Z pracovných dôvodov sa stane, že manželka môže odletieť až o deň neskôr. Manžel odletí podľa plánu. Po príchode sa ubytuje v hotelovej izbe, vytiahne svoj prenosný počítač a ihneď posiela e-mail svojej manželke. Pritrafí sa mu však hlúpa chyba a pri zadávaní e-mailovej adresy vynechá jedno písmeno a e-mail sa tak dostane do e-mailovej schránky istej vdovy, ktorá práve odprevadila svojho muža do hrobu. Vdova si práve prezerá v počítači poštu, či jej neprišli nejaké sústrastné vyjadrenia od priateľov alebo známych... Vo chvíli, keď jej syn vstúpi do izby, žena už leží v bezvedomí na zemi. Zrak mu padne na monitor počítača, kde číta:

Komu: Mojej opustenej manželke
Od: Tvojho muža, ktorý odišiel skôr
Vec: Dorazil som

Najdrahšia, práve som v poriadku došiel. Už som sa tu celkom zabýval, a vidím, že je všetko pripravené na Tvoj zajtrajší príchod. Želám Ti šťastnú cestu a čakám ťa. Ľúbim ťa, Tvoj manžel.

P.S. Tu dole je čertovsky horúco!!!

Gabriel Paľa, palagrk@stonline.sk

Ako sa mám modliť?

Doteraz sme si spolu „hovorili" o záležitostiach tohto sveta, o vzťahoch medzi ľuďmi a potrebách hlavne mladého človeka. Možno som ťa presvedčil, že mi na tebe záleží a že ti aspoň trochu rozumiem. Veď aj ja hľadám cestu k sebe, k iným a aj k Bohu. Nie som dokonalý, aj keď ním túžim byť. A cítim, že tak ako ja, tak aj ty si povolaný k tejto dokonalosti.

Obaja potrebujeme učiteľa. Niekoho, kto sa vyzná. Niekoho, kto je sám dokonalý alebo kto je dokonalosť sama. A tým učiteľom môže byť jedine Boh.

Zdá sa ti to otrepané, že? Ale tí všetci pred nami, ktorí si ho zvolili za učiteľa a dosiahli dokonalosť, asi mali pravdu. Prečo? Lebo sa zmenili. Teda, presnejšie povedané, zmenil ich on. A práve táto zmena ich naplnila a urobila dokonalými. Pochopili podstatu vecí, života a existencie. Ba možno povedať, že sa dotkli samej podstaty Boha. Ale ako na to? Ako sa učiť v Božej škole? Myslím si, že rovnako ako v tej našej, obyčajnej základnej, strednej či vysokej.

Modlitba ako rozhovor

Predstav si, že by počas celého roka rozprával iba učiteľ. Asi by ťa to omrzelo. Navyše by nikto nevedel, ako ty vnímaš prednášanú látku. Nevedel by, čo si o nej myslíš, a tak by celé hodiny vyšli nazmar. Ak by si mal hovoriť len ty, asi by si sa opakoval. Možno by si už nemal o čom rozprávať. Navyše by učiteľ nereagoval na tvoje slová a ty by si mal pocit, že ho nezaujíma, čo hovoríš. Začal by si rozprávať do vetra a recitovať naučené frázy. Ale aj to by ťa po chvíli omrzelo.

V správnej škole učiteľ prednáša látku a žiak sa pýta. Potom si úlohy vymenia a učiteľ zisťuje, čo si žiak zapamätal a aký je jeho postoj v danej oblasti. Tak sa monológ, teda rozprávanie jednej osoby, o ktorom sme si povedali v predchádzajúcom odseku, mení na dialóg.

Nenašiel si sa ešte? Aká je tvoja modlitba – je to monológ alebo dialóg? Ak chceš dospieť k dokonalosti, musíš sa naučiť modliť sa. Musíš sa začať rozprávať s Bohom. Je to predsa tvoj Otec a otca sa pýtaš, ak niečo nevieš. A počúvaš, čo ti radí. Ináč by otázka nemala význam, ak by si nečakal na odpoveď.

Keď sa modlitba nedarí

Niekedy sa stane, že si s rodičmi lezieme na nervy – sme pohádaní alebo máme pocit, že nám nebudú rozumieť. Potom je aj náš rozhovor suchý a podobá sa na to známe slovenské: „ja o voze a on o koze". Niekedy cítime toto isté v modlitbe. Ako to odstrániť? Jednoducho – prestať myslieť len na seba a pokúsiť sa vcítiť do pozície rodiča. Skús zmýšľať ako Boh. Modlitba sa nedarí, keď si od tohto zmýšľania vzdialený – ak si pohnevaný, zlostný, nedarí sa ti, máš „svoje dni", jednoducho, ak si zahľadený do seba a na svoje ja. Ak zmeníš tento pohľad, dokážeš sa modliť, dokážeš sa rozprávať a budeš aj rozumieť tomu, čo ti on hovorí.

Niekedy to trvá dlhšie. Zvlášť, keď sa človek už dlho nemodlil alebo dlho správne nemodlil. Vtedy je pre neho Boh ako Španiel a nerozumie mu. Je potom potrebné naučiť sa po španielsky – začať čítať Božie slová – Bibliu a evanjeliá zvlášť. Po čase zistíš, že začínaš rozumieť jeho reči, a dokonca ju chápať.

Juraj Gradoš
Ilustračná snímka: Grzegorz Galazka

Vody plné života

„Tu Boh povedal: »Vody, hemžite sa množstvom živých tvorov, a okrídlené tvory, lietajte ponad zem na nebeskej oblohe!« A Boh stvoril veľké morské zvieratá a všetky živočíchy, ktoré sa hýbu a hemžia vo vode podľa svojho druhu, ako i všetky okrídlené lietajúce tvory podľa svojho druhu. A Boh videl, že je to dobré. Boh ich požehnal a povedal: »Ploďte a množte sa a naplňte morské vody, aj vtáctvo nech sa rozmnožuje na zemi!« A nastal večer a nastalo ráno, deň piaty" (Gen 1, 20-23).

Po vzniku prvých rastlín pred 2,5 miliardami rokov nasledoval vznik prvých živočíchov. Išlo o malé živočíchy podobné dnešnému planktónu. Keďže mali dostatok potravy a žiadnych nepriateľov, rýchlo sa množili a vyvíjali. Najstaršie pozostatky sa zatiaľ našli v severnej Indii a sú staré miliardu rokov.

Rozvoj života v mori

Pred 580 miliónmi rokov sa začal rozvoj života. V sedimentoch starohorného morského dna objavili skameneliny živočíchov podobných medúzam a ploskavcom. O niekoľko rokov neskôr vznikajú prví tvorovia podobné slimákom. Asi pred 530 miliónmi rokov žil pravdepodobne náš najstarší známy predok. Bol to drobný háďatkovitý živočích dlhý asi 4 cm. Mal ihlicovú stavbu, z ktorej sa neskôr vyvinula chrbtica stavovcov, medzi ktorých patríme aj my.

Asi pred 470 miliónmi rokov vznikli prvé ryby. Boli to prvé organizmy, ktoré mali kostru. Ich pozostatky sa našli v morských sedimentoch na území dnešnej Bolívie.

Život na pevnine a vo vzduchu

Asi o 30-50 miliónov rokov neskôr sa život začal presúvať aj na pevninu. Prvým obyvateľom súše bol hmyz. Tieto živočíchy našli na pevnine bujné pralesy rastlín, kde bol dostatok potravy. Prvé odtlačky nôh živočíchov podobným stonožkám sa našli v sedimentoch na území Veľkej Británie. Pred 360 miliónmi rokov ich nasledovali ryby vybavené silnými plutvami, z ktorých sa vyvinuli neskôr končatiny, čo dosvedčujú archeologické nálezy na najväčšom ostrove sveta – Grónsku. Z nich sa v prvých obdobiach vyvinuli obojživelníky. Ich potomkami sú dnešné mloky a žaby. Trvalo 50 miliónov rokov, kým niektoré živočíchy začali lietať. Prvými boli obrie vážky, ktorých rozpätie krídel bolo až 70 cm. Ich prudký vývoj bol zastavený pred 150 miliónmi rokov vznikom prvých vtákov a netopierov, ktoré vážky skoro úplne vyhubili, lebo pre nich predstavovali ľahkú korisť.

Juraj Gradoš

Ilustračná snímka: archív redakcie

NAOZAJ SA ČERVENÉ MORE PRED MOJŽIŠOM A IZRAELITMI ROZOSTÚPILO?

„Mojžiš však vystrel ruku nad more a Pán ho celú noc prudkým východným vetrom rozháňal a more vysušil. Takto sa voda rozdelila [22] a Izraeliti prešli stredom mora po suchu..." (Ex 14, 21-22a). Takto Biblia opisuje prechod Izraela cez Červené more, keď utekali z jazma otroctva pred egyptskými vojskami do zasľúbenej zeme. Veľa vedcov sa pokúšalo túto časť Biblie vysvetliť. K možným riešeniam v týchto dňoch pribudlo ďalšie. Ruský matematik Naum Wolzinger z Petrohradu prišiel teraz s logickým vysvetlením, ako mohlo dôjsť k tomuto biblickému úkazu.

Podľa neho v mieste, kadiaľ Židia utekali pred faraónovými vojskami, sa v Červenom mori pri dnešnom Suezskom prieplave v hĺbke šesť až sedem metrov nachádza koralový útes. V týchto miestach sú prílivové a odlívové vlny veľmi silné a keď sa ešte k tomu zdvihne aj veľmi silný vietor, mohla sa v biblických časoch časť mora na chvíľu sčasti vysušiť a stať priechodnou.

Toto jeho vysvetlenie plne korešponduje s opisom v Biblii. S o to väčšou silou sa však prílivové vlny mohli vrátiť, keď už Izraeliti prešli a prechádzali tadiaľ egyptské vojská, ako o tom píše ďalej kniha Exodus: „Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku nad more, aby sa vody zliali na Egypťanov, na ich vozy a na ich záprahy!" I vystrel Mojžiš ruku nad more a more sa za rána vrátilo na svoje pôvodné miesto, a pretože Egypťania utekali práve proti nemu, Pán tak zahnal Egypťanov doprostred mora. Vody sa vrátili späť a zavalili vozy, záprahy a všetky faraónove vojská, ktoré sa za nimi pustili do mora. Nezostal z nich ani len jeden. Izraeliti však po suchu prešli stredom mora..." (Ex 14, 26-29a).

Juraj Gradoš

FEJTÓN

Čas plesov a fašiangových veselíc sa pominul. Veľmi rád spomínam na každé fašiangy, lebo vtedy znie veľa dobrej muziky, ľudia sú uvoľnenejší, často aj uletenejší. Niekto sa celý rok nedokáže zabaviť, ale karneval či ples ho uvoľnia a rozveselia.

Karnevaly obľubujú hlavne deti a my rodičia nie sme práve najšťastnejší, keď máme znovu vymýšľať, do čoho „zaodieť" svoju ratolesť. A zladiť svoju predstavu s predstavou dieťaťa nie je vždy jednoduché. Predstavte si, ako trucuje dieťa, ktoré chce byť mačičkou a vám sa po týždňovom zháňaní podarilo od kamarátky vydrankať úbor indiána.

Ale čo my dospelí? Nemáme karneval celý rok? Vo svete dospelých je veľmi veľa karnevalových masiek. A každý z nás chce byť v tejto premodernizovanej dobe „in", mať svoj „look" a byť poriadne „kuul". Koľko chodí po svete líšok – ľudí úlisných a prefíkaných, ktorí sa živia klamaním ostatných a obohacovaním sa na ich účet. Ale nájdete tu aj veľa sov - šikovných a múdrych ľudí, ktorí svojou múdrosťou úprimne a poctivo vedú svet ekonomiky, vedy, techniky i umenia. A čo taký pes? Tak trochu sa naňho podobá aj môj šéf. Vždy je v strehu, stále kričí (presnejšie brechá) a keď nemal obed, ide nás pomaly zožrať!

Svet masiek je pestrý – je ako kolotoč, ktorý sa točí dookola. Ak bol niekto v detstve mačička, v dospelosti sa môže zmeniť na psa. A opačne.

A čo duchovný svet? Sú aj tam masky? Môžeme sa do nich pred Ježišom skryť? Aká tvár sa skrýva pod mojou či tvojou maskou? Ak túžim byť v tomto svete „in", tak jedine pre Ježiša. Duchovní ľudia nevládnu v tomto svete. Človek, ktorý je svätý už tu na zemi, si nepotrebuje navliekať masku a byť populárny pre tento svet. Takýto človek vidí ďalej do budúcnosti, vidí nebo.

Ak sa zajtra ráno zobudíš, dobre popremýšľaj, akú masku máš práve na sebe. Bude sa páčiť tomu tam hore?

E.K.

45. výročie smrti blaženého

Dňa 23. marca si celá duchovná rodina redemptoristov pripomína 45. výročie smrti Metoda Dominika Trčku. V gréckokatolíckom kalendári na rok 2004 je publikovaný príspevok, ktorý v krátkosti predstavuje posledné chvíle života tohto blahoslaveného mučeníka a prvého protoihumena michalovskej gréckokatolíckej viceprovincie redemptoristov. Až donedávna (január 2004) v mozaike, ktorá ešte ani dnes nie je úplne dokončená, chýbalo svedectvo, ktoré by poodhalilo rúško tajomstva a vysvetlilo ďalšie chýbajúce medzery vo svedectvách o. Ivana Mastiliaka, p. Pia Krivého či p. Štefana Krištína.

Úryvok zo spomienok redemptoristu p. Jana Blesíka, CSsR, ktorý bol spolu s o. Ivanom Mastiliakom súdený v tzv. Monterprocese, zachytáva obdobie medzi 18. až 23. marcom 1959, teda prakticky posledné dni života blahoslaveného Metoda. Jan Blesík sa vo svojich doteraz nepublikovaných spomienkach nazvaných *„Rozmlouvám s minulostí. Historie jednoho obyčejného života"*, spolu 41 dielov formátu A4 s celkovým počtom 6722 strán, zaoberá svojím životom od detstva až po rok 1978. Pobytu vo väzení venuje tri diely, v ktorých nezabudol ani na spolubrata o. Metoda Trčku. Na jednom mieste píše: *„Ve čtvrtek 23. března 1961 jsem si spomnel na překrásnou smrt mého spolubratra a spoluvězně p. Dominika Metoděje Trčky v Leopoldově, které jsem byl přítomen, jak jsem o ním psal na str. 2898 a následujících. Ve vězení neměl ovšem ty své krásné vousy, v nichž vypadal jako nějaký starozákonní prorok."*

O. Jan Blesík si takto spomína na posledné dni Metoda Dominika Trčku. *Ve středu 18. března časně ráno převezli mne osobním autem na Pankrác, kde jsem nastoupil do autobusu, který známou mi již cestou odvezl nás do Olomouce a na svátek sv. Josefa 19. března 1959 opět přes Ilavu do Leopoldova. Po celou dobu v Brně i v Praze a nyní po příjezdu do Leopoldova jsem si podržel své číslo 519. Byl jsem zase ubytován ve „Vatikáně" a ve stejném pokoji a lůžko jsem dostal na dvojáku, na němž dole ležel, tehdy již nemocný náš kněz a viceprovinciál michalovské provincie p. Metoděj Trčka. Hned jsem začal pracovat u stroje na opravě pytlů a dařilo se mi velmi dobře.*

Hned po příchodu do Leopoldova jsem viděl, že náš p. Metoděj Trčka je velmi vážně nemocen. Prodělal chřipku, ale stále více slábl. Byl nám všem skutečně vzorem trpělivosti v bolestech a vděčnosti. Za každou maličkost vždy tak jemně děkoval, že nás všechny zahanboval. Ale při tom byl veselý a naprosto vyrovnaný. Velikou radost měl z toho, když si k němu někdo sedl, nejvíce to býval pan biskup Gojdič a biskup Vojtaššák, a s ním se pomodlili. Byl to skutečně zlatý společník, který nikoho nikdy nezarmoutil a proto ho všichni měli tak rádi.

Již v neděli k večeru byl u něho několikrát lékař a dával mu injekce. Sám Dr. Čech se nabídl, že ho dá přenést do ústavní nemocnice, ale p. Trčka ho uprosil, aby ho nechal mezi spolubratry, že se zde cítí šťastnější, než by se cítil v nemocnici. A tak zůstal na „Vatikáně". Večer jsme se dlouho s ním modlili a biskup Gojdič s biskupem Hopkem mu dali poslední pomazání, po něm p. Trčka byl tak šťasten.

V noci byl naprosto klidný a ráno v pondělí 23. března 1959 svým milým humorným hlasem řekl: „Tak hoši, vstávat, pomodlit se a šupity do práce. Já si potom musím zdřímnout, ponevadž celou noc jsem vás hlídal". Od rána jsme všichni čekali blížící se katastrofu. P Trčka byl však klidný. U jeho lůžka se stále střídali spoluvězni-kněží, hlavně náš p. provinciál František Suchomel, p. Jozef Hynek, p. Ján Mastiliak a já, ale i ostatní biskupové, řeholníci a kněží. Nevím, ani kolik bylo hodin, když náš milý spolubratr klidně usnul a již se neprobudil. To měl službu právě ten dobrý strážmistr, který nás měl rád a který, ač sám byl luteránem, byl jinak velmi zbožný. Sám dovolil, aby všichni přišli do naší světnice a tam se modlili nad zemřelým spolubratrem. Tak hned oba biskupové východního obřadu (Gojdič a Hopko) vykonali nad ním poslední modlitby a my římskokatoličtí kněží s p. provinciálem

Paul Claudel

Krížová cesta
Dvanásta stanica

Naozaj dotrpel, už iba umrieť má.
Boh ťažko dýcha, veľký kríž sa mihá, níž a níž padá tma.
Všetkému koniec. Kopija, čo do srdca mu stotník vrazí,
z dvoch jeho prírod, z hypostázy,
z duše a tela zároveň, vytiahne, vezme, vycedí čo i len možnosť,
že by vytrpel niekedy.
Je celkom sám, je ako Adam v kvitnúcej rajskej nevine a kráse.
Tri hodiny je sám a sám a ochutnáva víno naše.
Zaťatá hlúposť človečenstva! A utajená Božia sláva!
Oťažel hosť náš visiaci a pomaly na hruď padá hlava.
Máriu Matku nevidí, otec sa k nemu nehlási.
Pomaly pije z čaše smrti jed horkým blenom chutiaci.
To trpké víno s vodou pomiešané ti, Pane, nepostačilo,
že hlavu dvíhaš odrazu a smutno voláš: Sitio!?
Ešte si smädný? Mňa voláš to, Pane?
Ja som ti ešte zapotreby aj s hriechmi, čo sa hanbím za ne?
Ježišu Kriste, ja ti chýbam, a všetko bude dokonané?

Metoda Dominika Trčku

Suchomelem, p. Hynkem a biskupy Zelou, Barnášem, Vojtaššákem, Trochtou a Buzalkou i Otčenáškem a ostatními jsme se zase pomodlili latinské modlitby. Tak jeho duše byla doprovázena modlitbami a žehnáním všech přítomných. Dojalo nás všechny, když do světnice vstoupil náš dobrý strážmistr, kterému jsme všichni říkali: „Táta", který měl právě službu, sundal si čepici a postál chvilku v hlubokém dojetí. Potom přistoupil k mrtvému spolubratrovi, udělal mu křížek na chladnoucí čelo, řekl tiše: „S Pánem Bohem" a rozplakal se. Ještě chvilku nechal se nás pomodlit u zemřelého a když to trvalo již dlouho, řekl nám vlídně: „Tak chlapci, já to musím jít již ohlásit na velitelství, tak se trochu rozejděte".

A skutečně! Asi za 15 minut přišel náčelník věznice se dvěma důstojníky a hned za nimi úřední lékař s Dr. Krbcem a Dr. Čechem. Ti zjistili smrt. Já jsem se hned přihlásil, že bych přinesl z muklheimu nosítka a že ho odneseme do márnice. Lékař se podíval na hodinky a řekl: „Počkejte ještě tak hodinu a potom ho odneste. Ale nyní ho převlečte a přikryjte a potom postel vydesinfikujte". Když tito odešli, umyli jsme našeho spolubratra, já jsem šel pro nosítka (máry) na muklheim, na ně jsme položili našeho milého p. Metoděje Trčku a přikryli jsme ho bílým prostěradlem. Tam jsme se dále za něho modlili a asi za hodinu přišel jiný strážmistr z velitelství, sepsal všechny věci, které zůstaly po p. Trčkovi, před ním jsme museli zabalit do prostěradla všechny osobní jeho věci, které měl z ústavu, jako prádlo, podhlavníky, šálky, šaty, onuce a boty a potom řekl, abychom mrtvého vynesli na nosítkách do márnice. To byl pohřební průvod. Čtyři jsme nesli nosítka celou dlouhou chodbou a za márami kráčelo 8 biskupů, spolubratři a přes 100 kněží. Tolik biskupů a kněží by mu jistě nikde nepřišlo na pohřeb. Mrtvého jsme opatrně snesli se schodů a potom jenom dva jsme jej odnesli v doprovodu strážmistra do márnice. Já jsem vrátil na muklheim nosítka, bratři očistili lůžko a pan biskup Gojdič si vyprosil od velitele, aby se mohl na jeho lůžko odstěhovat, což mu bylo dovoleno. Tak jsme se rozloučili s naším milým spoluvězněm a spolubratrem a od té doby jsme ho již neuviděli, ani při jeho pohřbu na vězeňském hřbitově v Leopoldově. Odpočívej v pokoji!

Spomienky p. Jana Blesíka vznikali v rokoch 1976-1978, teda približne 20 rokov po smrti Metoda Trčku. Niektoré informácie z jeho svedectva vyzerajú príliš nadnesené, hoci, na druhej strane, pri porovnaní ich s inými dostupnými svedectvami môžu byť pravdepodobné. V každom prípade jeho spomienky neboli dosiaľ publikované a svedectvo o Metodovi Dominikovi Trčkovi, ako aj o ďalších jeho spoluväzňoch, má pre nás veľkú historickú hodnotu.

Atanáz, CSsR

Snímka z prenesenia relikvií: redemptoristi

80. výročie dočasných sľubov bl. Pavla Gojdiča, OSBM

Keď sa stal mladý Peter Gojdič kňazom, splnilo sa mu jeho vrúcne prianie. Na biskupskom úrade však odhalili výnimočné schopnosti mladého kňaza a chceli ho mať v svojej blízkosti. Tak sa stal prefektom Alumnea v Prešove. V roku 1914 ho nový biskup Dr. Štefan Novák vymenoval za protokolistu a archivára biskupskej kancelárie a v roku 1917 poveril správou Sabinova, filiálky farnosti Drienica (kedysi Šoma). Rok na to, po odchode biskupa Nováka z Prešova, ho vtedajší generálny vikár Dr. Mikuláš Russnák, ktorý mu bol predstaveným v Alumneu, vymenoval za riaditeľa biskupskej kancelárie. Neskôr sa otec Peter stal radcom, asesorom a notárom biskupského konzistória.

Napriek takejto rýchlej kariére cítil potrebu zdokonaľovania sa. Uvažoval o vstupe do rehole otcov baziliánov (vtedy jediná mužská rehoľa na našom území). S týmto úmyslom vykonal 27. júna 1922 informatívnu návštevu Monastyra otcov baziliánov na Černečej hore pri Mukačeve, kde bol vtedy najbližší noviciát. Už v nasledujúcom mesiaci cestoval do Mukačeva, aby tam našiel zdokonalenie a pokoj pre svoju dušu. Do monastyra došiel v štvrtok 20. júla 1922. Prvú noc strávil mladý adept v tzv. biskupskej cele, kde písal list znepokojeným rodičom. V tejto cele, kde býval počas návštev monastyra biskup, bola skromná posteľ, stolička, písací stôl so zásuvkami, stojan s lampou a džbán na vodu. V kúte stála murovaná pec a na stene visela krásna stará ikona Matky Božej a pod ňou kríž. Ťažké závesy viseli na okne, pod ktorým sa nachádzalo staré kreslo.

Na tretí deň bol otec Peter uvedený do noviciátneho domu. Od každého zo svojich spolubratov dostal malú pamiatku na tento deň vyvolenia. Kandidatúra, teda prvých šesť mesiacov noviciátnej skúšky, prešlo veľmi rýchlo. V sobotu 27. januára 1923 v Chráme sv. Mikuláša na Černečej hore otec Peter prijal obrad postriženia, ako prejav ochoty podrobiť sa predstaveným rádu a rehoľným pravidlám sv. Bazila Veľkého až do smrti. Tu si vybral svoje rehoľné meno Pavol. Obliečkou sa začal pre otca Pavla noviciát.

Po mnohých mesiacoch modlitieb i tvrdej práce sa skončila druhá etapa skúšky rehoľného povolania. V pondelok 10. marca 1924 počas Božskej liturgie a za prítomnosti biskupa Dionýza Nyarádyho a svojho brata Dr. Štefana Gojdiča pred celým kláštorom otec Pavol prísahou sľúbil chudobu, čistotu a poslušnosť podľa pravidiel rádu. Tak sa začala tretia etapa skúšky rehoľného života a povolania. Otec Pavol napísal svojim rodičom: „Aký som šťastný, že celý môžem patriť Bohu! Ťažko je dať na papier to, čo ani ústa nevedia dobre vypovedať. Modlite sa za mňa, aby som sa stal dôstojným členom a horlivým monachom rádu sv. Bazila Veľkého."

Podľa knihy Dar lásky
spracoval Juraj Gradoš

Kontroverzný film Mela

Začiatkom apríla sa v našich kinách začne premietať kontroverzný náboženský film Mela Gibsona o smrti Ježiša Krista The Passion – Utrpenie Krista. O tomto diele vyhlásil známy americký filmový kritik Michael Medved, ktorý je ortodoxným Židom, že je to „najlepšia adaptácia Biblie v dejinách Hollywoodu". V televíznom vystúpení film,

natočený za 25,6 miliónov dolárov, ktoré zohnal oddaný rímsky katolík Gibson, pochválil. Jeho názor podporil aj spisovateľ David Horowitz, tiež veriaci Žid, informoval The Daily Telegraph. Aký je teda tento film?

Utrpenie Krista opisuje posledných dvanásť hodín Ježiša Krista na zemi. Ježiša hrá James Caviezel, Máriu Monica Bellucci, Piláta Ivano Marescotii a Satana Rosalinda Celentano. Film bol natočený v latinčine a aramejčine. Jeho sila je podľa Gibsona vo vizuálnej stránke. Podľa britského listu The Guardian Gibson vyhlásil, že teraz bol ako režisér „iba nástrojom Svätého Ducha". Film však vyvolal rôzne reakcie vo verejnosti. Niektorí v ňom vidia jasné prvky antisemitizmu, iní zasa hrôzu z popravy človeka, ktorú sledujú takpovediac „naživo".

Mel Gibson o filme

Americká filmová asociácia ohodnotila „The Passion" písmenom „R" na stupnici prístupnosti. To znamená, že ho neodporúča mládeži mladšej ako sedemnásť rokov a rodičom radí, aby sa o obsahu filmu dobre informovali, kým na neho vezmú svoje deti. Toto hodnotenie asociácia vydala v súvislosti s násilím, ktoré sa v „The Passion" objavuje; napríklad Ježišovo ukrižovanie trvá minimálne dvadsaťpäť minút filmového času.

Príbeh o vzniku filmu „The Passion of The Christ" je zároveň svedectvom o Gibsonovom hľadaní viery. Mel Gibson povedal: „Vždy som veril v Boha, teda v to, že existuje... V neskoršom veku som zistil, že potrebujem niečo viac, aby som prežil." A dodal: „Pred niekoľkými rokmi som sa pozeral z okna a premýšľal, prečo by som nemal skočiť. Život pre mňa nemal žiadny význam. Bol nudný. Bez zmyslu. Tak som sa obrátil k nemu. Tu začal môj vzťah s Kristom naozaj rásť. Viete, bol som zlý, naozaj hrozný človek. Moje hriechy ho pribili na kríž. Chcem vyrozprávať jeho príbeh." Viac ako desať rokov Mel Gibson - muž, ktorý je podľa časopisu Weekly tretím najmocnejším mužom zábavného priemyslu, premýšľal nad Bibliou, ako znázorniť na striebornom plátne príbeh Boha, ktorý sa stal človekom, aby zaplatil cenu za ľudský hriech.

Gibson povedal, že ho v Ježišovom živote najviac priťahujú posledné hodiny pred jeho ukrižovaním, ktoré sa stali „drámou pre človeka, vládnuceho božským duchom aj pozemskými slabosťami".

Pokusov o filmové spracovanie Ježišovho života zažil severoamerický i európsky kontinent veľa. Mel Gibson chcel natočiť niečo autentickejšie. Podľa Gibsona je Kristus vo filmoch často znázornený ako muž so zlatými vlasmi, jemnou pleťou, modrými očami a britským prízvukom. Aj Jim Caviezel, ktorý v „The Passion" hrá Ježiša, je modrooký. Jeho oči

Mal som pocit, že umieram na kríži

V novembrovom vydaní časopisu Our Sunday Visitor Jim Caviezel, predstaviteľ Ježiša v novom filme amerického režiséra Mela Gibsona Kristovo utrpenie, spomína na nakrúcanie filmu. Hovorí, že to bol hlboký náboženský zážitok, ale súčasne aj „tortúra".

Čo sa ti na tvojej úlohe najviac páčilo?

Na jednej strane som sa cítil poctený, ale na druhej strane som sa často pýtal: „Prečo si si zvolil hriešnika, ako som ja?" Odkedy ma vybrali na túto úlohu, usiloval som sa byť stále za to vďačný. Ľudia pravdepodobne sotva pochopia, že ani v jednej chvíli nebola táto úloha pre mňa pohodlná, ba dokonca ani po skončení nakrúcania. Hrať ju bolo pre mňa „tortúrou".

Čo si cítil, keď si myslel na to, že sa musíš tak zahĺbiť do Kristovho myslenia, ako to spomína sv. apoštol Pavol?

Moja modlitba znela takto: „Jediný motív, pre ktorý to všetko robím, je obrátenie sveta. Neželám si, aby ľudia videli mňa, majú vidieť iba Ježiša." To si modlitbou vyprosujem. A neustále som sa modlil svätý ruženec, aby ma Panna Mária priviedla k svojmu Synovi. Nikto – a to myslím úplne vážne – nikto ešte doteraz neuzrel takýto príbeh utrpenia. Je to najautentickejšie utrpenie, aké vôbec existuje. A tento film si určite pozrie najmenej 2000 miliónov ľudí. Nikto z nás ho nerobil pre peniaze, ale z lásky. Ja sám som za to nič nedostal, ani Mel Gibson. Každý z nás daroval svoj čas a urobil to z lásky.

Mal si niekedy pochybnosti, či nakrúcať tento film?

Nie. Tento film by som musel urobiť, aj keby bol mojím posledným. Keď ma Mel Gibson vyhľadal a keď mi rozprával o tomto filme, opýtal som sa ho: „Chceš, aby som hral Ježiša, však?" A on odpovedal: „Áno." Na druhý deň mi zavolal a usiloval sa mi účasť na filme vyhovoriť. Tak som sa ho opýtal: „Mel, prečo sa pokúšaš odviesť ma od toho?" A on mi odpovedal: „Mohlo by to totiž znamenať koniec tvojej kariéry. Mohlo by to znamenať koniec kariéry nás oboch. Musíš naozaj pochopiť, čo mám v úmysle." A ja som mu odpovedal: „Pozri, to je tak: každý z nás je povolaný niesť svoj kríž. Ak svoj kríž niesť nebudeš, tak ťa jeho ťarcha pritlačí. Moja definitívna odpoveď znie: Áno." A tak sa to stalo.

Bola úloha Ježiša naozaj „nepohodlná"?

Keby sme všetko nakrúcali v štúdiu, a nie v horách, netrpel by som tak veľmi. A keby som tak netrpel, nebolo by nikdy možné pozrieť si takýto výjav na kríži. Musel som prežiť pocit, že zomieram na kríži.

Cítil si sa naozaj tak, akoby si zomieral na kríži?

Áno, skutočne. Na kríži som totálne zamrzol. Už som si vôbec neovládal ruky, úplne nekontrolovateľne som sa chvel. Keď ma dali na kríž, celkom ma usmrcovala bolesť v pleciach. Keď som niesol kríž, mal som vytknuté plece. Dvakrát ma trafili šľahy bičov a často som dostával údery. A nemohol som pustiť kríž na zem, pretože bol veľmi ťažký. Nemal som vôbec čas trochu si vydýchnuť. Keď sme posledný deň nakrúcali kázeň na vrchu, zasiahol ma blesk. Ľudia kričali, koža mi úplne zuhoľnatela. Tí, čo to všetko videli, potom rozprávali, že nevideli nijaký blesk, ale jednoducho iba mňa obklopeného žiarivým svetlom.

Celé nakrúcanie bolo skutočne hlbokým náboženským zážitkom. ... Pred začiatkom nakrúcania filmu som povedal Melovi: „Musíme sa každý deň zúčastniť na svätej omši. Predtým, ako budem niesť tento kríž a predtým, ako začneme nakrúcať tento film, musím prijať Eucharistiu." Niekedy som chodil denne na svätú spoveď. Niekto mi raz povedal, že najťažšie hriechy sú niekedy hriechy zanedbania dobra. Ja nemilujem dostatočne, preto je táto veta presne na mňa šitá. Modlili sme sa ruženec. Všetky relikvie svätých, o ktoré som prosil, som aj dostal. Okrem dvoch relikvií z Kristovho kríža boli mojimi stálymi sprievodcami: relikvia sv. Františka z Assisi, sv. Márie Goretti, sv. Antona Paduánskeho, sv. pátra Pia a dokonca aj sv. Anny Kataríny Emmerichovej.

TK KBS

Gibsona: Utrpenie Krista

však boli digitálne zmenené na tmavohnedé. Rovnako aj záver Gibsonovho diela sa od bežných stvárnení Ježišovho príbehu líši. Nekončí sa ukrižovaním, ako je to obvyklé, ale Kristovým zmŕtvychvstaním. K tomu Mel Gibson, nielen režisér, ale aj spoluautor scenára, povedal: „Bez vzkriesenia je naša viera mŕtva. Bez neho nie je príbeh kompletný."

Reakcia Cirkvi na film

V USA mali tisícky kresťanov, najmä pastorov, možnosť vidieť „The Passion of The Christ" v nahrubo zostrihanej verzii, ktorá prešla niekoľkými úpravami, než sa dočkala svojho uvedenia v kinách. Väčšina amerických cirkví prijíma film s nadšením. Vidí v ňom príležitosť k svedectvu. Internet je plný povzbudení a návodov, ako „The Passion" využiť pri evanjelizácii. Na stránkach väčších evanjelizačných a misijných organizácií, ako je napr. OUTREACH, sa dajú nájsť systematicky spracované materiály, ako odpovedať na otázky, ktoré film môže vyvolať. Je váš priateľ agnostik, ateista alebo snáď hľadajúci? Stačí nalistovať správny odkaz a prečítate si, na čo sa asi po pozretí „The Passion" môže spýtať a ako na jeho otázku reagovať.

Svätý Otec po tom, čo si film na súkromnom premietaní pozrel, nepovedal, čo si o filme myslí. Neskôr sa však vyjadril k téme filmu. „Utrpenie Krista je najväčším darom, ktorý Boh poskytol ľuďom," povedal pápež Ján Pavol II. na generálnej audiencii 18. februára 2004. „Ježiš urobil našu dušu peknú a hodnú lásky. Cez neho sme sa stali adoptívnymi deťmi Boha. No najväčšie na tom je to, že sa to stalo krvou Pána."

„Čo ti chýba?" pýtal sa Svätý Otec citujúc, sv. Jána Chryzostoma, nadaného kazateľa a biskupa Konštantinopolu v 4. storočí: „Stal si sa nesmrteľným, slobodným, dieťaťom, bratom, spoludedičom, určeným s ním vládnuť, s ním byť aj oslávený. Čo to znamená? Znamená to, že Boh si nesmierne želal tvoje vykúpenie a vrúcne po ňom túžil. Tomu sa nič nevyrovná: krv Boha bola vyliata za nás. Väčšie ako prijatie za Božie deti a ako všetky jeho iné dary je to, že neušetril ani svojho vlastného Syna. Úžasné je už to, že sa odpúšťajú hriechy, ale ešte ohromujúcejšie je, že sa to stalo prostredníctvom krvi Pána," povedal Svätý Otec a na záver vyhlásil, že sa v sérii meditácií k textom liturgie hodín ešte raz vráti k tomuto úseku Svätého písma.

„Dúfam, že ľudia budú hľadieť na film Utrpenie Krista ako na meditáciu o našej vine na Kristovom utrpení," povedal predseda Pápežskej rady pre spoločenské komunikačné prostriedky arcibiskup John P. Foley v rozhovore s americkou katolíckou spravodajskou agentúrou CNS. „Ja osobne som pri pozeraní tohto filmu musel myslieť na hriešnosť každého z nás," vyjadril sa arcibiskup.

Antisemitizmus vo filme

Film Mela Gibsona The Passion Of The Christ obsahuje urážlivé stereotypy smerom k Židom, „zbytočné a skazené znázornenie Židov" a predstavuje znepokojujúci a nežiaduci obrat vo vzťahoch medzi Židmi a kresťanmi. Tak odsúdil Gibsonov kontroverzný film Americký židovský výbor. Abraham Foxman z Ligy proti hanobeniu potom povedal, že jednoznačne znázorňuje židovské úrady ako tých, ktorí sú zodpovední za smrť Ježiša.

„Vysvetlil som aj riaditeľovi židovskej organizácie pre ľudské práva Anti-Deflamation League (ADL) Abrahámovi Foxmanovi pri jeho návšteve v Ríme, že v Gibsonovom filme som neobjavil nijaký antisemitizmus. Foxman mi však odvetil, že on vidí veci inak.

V každom prípade dúfam, že ľudia budú mať na mysli presvedčenia náuky Katolíckej cirkvi, podľa ktorej je antisemitizmus hriechom," povedal arcibiskup Foley a pripomenul vyhlásenie Druhého vatikánskeho koncilu, týkajúce sa židov, Nostra Aetate, v ktorom sa jednoznačne konštatuje, že udalosti utrpenia Ježiša sa nesmú klásť za vinu vtedy žijúcim ani dnešným židom.

Abrahám Foxman sa však vyslovil, že chce upozorniť Katolícku cirkev na to, že Mel Gibson vyzýva náuku Cirkvi: „On predáva tento film ako pravdu evanjelia, ako historickú pravdu spôsobom, ktorý protirečí náuke Druhého vatikánskeho koncilu i cirkevným smerniciam o znázornení utrpenia Ježiša. ADL preto apeluje na biskupské konferencie celého sveta, aby pripomínali náuku Druhého vatikánskeho koncilu a ľuďom vysvetľovali, že film Utrpenie Krista je Gibsonovou verziou evanjelia, nie evanjelium samotné." Foxman ďalej zdôraznil:

„Už takmer 2000 rokov slúžia slová ‚Židia usmrtili Krista ako odôvodnenie antisemitizmu. Preto si robím také starosti kvôli tomuto filmu. Veľmi však oceňujem, že predstavitelia Vatikánu i ďalší vysokí cirkevní hodnostári zdôrazňujú svoj dojem, že film kladie vinu za Kristovu smrť všetkým ľuďom a ich hriechom. Ale mnohí židia vnímajú tento film inak. „Na záver majú dojem, že síce sú vinní všetci, ale židia viac ako tí ostatní."

„Antisemitizmus sa nezlučuje nielen s mojím osobným presvedčením, ale ani so základnou myšlienkou môjho filmu. Passion má inšpirovať, nie urážať," vyjadril sa k tejto téme sám Gibson.

Taliansky spisovateľ Vittorio Messori, ktorý ako jediný európsky spisovateľ videl konečnú verziu filmu, takisto zaujal stanovisko k antisemitizmu. „S pojmami antisemitizmus alebo protižidovský musíme zaobchádzať obozretne. Odkedy som film videl, myslím si, že majú pravdu tí americkí židia, ktorí svojich spoluvercov vyzvali, aby si film najprv pozreli, kým ho odsúdia. Je jasné, že nie vina toho či onoho človeka vtisla Kristovi kríž, ale hriechy celého ľudstva bez výnimky. Okrem toho: či nie je Ján, ktorý prijal Máriu za matku, židom? Či zbožná Veronika, spurný Šimon z Cyrény, zúfalo plačúce ženy Jeruzalema a sv. Peter, ktorý chce po odpustení svojej zrady zomrieť za svojho Majstra, nie sú všetci židia?

Na začiatku filmu kladie Magdaléna Márii otázku, ktorá sa kladie pri každom jedle Paschy: Prečo je táto noc iná, ako všetky ostatné noci? A Mária jej dáva obradnú odpoveď: Otrokmi sme boli kedysi u faraóna v Egypte. Tu nás Večný náš Boh vyviedol odtiaľ mocným ramenom. To platí pre všetkých, židov i pohanov," zdôrazňuje Messori.

Film je verný evanjeliám, zvlášť evanjeliu podľa sv. Jána. Nie je teda o nič viac antisemitský než evanjeliá. Mnohé organizácie totiž považujú aj dnes evanjeliá za antisemitské. Pre nás, ktorí milujeme Ježiša, má zhliadnutie filmu zdrvujúce následky. V jednom zábere z krížovej cesty sa pred nami ukáže celá tragédia nenávisti Rimanov a Židov k Spasiteľovi, ktorý leží na zemi medzi nimi a z obidvoch strán sa mu dostáva množstvo rán. Je to také šialené a hrozné, že sa človeku bude chcieť ujsť z kina. V nasledujúcom zábere vidíme Máriu, Ježišovu Matku v ústraní a jej prítomnosť nám dodáva silu všetko zniesť. Z týchto momentov sa zdá, že Máriina blízkosť pomáha Ježišovi na jeho ceste.

Film je silne eucharistický. Nádherné porovnanie obrazov vyzliekania na Kalvárii a rozbaľovania chleba, ktorý bude použitý pri Poslednej večeri, tvorí výborné zábery.

Nezabúdajme, keď žijeme vo svojich pohodlných domoch a zlo všade okolo nás mocnie, na cenu, ktorá bola za nás zaplatená. Barbara Nicolosi cestou domov z premietania zistila, že sa v aute modlí: „Ježišu, odpusť mi, zabudla som..." Koľko filmov v nás vzbudí ľútosť?

Podľa spravodajských materiálov
pripravil Juraj Gradoš
Snímky: internet

ZAMYSLENIE

„Veď čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil? Lebo za čo vymení človek svoju dušu?!" (Mk 8, 36-37).

Jedného na smrť chorého bohatého roľníka navštívil priateľ, ktorý mu bol vždy verný a vždy mu povedal pravdu. Keď tak pri ňom sedel, chorý hovorí: „Priateľ môj! Včera som napísal svoj testament. Ani nevieš, ako sa mi uľavilo. Synovi som poručil polovicu majetku, manželke som zariadil, že do smrti môže slušne žiť. Svoju dcéru som vyplatil. Ani na starého sluhu som nezabudol."

Priateľ pozorne počúval, a keď chorý dohovoril, povedal: „Na nič si nezabudol? A komu si poručil to najdrahšie – svoju dušu?"

Na čo všetko pamätajú ľudia pred svojou smrťou! Majetok, bohatstvo... Čo však duša? Cena duše je bezmedzná, a preto nezaplatiteľná. To zdôrazňuje aj náš Pán: *„Za čo vymení človek svoju dušu?!"* (Mk 8, 37). Človek nemôže ponúknuť nič zo svojho majetku, čo by prevyšovalo cenu jeho pozemského života. Správna stupnica hodnôt sa v plnosti ukáže každému, aj neveriacemu, pred Božím súdom, keď si už nikto nebude môcť kúpiť späť spreneverený dar milosti. Je preto ľahkovážny ten, kto si neváži večný život z Božieho posolstva viac než upokojenie pozemských túžob. Na druhej strane, plnosť života z Božieho evanjelia dosiahne ten, kto sa rozhodne pre spoluprácu v Božom kráľovstve.

„Jeden zo zástupu mu odpovedal: «Učiteľ, priviedol som k tebe svojho syna, posadnutého nemým duchom. Kdekoľvek ho schytí, zhodí ho, idú mu peny, škrípe zubami a chradne...»" (Mk 9, 17-18).

Otec chorého syna zrejme hovorí o námesačníctve a opisuje stavy, ktoré sprevádza táto choroba. Nepredpojatému kresťanovi je pri čítaní tohto miesta Svätého písma jasné, že človek visí medzi nebom a peklom. Kto si nie je vedomý tohto ohrozenia *kniežaťom tohto sveta* (porov. Jn 12, 31), ten už vopred prehral svoj boj o spásu. „Učeniu Biblie a Cirkvi sa protiví, ak sa odmieta uznať jestvovanie takejto skutočnosti... alebo sa vysvetľuje ako pseudorealita, koncepčná a nereálna personifikácia neznámych príčin našich nešťastí" (Pavol VI., 15. nov. 1972). Kresťanská tradícia nám hovorí, že zlo, ktoré tlačí ľudstvo, je taká mocná sila, že naša prirodzenosť ju bez Božej pomoci nedokáže premôcť: *„Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach"* (Ef 6, 12). Je to preto, že zlo vo svete má satanský pôvod, ktorý jednoducho nedokážeme premôcť len kresťanským vzdelaním alebo cirkevnými programami. Potrebujeme Spasiteľa. Bez Spasiteľa je svet stratený. To je to, o čo sa modlíme: *„Zbav nás Zlého"* (Mt 6, 13).

- fd -

"Vstúpiš na kríž!"

Vstúpiš na kríž! Tak znel rímsky úradný rozsudok smrti podľa antických svedectiev.

V staroveku sa ukrižovanie pokladalo za najkrutejšie muky, ktoré mohol človek človeku spôsobiť. Tento spôsob trestu smrti však nebol pôvodne palestínsky. Vymysleli ho Peržania a cez Kartágincov sa ukrižovanie dostalo k Rimanom, ktorí po preniknutí do Palestíny na jar v roku 63 pr. Kristom zaviedli tento trest smrti aj tu. Rimania takto trestali najťažších zločincov, otrokov a utečencov. Bol to prostriedok, ako udržiavať podrobené národy v poslušnosti.

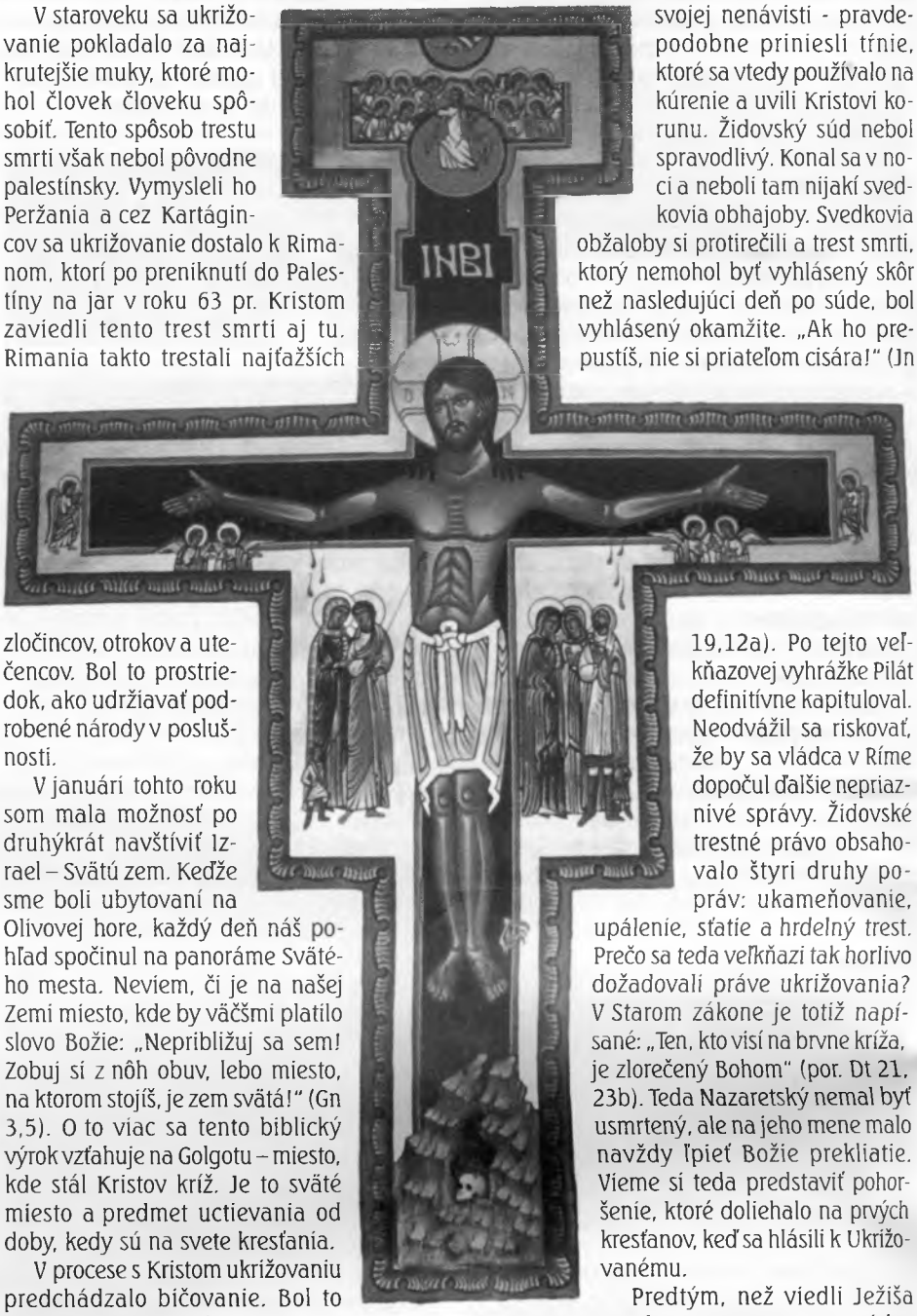

V januári tohto roku som mala možnosť po druhýkrát navštíviť Izrael – Svätú zem. Keďže sme boli ubytovaní na Olivovej hore, každý deň náš pohľad spočinul na panoráme Svätého mesta. Neviem, či je na našej Zemi miesto, kde by väčšmi platilo slovo Božie: „Nepribližuj sa sem! Zobuj si z nôh obuv, lebo miesto, na ktorom stojíš, je zem svätá!" (Gn 3,5). O to viac sa tento biblický výrok vzťahuje na Golgotu – miesto, kde stál Kristov kríž. Je to sväté miesto a predmet uctievania od doby, kedy sú na svete kresťania.

V procese s Kristom ukrižovaniu predchádzalo bičovanie. Bol to posledný pokus Piláta – Rimana nepodrobiť sa vôli ľudu. Ale i tento pokus napokon stroskotal. Rimania prevádzali bičovanie mimoriadne barbarským spôsobom. Odsúdený bol vyzlečený, priviazaný ku krátkemu kôlu alebo stĺpu a trýznitelia ho bili tak dlho, až ležal na zemi v krvi. Na kožených remienkoch bičov boli pripevnené ostne, úlomky kostí či olovené guličky, takže pri bičovaní sa trhala koža odsúdeného. To ako nemilosrdne zbili Ježiša, dokazuje fakt, že Kristus nebol cestou na popravisko schopný sám niesť brvno kríža. Rímske posádky boli v tej dobe povestné svojou nenávisťou k Židom a Pilát, ktorý sa domnieval, že bičovaním Ježiša ľud uspokojí, pravdepodobne krutému výjavu bičovania, zosmiešňovania a korunovania tŕním len prihliadal. Tŕním korunovanie nebolo pri týchto procesoch bežne zvykom, vojaci však učinili zadosť svojej nenávisti - pravdepodobne priniesli tŕnie, ktoré sa vtedy používalo na kúrenie a uvili Kristovi korunu. Židovský súd nebol spravodlivý. Konal sa v noci a neboli tam nijakí svedkovia obhajoby. Svedkovia obžaloby si protirečili a trest smrti, ktorý nemohol byť vyhlásený skôr než nasledujúci deň po súde, bol vyhlásený okamžite. „Ak ho prepustíš, nie si priateľom cisára!" (Jn 19,12a). Po tejto veľkňazovej vyhrážke Pilát definitívne kapituloval. Neodvážil sa riskovať, že by sa vládca v Ríme dopočul ďalšie nepriaznivé správy. Židovské trestné právo obsahovalo štyri druhy popráv: ukameňovanie, upálenie, sťatie a hrdelný trest. Prečo sa teda veľkňazi tak horlivo dožadovali práve ukrižovania? V Starom zákone je totiž napísané: „Ten, kto visí na brvne kríža, je zlorečený Bohom" (por. Dt 21, 23b). Teda Nazaretský nemal byť usmrtený, ale na jeho mene malo navždy ľpieť Božie prekliatie. Vieme si teda predstaviť pohoršenie, ktoré doliehalo na prvých kresťanov, keď sa hlásili k Ukrižovanému.

Predtým, než viedli Ježiša stredom mesta na popravisko, ako líčia evanjeliá, vojaci mu zobliekli červený plášť a vrátili mu jeho šaty. Bolo zvykom viesť ťažkého zločinca tými najživšími ulicami mesta ako odstrašujúci príklad. Pritom si odsúdený sám niesol svoj kríž, obvykle však len priečne brvno, pretože kolmý kôl bol už väčšinou na popravisku zasadený do zeme. Cesta od Prétoria (sídlo miestodržiteľa – rímskeho správcu) na popravisko sa nazýva Via dolorosa.

Dnes je to pomerne rušná jeruzalemská ulica plná pouličných predavačov suvenírov a je označená štrnástimi zastaveniami krížovej cesty.

Podľa vtedajšieho rímskeho a židovského práva sa popravy mohli vykonávať len za mes-

tom, teda, podľa údajov, Golgota bola na severozápadnom okraji starého Jeruzalema. Dnes je toto miesto súčasťou mesta na mieste Chrámu Božieho hrobu. Názov miesta Golgota je skratkou (vynechaním spoluhlásky „l") od aramejského Golgolta a hebrejského Gulgolet – lebka. Toto meno bolo odvodené pravdepodobne od tvaru a vzhľadu miesta.

Podľa židovského zvyku sa odsúdenému podávalo víno okorenené myrhou a kadidlom, aby sa omámil a aby sa tak zmiernili bolesti. Ježiš však víno odmietol, aby kalich utrpenia, ktorý mu podával Otec, vypil pri plnom vedomí.

Celú krutosť ukrižovania zahaľujú evanjelisti krátkou vetou: „Tam ho ukrižovali." Podľa antických svedectiev však vieme, že odsúdený bol brutálne zrazený na zem a s rozpaženými rukami pribitý na priečne brvno, ktoré ležalo ležiace na zemi. Väzni boli pripevnení lanami alebo klinmi za ruky a nohy, ktoré boli niekedy otočené a zohnuté, aby znetvorili telo. Takéto umieranie bolo predlžovaním mučenia. Evanjelisti sa však zameriavajú skôr na význam Ježišovej smrti než na opisy hrôz. Potom bolo toto priečne brvno s telom vyzdvihnuté a pripevnené na zvislý kôl. Aby sa ťažké visiace telo nevytrhlo z klincov, bol do zvislého kôlu zasadený kolík na sedenie, ktorý mal telo podopierať. Pretože Rimania boli povinní rešpektovať náboženské cítenie Židov, ponechali Kristovi bederné rúcho. Ukrižovaní zomierali v nesmiernych mukách aj niekoľko hodín v dôsledku vykrvácania, kolapsu alebo šoku. Vojakom pripadla pozostalosť po odsúdenom.

Keďže bol prípravný deň Veľkej noci, veľkňazi a členovi veľrady odišli popoludní z popraviska do chrámu, kde sa začala liturgia. Pred očami veľkňaza bol zabitý obetný baránok, ktorý bol bezchybný a na obetnom oltári, pokropenom krvou tohto baránka, uzavrel Boh so svojím ľudom mier. Ale vonku pred bránou mesta krvácal v tom čase skutočný baránok Boží, nepoznaný a neprijatý vlastným ľudom, opustený učeníkmi, oplakávaný len niekoľkými ženami a jedným apoštolom.

Ježišovo zomieranie bolo sprevádzané pozoruhodnými prírodnými úkazmi: „nastala tma po celej zemi, chrámová opona sa roztrhla, zem sa triasla, skaly pukali" (por. Mt 27,51; Mk 15,38; Lk 2345). Pokusy vyložiť tmu ako zatmenie slnka neobstoja, pretože Veľká noc bola v čase splnu mesiaca a vtedy zatmenie slnka nie je možné. Ježišova smrť musela nastať skoro po 15. hodine. Podľa židovského zvyku nesmel žiadny odsúdenec zostať visieť na kríži počas soboty. Preto žiadal veľkňaz rímskych správcov, aby smrť odsúdených urýchlili. Keď prišli vojaci, aby im zlomili kosti, Ježiš už bol mŕtvy. „Jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda" (Jn 19,34).

Evanjelisti a celý Nový zákon vidia Ježišovu smrť ako naplnenie Božieho zámeru. Jeho utrpenie na kríži bolo „pre nás a pre našu záchranu". Ježiš svojou smrťou zaplatil raz a navždy plnú cenu za „hriechy sveta". Svojou smrťou a zmŕtvychvstaním nás zmieril s Bohom a umožnil nám zadarmo získať dar večného života.

Mária Timková

Urobila by si to znova?

Nášmu dievčatku je už skoro dva a pol roka. Ešte si živo pamätám na udalosti okolo jej narodenia. Všetka bolesť a trápenie zostalo navždy vryté do srdc celej našej rodiny.

Sme na onkológii. Boli sme zaskočení zákernosťou, s akou leukémia vstúpila do života našej dcérky, do našich životov.

Spolubývajúca z našej izby mi vyrozprávala svoj príbeh a chcela počuť aj náš. Rozprávala som jej po tom, ako lekári chceli, aby som ukončila tehotenstvo a ako som sa rozhodla pre narodenie našej dcérky. No narodilo sa nám dievčatko s obrátene narastenými nožičkami, srdcovou chybou, hemangiómom (nádor vzniknutý z krvných ciev) v pečeni, Dawnovým a Larsenovým syndrómom. O tom, ako sme bojovali o to, aby mohla aspoň zomrieť doma, keď jej prorokovali smrť. O tom, ako aj napriek tomu chcela žiť a vďaka Božiemu zázraku sa zo všetkého dostala.

A potom sa ma spolubývajúca nesmelo spýtala: „Urobila by ste to znova? Aj keby ste vedeli, čo vás čaká? Nešli by ste radšej na potrat?"

Táto otázka, ktorú som už toľkokrát počula, ma tentokrát zaskočila. Ale toto bola iná situácia. Nehráme sa doma na piesku, sme predsa na onkológii!

Nemohla som odpovedať hneď. Až vtedy som sa prvýkrát skutočne zamyslela nad touto otázkou. Všetko sa naraz javilo ináč. Celú noc som premýšľala a spomínala na to, čo bolo. Spomínala som si na obrovské šťastie, ktoré zaplavilo náš dom vo chvíli, keď sme si malú priviezli domov. Udomácnila sa u nás láska a všetko zlé sa premenilo na radosť a šťastie. Každý deň sme si, my aj naše ostatné deti, ktoré svoju sestričku veľmi ľúbia, vychutnávali radosť. Nevedeli sme, ktorý deň bude ten posledný, preto sme si vždy vážili každú chvíľu, ktorá nám bola daná byť spolu. Predstavovala som si, ako sme ďakovali za uzdravené nožičky, ako sme plakali s pani lekárkou, keď sme prvýkrát vkráčali „po svojich" do jej ordinácie. Tiekli nám slzy, keď prvýkrát povedala: „Mami, oci...!"

Mám strach z toho, čo bude. Či naše manželstvo vydrží túto ťažkú skúšku, či budeme mať dosť síl všetko zvládnuť, ako dcérka znesie chemoterapiu a koľko toho jej slabé srdiečko ešte vydrží.

Prežili sme dva roky lásky, šťastia, vzájomného zdieľania, radosť a vďaku. Zažili sme veľa ťažkých chvíľ, ale vždy sme zvíťazili. Toto dievčatko, ktoré vraj nemalo žiť, sa stalo naším pokladom, naším požehnaním. Aj teraz celá boľavá nám dáva svoju nezištnú lásku, dáva nám všetko, čo môže. A ja už teraz celkom isto viem, že aj pre jeden jediný deň života prežitý s ňou, BY SOM TO UROBILA ZNOVA! A už teraz viem, že ani táto bolesť nebude trvať večne a my zase zvíťazíme - nech už je to v akomkoľvek zmysle.

R. J.

ZAMYSLENIE

„Boli na ceste a vystupovali do Jeruzalema. Ježiš išiel pred nimi a oni trpli a so strachom išli za ním..." (Mk 10, 32).

V životopise sv. Františka Saleského čítame, ako oddane a s rozvahou prijal smutnú zvesť o smrti svojho otca. Práve vystupoval na kazateľnicu v Annecy, keď mu oznámili túto správu. V očiach sa mu zaleskli slzy, ale jednako vystúpil na kazateľnicu a povedal celú kázeň tak, ako si ju pripravil. Až na konci dodal: „Odpusťte mi, moji drahí, ak som bol azda akýsi nesvoj. Pred kázňou mi povedali, že mi umrel otec."

Učme sa pokojnému prijímaniu aj tých najťažších správ. Ani nasledovanie Pána *„so strachom"* nebolo pre apoštolov iba skúsenosťou. Apoštoli tušili, že Krista nečaká nič dobrého a už niekoľkokrát počuli smutnú predpoveď o utrpení. Každý človek sa prirodzene bojí bolesti a neveríme veriť, že niekto môže byť natešený napr. pred ťažkou operáciou. Kresťan má však dôvod prekonávať prirodzený strach nadprirodzeným spôsobom: dôvera v Božiu lásku a pohľad na konečný cieľ života u Boha dokáže prekonať aj tie najťažšie výhľady. Najväčšou oporou v našich slabostiach a v prirodzenom strachu z bolesti je skutočnosť, že tento kríž môžeme niesť s Ježišom Kristom, a tak na vlastnom tele dopĺňať to, *„čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev"* (Kol 1, 24).

„Šesť dní pred Veľkou nocou prišiel Ježiš do Betánie, kde býval Lazár...Mária vzala libru pravého vzácneho nardového oleja, pomazala ním Ježišove nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi... Tu jeden z jeho učeníkov, Judáš Iškariotský, ktorý ho mal zradiť, povedal: «Prečo nepredali tento olej za tristo denárov a nerozdali ich chudobným?»" (Jn 12, 1-5).

Bl. Matka Terézia, počas svojho pozemského života známa svojou starostlivosťou o opustených, chorých a chudobných, o svojej službe raz povedala: „Raz v noci sme pozbierali ma ulici Kalkaty 4-5 ľudí a vzali sme ich do nášho domu pre umierajúcich. Medzi nimi bola aj žena vo veľmi zlom zdravotnom stave. Povedala som sestrám, že sa jej budem venovať sama. Urobila som pre ňu všetko, čo mohla moja láska k nej urobiť. Keď som ju položila na posteľ, chytila ma za ruku. Na tvári sa jej zjavil spanilý úsmev a povedala len jediné slovo: ‚Ďakujem!1' A umrela. Ona mi dala oveľa viac než ja jej, dala mi svoje srdce."

Každé znamenie kresťanskej vďačnosti musí byť – podobne ako u Márie z Jánovho evanjelia – veľkomyseľné ako pretekajúci prameň. Nesmie v ňom byť nič priemerného, skúpeho, vypočítavého. Kto malicherne vypočítava, čo všetko „musí splniť" ako náboženskú povinnosť, ten nepochopil ducha kresťanstva. S láskou a vďačnou úctou sa neobchoduje, ale dávajú sa veľkomyseľne.

- fd -

SPOLOK SVÄTÉHO CYRILA A METODA

Naši jubilanti

V marci 2004 si okrúhle životné jubileum pripomínajú títo naši členovia:

Michal Gula z Dlhého Klčova, Melánia Kaščíková z Habury, Štefan Krajňák z Bratislavy, Helena Medveďová z Vyšnej Olšavy, Ing. Ján Oros z Michaloviec, Božena Szilágyiová zo Sobraniec, Dušan Uhrina z Popradu.

Jozef Babjak zo Strážského, Helena Labanová zo Zbehňova, Mária Longová z Porostova.

Mária Berešová z Trebišova, Marta Ďurajová z Pozdišoviec, Mária Kocúrová zo Sečoviec, Helena Kočerhová z Abranoviec, Doc. Jozef Maligda z Košíc, o. Michal Moskaľ z Michaloviec, Mária Rolíková z Banského, Juraj Savkuliak zo Stakčína, Marta Šimková z Pozdišoviec, Jozef Štefanko z Trebišova, Mária Štefanovičová z Košíc – Terasy, Terézia Vasiľová z Kucan.

Andrej Bača z Drienova, Mária Belajová z Ďurďoša, Mária Ivaničová z Vranova n. Topľou, Helena Jašinková z Brestova n. Laborcom, Jozef Melicher z Bašoviec, Michal Štefanik z Fijaša.

Alžbeta Capíková z Nového Ruskova, Michal Kohút z Laškoviec, Anna Konárová z Popradu, Ján Ksenič zo Sečoviec, Anna Lukáčová z Poše, Zuzana Sukovská z Vavrinca, Anna Sukovská z Vavrinca, Mária Timková zo Sobraniec.

JUDr. Ján Danko z Košíc.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí. Na mnoho rokov, šťastných rokov!

Darovanie z dane

Spolok sv. Cyrila a Metoda bol dňom 15.12. 2003 zaregistrovaný v Notárskom centrálnom registri právnických osôb (NCR 3814/2003) ako prijímateľ 2 % zaplatenej dane z príjmu obyvateľstva podľa zákona o daniach z príjmu.

Pokiaľ chcete prispieť 2 % zo svojich daní na činnosť spolku, uveďte do vyhlásenia o poukázaní sumy zodpovedajúcej 2% zaplatenej dane, časť údaje o prijímateľovi, nasledovné:

Spolok sv. Cyrila a Metoda
(občianske združenie)
Hollého 2, 071 01 Michalovce
IČO: 17078024
účet: OTP Banka Slovensko, pob. Michalovce
číslo účtu: **569 7345/5200**

Členské za rok 2004

Prosíme všetky farské úrady, ktoré ešte neuhradili členský príspevok na rok 2004 za svojich členov, nech tak čím skôr urobia priamym vkladom v hotovosti na účet spolku v ktorejkoľvek pobočke OTP Banky alebo prevodným príkazom. Súčasne prosíme o zaslanie kópie protokolu o prevzatí členských podielov s vyznačenými zmenami na adresu spolku. Ďakujeme.

Nové knihy

Zemplínska spoločnosť vydala výber z básnickej tvorby mariánskeho exilového básnika Gorazda Zvonického v dvoch častiach: *Kradmo si slzu stieram* (260 s.) a *Strmé schody k výšinám* (280 s.). Knihy sú opatrené úvodnými príhovormi a doslovmi. Cena obidvoch dielov je 300 Sk + poštovné. Možnosť objednávky: Zempl. spoločnosť Michalovce, Nám. osloboditeľov 77.

KNIHY

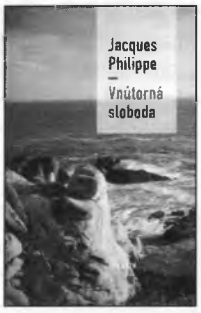

Jacques Philippe: Vnútorná sloboda
Vydavateľstvo Serafín, Bratislava 2003, s. 164. Cena 195, - Sk.

Jacques Philippe – je členom komunity Blahoslovenstiev. Zastával v nej vždy dôležité úlohy ako člen generálnej rady, predstavený kňazov a seminaristov zodpovedný za formáciu predstavených. Vedie rôzne duchovné cvičenia vo Francúzsku i v ďalekom zahraničí. Je autorom kníh *Hľadaj pokoj a zotrvaj v ňom, Čas pre Boha a V škole Ducha Svätého.* Teraz prichádza na knižný trh s novinkou ***Vnútorná sloboda***. Autor opäť rozoberá niektoré témy z predchádzajúcich diel. Samotná kniha je napísaná jednoduchým a konkrétnym štýlom, ktorý je Jacquesovi Philippovi vlastný. Jej vzácne rady vždy pomôžu všetkým, čo sa túžia otvoriť nádhernej vnútornej obnove, ktorú Svätý Duch chce uskutočniť v ľudských srdciach, aby tak dospeli k sláve a slobode Božích detí.

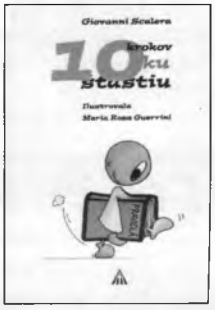

Giovanni Scalera: 10 krokov ku šťastiu
Vydavateľstvo LÚČ, Bratislava 2003, s. 98. Cena 100,- Sk.

Každý z nás ľudí určite okúsil šťastie alebo by ho chcel okúsiť. A práve preto vás radi pozývame na kurz, prostredníctvom malej, no obsahom veľkej, knižky s výstižným názvom **10 krokov ku šťastiu. Giovanni Scalera,** autor knihy, nám chce výstižnými myšlienkami odkryť to skutočné a nefalšované šťastie, ktoré človeka poteší nielen na krátky okamih či chvíľku, ale na celý život. Veď každý z nás sa občas zamyslí nad sebou samým a zatúži byť lepší. Pomôže nám k tomu práve táto knižka, ktorá obsahuje osemdesiat jednoduchých pravidiel, životných múdrostí, tematicky zaradených do desiatich lekcií. Kniha je obohatená nádhernými kreslenými postavičkami, ktoré robia túto knihu o niečo bohatšiu. Poďme teda krok za krokom a každý deň môžeme byť lepší, radostnejší a pokojnejší.

S. Bamburák

Program Stredoeurópskych katolíckych dní na mesiac apríl

2. – 4. apríl 2004 Bansko-bystrická diecéza: Banská Bystrica; Kvetná nedeľa – diecézne stretnutie mladých s otcom biskupom

Spomíname

Dňa 21. marca 2004 si pripomíname rok, čo nás vo veku 93 rokov navždy opustila **Mária Semková**, rod. Nadzamová, z Poše. Pán jej za utrpenie vo väzení pri prenasledovaní našej cirkvi požehnal vysoký vek. S láskou na ňu budú stále spomínať jej dcéra Anna, vnuci Juraj a Michal s rodinami, 6 pravnúčat a 6 prapravnúčat.

Udeľ jej, Pane, blažený pokoj!

Blahoželáme

Dňa 21. 3. 2004 sa dožíva náš duchovný otec Mgr. **Martin Horňák** správca gréckokatolíckej farnosti vo Vyšnom Orlíku, svojho životného jubilea 30 rokov. Jubilantovi ďakujú veriaci za jeho činnosť a do ďalších rokov života vyprosujú pevné zdravie a veľa Božích milostí. „Na mnohaja i blahaja Lita!"

26. marca 2004 oslávi otec **Peter Komanický**, ktorý pôsobí vo farnosti Orlov, životné jubileum - 40 rokov. Veľa Božích milostí od dobrotivého Boha, pokoja, porozumenia a veľa síl pri získavaní ľudí pre Božie kráľovstvo mu v modlitbách vyprosujú rodičia, brat Vlado s rodinou, sestry Alena a Slávka s rodinami. Na mnoho rokov, šťastných rokov mu taktiež privolávajú veriaci z farnosti Orlov a filiálky Andrejovka.

Dňa 27. marca 2004 sa náš milovaný otec, svokor, dedko a pradedko **Andrej Jurčenko** z Ďačova dožíva požehnaných 90 rokov. Veľa zdravia, Božieho požehnania a milostí mu vyprosujú dcéra, synovia, zať, nevesty, vnúčatá a pravnúčatá.

Dňa 4. apríla 2004, sa náš manžel, otec a dedko **Juraj Guba** dožíva požehnaných 70 rokov. K tomuto životnému jubileu mu z úprimného srdca prajeme veľa zdravia a šťastia. V našich modlitbách vyprosujeme hojnosť Božieho požehnania. Všetko najlepšie mu praje manželka, synovia Miro a Igor s rodinami. Mnoho rokov, šťastných rokov!

Milý duchovný otec ThDr. PaedDr. **Marek Príbula**, PhD., dovoľujeme si vám v mene veriacich z Miklušoviec pri príležitosti vášho životného jubilea, ktoré slávite 5. apríla, vyjadriť poďakovanie za všetku starostlivosť o rozvoj a upevnenie gréckokatolíckej viery v našej farnosti, za čas, priazeň, vždy otvorené dvere a srdce pre všetkých. V nemalej miere ďakujeme aj za zveľadenie chrámu.
Do ďalších rokov vám želáme pevné zdravie, radosť, silu a vytrvalosť. Vyprosujeme vám od nebeského Otca veľa Božích milostí a plnosť darov Svätého Ducha. Farská rada z Miklušoviec

Inzercia

Obyčajný chlapec by rád spoznal obyčajné dievča 17 - až 24 - ročné, štíhlej postavy, s náboženským cítením, ktoré vie lásku rozdávať aj prijímať. Kontakt: 0903-619192 + SMS + MMS.

DETSKÉ MIŠ-MAŠ MIŠA a MAŠE

Každý deň sa pozeráme do množstva rozličných tvárí. Niektoré nás odpudzujú a v ich blízkosti máme pocit, akoby sme zomierali. Iné sú zasa svieže, skrývajú v sebe iskru, ktorá v nás rozhorí oheň. Prebudí naše myslenie i konanie. Tie prvé žijú, akoby nežili. Tie druhé majú v sebe ozajstný plnohodnotný život. Taký, ktorý preteká, osviežuje a oživuje. Čo nosíš v sebe ty? Život alebo smrť?

„V ňom bol život a život bol svetlom ľudí." (Jn 1,4)

Váhy života a smrti

Čo myslíš, akú cenu má tvoj život? Boh za to, aby si žil naveky v nebi, zaplatil najvyššiu cenu. Vieš, čo to bolo? Ak nie, dozvieš sa to v nasledujúcej úlohe. Pred tebou sú váhy života a smrti. Hriechom si človek zaslúži smrť. Má však nádej, že bude žiť. V čom je tá nádej, odhalíš tak, že do závaží na strane trestu doplníš správne písmená z tabuľky. Vtedy závažia začnú účinkovať a život myšiek (i ten náš) bude zachránený. Správnu odpoveď nezabudni zaslať na adresu redakcie.

	1	2	3	4	5
A	N	E	É	S	M
B	L	R	P	V	T
C	J	O	S	I	Z
D	Ž	Š	Ť	Á	A

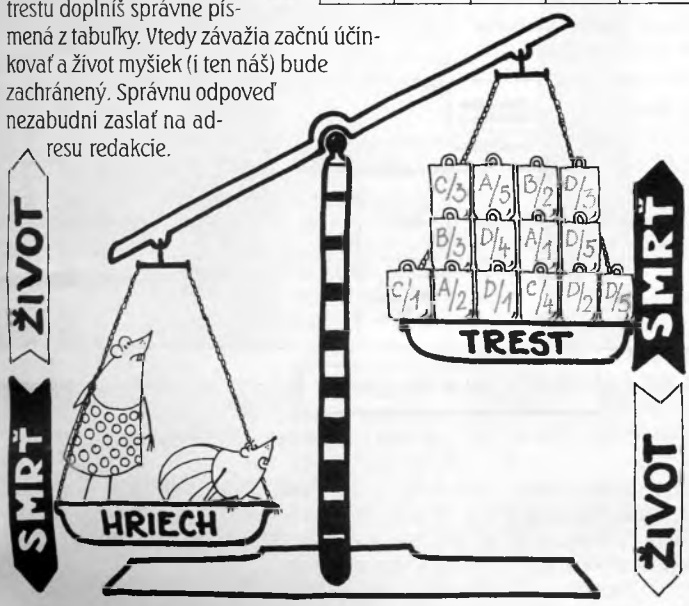

Záložka Božia ruka

Aby si nezabudol, akú cenu má tvoj život v Božích očiach, urob si spolu s myškami záložku.
Postup:
1. Záložku si vystrihni.
2. Podlep ju výkresom.
3. Do prázdneho rámčeka napíš svoje meno.
4. Záložku si môžeš vyfarbiť telovou farbou.

Nezabudni! Boh ťa pozná po mene, pretože ťa miluje. Neváha prijať bolestné rany, aby ťa o tom presvedčil.

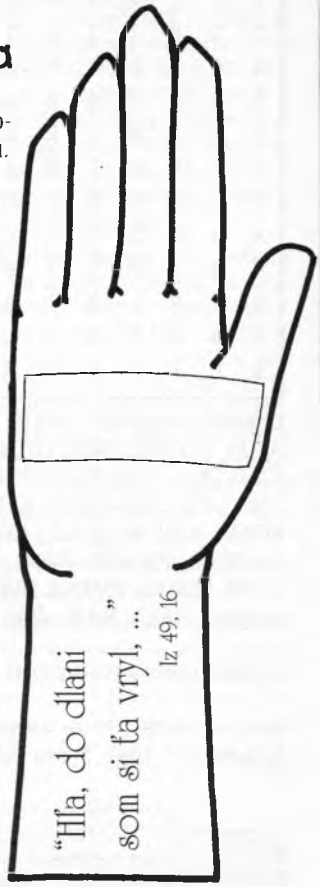

MINIKVÍZ
Čo hovorí Biblia o živote

1. Ktorý z citátov hovorí o tom, že Ježiš je chlebom života?
a) Mt 5, 4; b) Lk 15, 15; c) Jn 6, 48

2. V ktorom z citátov ponúka Ježiš živú vodu?
a) Jn 6, 20; b) Jn 7, 38; c) Jn 2, 2

3. V ktorom z citátov Ježiš oznamuje, že nebudeme mať v sebe život, ak nebudeme piť jeho krv?
a) Jn 6, 56; b) Jn 6, 53; c) 1Kor 11, 25

Chceš vyhrať Detskú bibliu? Tak nám do **24. marca** pošli riešenie úlohy Váhy života a smrti a výsledky Minikvízu na adresu:
SLOVO - miš-maš, Hlavná 3, P.O.Box 204, 080 01 PREŠOV

Výhercu uverejníme v poslednom májovom čísle.

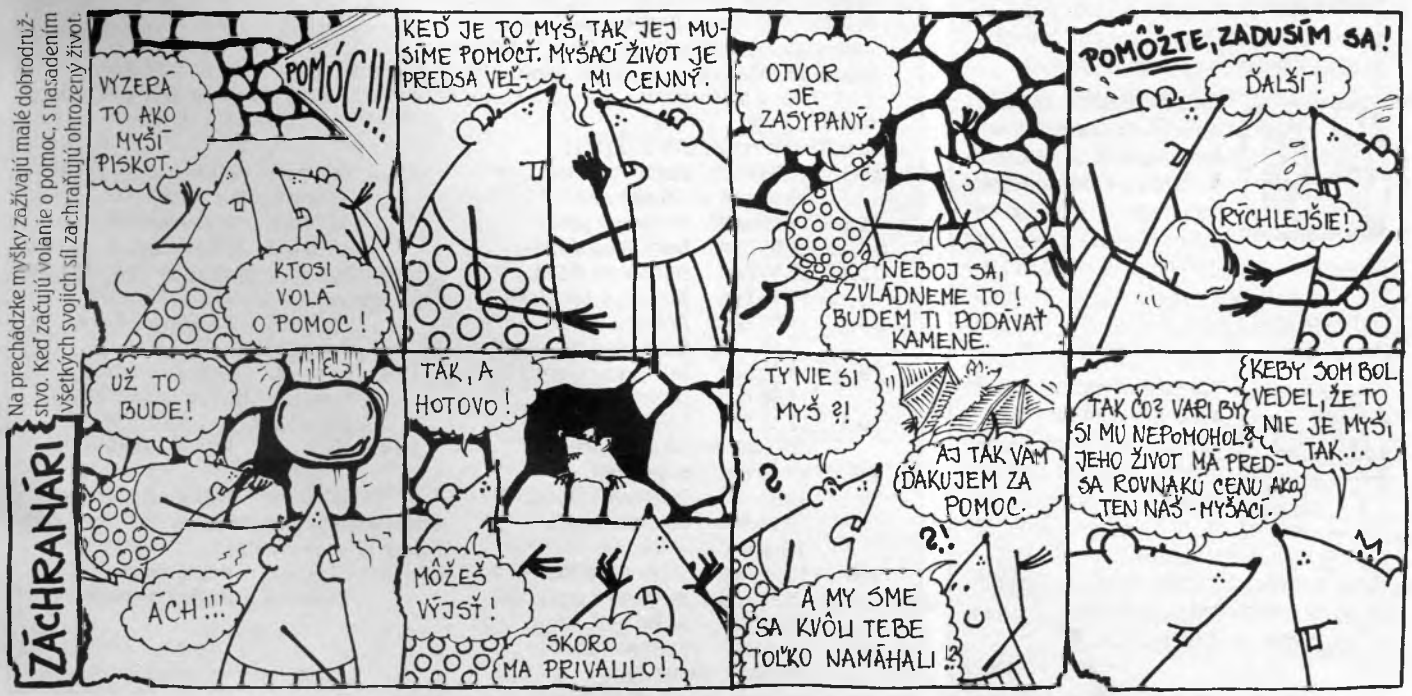

OSEMSMEROVKA

A	A	N	J	E	L	B	B	E	I	L	CH	L
D	A	K	A	Ž	N	R	Ž	P	I	E	I	E
V	N	M	I	I	A	A	A	E	E	B	R	J
E	E	A	Š	T	G	T	K	O	R	Á	N	CH
N	Ľ	A	K	I	E	R	E	V	I	N	I	N
T	O	U	T	N	E	Š	U	P	A	L	J	K
E	L	L	A	I	Á	N	D	T	A	S	R	A
T	T	Á	I	I	R	T	O	K	I	S	A	I
A	Á	V	L	T	M	A	I	R	T	L	CH	N
A	R	E	Ť	A	Á	Á	CH	R	Á	M	R	A
S	M	O	M	A	R	N	H	S	A	K	A	N
U	A	O	M	K	O	A	I	A	K	M	N	O
T	N	CH	B	O	L	M	I	E	R	Á	A	I
A	N	E	D	E	G	A	F	T	E	B	Z	S
N	A	I	M	Ť	T	E	S	P	Z	R	A	I
A	Í	R	L	R	Z	A	A	R	A	F	R	J
I	A	H	A	M	E	L	A	Z	U	R	E	J
K	R	Í	Ž	S	M	A	S	A	B	A	T	Ť

Legenda: ABRAHÁM, ADVENT, AMEN, ANJEL, ARCHA, ÁBEL, ÁRON, BETFAGE, BRAT, EDEN, EFEZ, ELIÁŠ, ENAK, ETIKA, EZAU, FARA, GOMORA, HRIECH, CHARITA, CHLIEB, CHRÁM, INRI, IZÁK, JERUZALEM, KAIN, KALICH, KARMEL, KLAS, KORÁN, KRÍŽ, KRST, KULT, KVAS, LIEK, LITÁNIE, LITURGIA, MAMONA, MANNA, MISÁL, NAZARET, NINIVE, OBETA, OLTÁR, PASCHA, PATENA, SABAT, SAMARITÁN, SION, SMRŤ, SUTANA, TIARA, ŽALM, ŽIAĽ

Tajničku osemsmerovky tvorí 29 nevyškrtaných písmen.

Riešenie z čísla 4/2004: "**Utrpenie očisťuje a chráni pred hriechom.**". Autor: Marek Pataky.

Výhercom za mesiac február, ktorý od nás dostane knihu Na každý deň jeden, sa stal **Michal Strelec**, Šar. Sokolovce. Blahoželáme!
Zašlite nám riešenie krížovky alebo osemsmerovky a možno vyhráte aj vy!

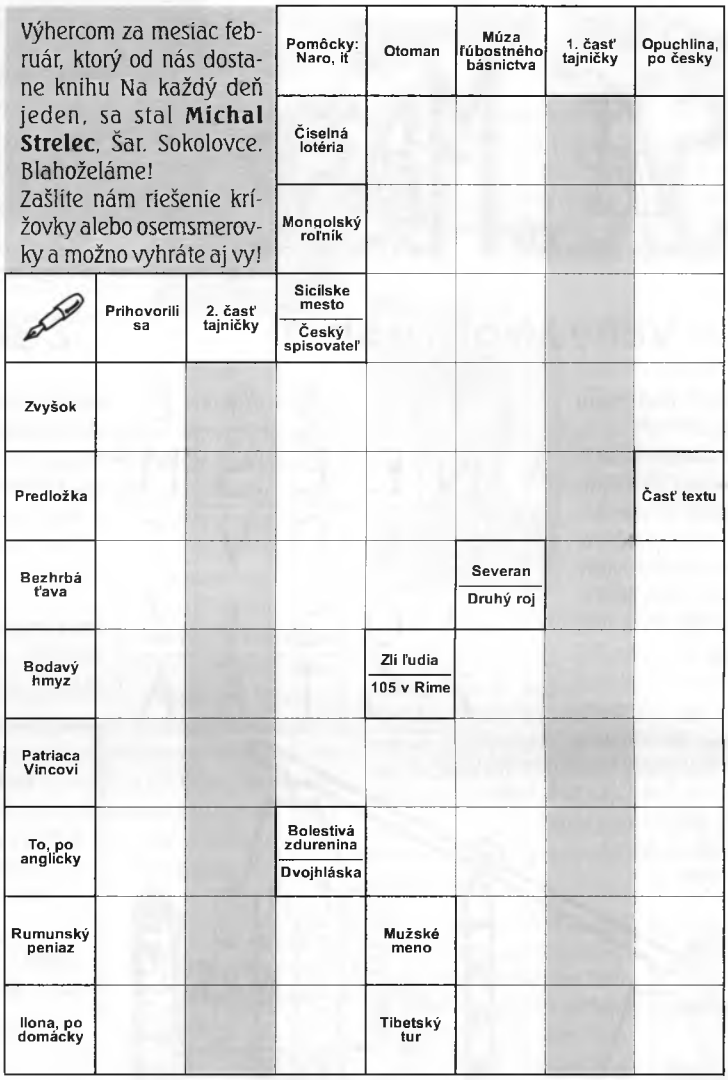

Autor krížovky: Vlado Komanický z Humenného. Riešenie krížovky z čísla 4/2004: **"... kto klope, sa otvorí."**

Zašlite nám riešenie krížovky alebo osemsmerovky do 24. marca 2004 a môžete získať knihu Na každý deň jeden. Žrebujeme raz mesačne.

HOROSKOP

Čo vás čaká a neminie?

Prichádzajúce oteplenie prináša rôzne zmeny. Školkárom pribudne viac špinavého oblečenia, žiakom ZŠ-1.st. zasa viac modrín. Na 2. stupni stúpne počet zamilovaných. Tento beztiažový stav sa vyskytne aj na stredných a vysokých školách.

Všetkým tradície zachovávajúcim Slovákom odporúčam pripraviť sa na nákup darčekov a kvetov pre nositeľov jedného z našich národných mien - Jozefov. Ich meniny sa začínajú v piatok 19. marca a končia v nasledujúcu nedeľu. Verím, že počet cudzokrajných zvierat, najmä opíc, sa v pondelok vráti do normálneho stavu.

Všetkým veriacim, ktorí si odchod z chrámu plánujú takmer na minútu, oznamujem, že liturgie v stredu, piatok a nedeľu budú dlhšie než zvyčajne. Tento oznam by mali zobrať vážne hlavne všetky gazdinky, pre ktorých tu mám krátku SOS modlitbu na záchranu obeda: „Anjeličku, môj strážničku, prepni varič na jedničku".

(jége)

ROZHLAS A TELEVÍZIA

Rádio Vatikán: FM 93,3 MHz, MW 1530-AB kHz, SW 4005 kHz, Intelsat 325,5 East (Atlantik); 05:25-05:40; 19:45-20:00 - slovensky; 05:10-05:25; 19:30-19:45-česky

Slovenský rozhlas: Nedeľa: **Rádio Devín**: 8:05-9:00 Hudba, život, viera; 18:00-18:30 Slovo pre veriacich i neveriacich; **Rádio Slovensko**: 9:30-10.30 Kresťanská nedeľa (liturgia); Pondelok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:50 Frekvencia M (relácia pre mládež); 20:05-22:00 Cesty (náboženské spektrum); Štvrtok: **Rádio Slovensko**: 19:20-19:30 Rádio Vatikán

Rádio LUMEN - 21.15 hod.: Pondelok – **Študentské šapitó**; Utorok – **Duchovný obzor**; Streda – **Lupa**; Štvrtok – **História a my**; Piatok – **ÚV hovor**; Sobota – **Od ucha k duchu**; Nedeľa – **Karmel**. Sobota: 20.15 hod. – **Ruženec pre Slovensko**; Nedeľa: 15.00 hod. – **Svetlo nádeje;** 20.00 hod. – **Kresťanské noviny 2;** 20.30 hod. – **Vešpery.**

Ranné chvály: 5:45 hod.; **Anjel Pána:** 12:00 hod. **Krátke správy:** denne o 0:00, 6:00 (avíza), 7:00, 8:00; v pracovné dni aj o 9:00, 10:00, 11:00, 13:00, 15:00. **Čo vy na to:** v pondelok až sobotu o 14:00.

Slovenská televízia / STV 2 (STV 1):

15.3. 13.55 hod. - **Duchovné slovo.** / R
15.30 hod. - **Dobrá zvesť.** / R

21.3. 13.00 hod. – **Televízny posol.** / P
19.55 hod. – **Duchovné slovo.** / P

22.3. 13.55 hod. – **Duchovné slovo.** / R
15.30 hod. – **Televízny posol.** / R

28.3. 13.00 hod. – **Dobrá zvesť.** / P
19.55 hod. – **Duchovné slovo.** / P

29. 3. 13.00 hod. – **Duchovné slovo.** / R
15.30 hod. – **Dobrá zvesť.** / R

30.3. 21.30 hod. – **Sféry dôverné:** diskusno-kontaktná relácia. / P

4.4. 13.45 hod. – **Božie deti.** / R
19.54 hod. – **Duchovné slovo.** / P
20.50 hod. – **Pôst ako cesta:** dokumentárny film. / R

5.4. 15.50 hod. – **Sféry dôverné.** / R
13.45 hod. – **Duchovné slovo.** / R
15.30 hod. – **Božie deti.** / R

8.4. 09.20 hod. – **Štvrtok Veľkého týždňa:** dokumentárny film. / R

9.4. 9.30 hod. – **Pašiové služby Božie:** priamy prenos z Očovej. / P
19.54 hod. – **Duchovné slovo.** / P
21.10 hod. – **Krížová cesta z Kolosea**: priamy prenos Krížovej cesty so Svätým Otcom Jánom Pavlom II. z rímskeho Kolosea. / P
23.00 hod. – **Posolstvá z kríža:** dokumentárny film. / R

10.4. 09.35 hod. – **Sviatok sviatkov:** dokumentárny film o slávení Paschy gréckokatolíckych veriacich. / R

11.4. 10.00 hod. – **Turínske plátno:** dokumentárny film. / R - STV 1
10.30 hod. – **Veľkonočná sv. omša s požehnaním Urbi et Orbi**: priamy prenos slávnostnej sv. omše z Vatikánu. / P - STV 1
12.50 hod. – **Dobrá zvesť.** / P
19.54 hod. – **Duchovné slovo.** / P

Program je pripravovaný v spolupráci s jednotlivými redakciami.

Štvrtý pôstny týždeň.

Pondelok 15. 3. - Svätý mučeník Agapios a s ním ďalší šiesti mučeníci. Flp 2,5-11, zač. 240; Mt 13,10-23, zač. 51. Na 6. hod.: Iz 14,24-32. Na večierni: Gn 8,21-9,7; Prís 11,19-12,6.

Utorok 16. 3. - Svätí mučeníci Sabinus a Papas. 1 Kor 1,18-31, zač. 125; Mt 13,24-30.36-43, zač. 52 a 54. Na 6. hod.: Iz 25,1-9. Na večierni: Gn 9,8-17; Prís 12,8-22.

Streda 17. 3. - Náš prepodobný otec Alexej, Boží človek. Na 6. hod.: Iz 26,21-27,9. Služba vopred posvätených darov: Gn 9,18-10,1; Prís 12,23-13,9. Gal 5,22-6,2, zač. 213; Mt 9,18-26, zač. 32.

Štvrtok 18. 3. - Náš svätý Cyril, jeruzalemský arcibiskup. Gal 2,16-20; zač. 203; Mt 25,14-30, zač. 105. Na 6 hod.: Iz 28,14-22. Na večierni: Gn 10,32-11,9; Prís 13,19-14,6.

Piatok 19. 3. - Svätí mučeníci Chryzant a Dária. Na 6. hod.: Iz 29,13-23. Služba vopred posvätených darov: Gn 12,1-7; Prís 14,15-26. (2 Tím 3,10-15, zač. 296; Mt 25,1-13, zač. 104).

Sobota 20. 3. - Štvrtá zádušná sobota. Naši prepodobní otcovia, ktorých Saracéni pozabíjali v Kláštore svätého Sávu. Menlivé časti zo služby o zosnulých. Namiesto „Dôstojné je" sa spieva „Najčistejšia Bohorodička". Panychída. Čítania radové: Hebr 6,9-12, zač. 313. Mk 7,31-37, zač. 31. Za zosnulých: 1 Kor 15,47-57, zač. 163. Jn 16,5,24-30, zač. 16.

Nedeľa 21. 3. - Štvrtá pôstna nedeľa. Prepodobný otec Ján, autor Rebríka čností. Náš prepodobný otec Jakub Vyznávač, katánijský biskup. Radový hlas je ôsmy, radové evanjelium na utierni ôsme. Liturgia svätého Bazila Veľkého. Predobrazujúce antifóny. Blaženstvá. Tropár z hlasu, Sláva: kondák z triode, I teraz: podľa predpisu. Prokimen, aleluja a pričasten z triody. Hebr 6,13-20, zač. 314; Mk 9,17-31, zač. 40.

Piaty pôstny týždeň

Pondelok 22. 3. - Svätý hieromučeník Bazil, ankyrský presbyter. Rím 12,1-3, zač. 108; Lk 6,31-36, zač. 26. Na 6. hod.:Iz 37,33-38,6. Na večierni: Gn 15,1-15; Prís 14, 27-15,4.

Utorok 23. 3. - Svätý mučeník Nikón a jeho učeníci, ktorí boli s ním umučení. Veľký kajúci kánon Andreja Krétskeho (preložený zo štvrtka tohto týždňa kvôli slávnosti Zvestovania. Modlíme sa ho na utorkovej utierni, ktorá sa slúži v noci z pondelka na utorok). Ef 4,14-17, zač. 225; Lk 6,24-30, zač. 25. Na 6. hod.: Iz 40,18-31. Na večierni: Gn 15,1-15; Prís 15,7-19

Streda 24. 3. - Predprazdenstvo Zvestovania Presvätej Bohorodičke. Náš prepodobný otec Zachariáš. Na 6. hod.: Iz 41,4b-14.Služba vopred posvätených darov. Parameje triody: Gn 17,1-9; Prís 15,20-16,9; Parameje sviatku. Gn 28,10-17; Ez 43,27-44,4; Prís 9,1-11. (Ef 4,25-32, zač. 227; Lk 13,1-9, zač. 70). Veľké povečerie s lítiou

Štvrtok 25. 3. - Prikázaný sviatok Zvestovanie našej Presvätej Vládkyni, Bohorodičke Márii, vždy Panne. Na 6. hod.: Iz 42,5-16. Večiereň s liturgiou svätého Jána Zlatoústeho. Parameje triody: Gn 18,20-32; Prís 16,16-17,17. Parameje sviatku: Ex 3,1-8a; Prís 8,22-30; Po prechode na sv. liturgiu menlivé časti sú zo sviatku Zvestovania. Myrovanie. Heb 2,11-18, zač. 306; Lk 1,24-38, zač. 3.

Piatok 26. 3. - Zhromaždenie k archanjelovi Gabrielovi. Zakončenie zvestovania. Na 6. hod.: Iz 45,11-17. Služba vopred posvätených darov: Gn 22,1-18; Prís 17,17-18,5. (Hebr 2,2-10, zač. 305; Lk 10,16-21, zač. 51 alebo včerajšie zo Zvestovania).

Sobota 27. 3. - Akatistová sobota. Naša prepodobná matka Matróna zo Solúna. Utiereň s akatistom. Na liturgii sv. Jána Zlatoústeho: Predobrazujúce antifóny. Blaženstvá. Tropár Sláva i teraz: kondák, prokimen, aleluja a pričasten z akatistovej soboty. Čítania radové: Hebr 9,24-28, zač. 322; Mk 8,27-31, zač. 35. Bohorodičke: Hebr. 9,1-7, zač. 320; Lk 10,38-42; 11,27-28, zač. 54.

Nedeľa 28. 3. - Piata pôstna nedeľa. Prepodobná Mária Egyptská. Naši prepodobní otcovia Hilarión Nový a Štefan Divotvorca. Radový hlas je prvý, radové evanjelium na utierni deviate. Liturgia sv. Bazila Veľkého. Predobrazujúce antifóny. Blaženstvá. Tropár z hlasu, Sláva: kondák z triody, I teraz: podľa predpisu. Prokimen z triode, aleluja z hlasu a pričasten z hlasu a triody. Čítania radovej nedele: Heb 9,11-14, zač. 321b; Mk 10, 32b-45, zač. 47. (Prepodobnej: Gal 3,23-29, zač. 208; Lk 7,36-50, zač. 33).

Šiesty týždeň veľkého pôstu.

Pondelok 29. 3. - Náš prepodobný otec Marek, aretúzsky biskup, a Cyril diakon. Kol 3,12-16, zač. 258; Lk 11,34-41, zač. 60. Na 6. hod.: Iz 48,17-49,4. Na večierni: Gn 27,1-41; Prís 19,16-25.

Utorok 30. 3. - Náš prepodobný otec Ján, autor spisu Rebrík. 1 Sol 5,14-23, zač. 273; Mk 8,30-34, zač. 36. Na 6. hod.: Iz 49,6-10. Na večierni: Gn 31,3-16; Prís 21,3-21.

Streda 31. 3. - Náš prepodobný otec Hypatios gangriansky biskup. Na 6. hod.: Iz 58,1-11Služba vopred posvätených darov: Gn 43,26-31; 45,1-16; Prís 21,23-22,4. (Ef 4,7-13, zač.224b; Lk12,16-21, zač. 66).

Štvrtok 1. 4. - Naša prepodobná matka Mária Egyptská. Gal 3,23-29, zač. 208; Lk 7,36-50, zač. 33. Na 6. hod.: Iz 65,8-16. Na večierni: Gn 46,1-7; Prís 23,15-24,5.

Piatok 2. 4. – Zakončenie sv. štyridsiatnice (pôstnej triody). Náš prepodobný otec Titus Divotvorca. Na 6. hod.: Iz 66,10-24. Liturgia vopred posvätených darov: Gn 49,33-50,26; Prís 31,8-31. (Ef 2,4-10, zač. 220; Mt 4,1-11, zač. 7).

Sobota 3. 4. - Vzkriesenie spravodlivého Lazára. Náš prepodobný otec a vyznávač Nikíta, igumen Médikiovho kláštora. Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Svetlé rúcho. Predobrazujúce antifóny. Blaženstvá. Tropár, Sláva i teraz, kondák. Prokimen, aleluja a pričasten o Lazarovi. Namiesto „Svätý Bože" sa spieva „Ktorí ste v Krista". Namiesto „Dôstojné je" sa spieva IX. irmos z utierne „Oslávme a uctime" – „Čístuju slávno poctím..." na 8. hlas. Hebr 12,28-29; 13,1-8, zač. 333; Jn 11,1-45, zač. 39.

Nedeľa 4. 4. Kvetná nedeľa. Naši prepodobní otcovia Jozef Hymnograf a Juraj z Maley. Svetlé rúcho. Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Všetky menlivé časti sú z kvetnej nedele. Myrovanie. Fil 4,4-9, zač. 247; Jn 12,1-18, zač. 41.

Svätý a veľký týždeň.

Pondelok 5. 4. - Svätý a veľký pondelok. Svätí mučeníci Teodul, Agatopod a spoločníci. Na utierni: Mt 21,18-43, zač. 84. Na 6. hod.: Ez 1,1-20. Služba vopred posvätených darov: Ex 1,1-20; Jób 1,1-12; Mt 24,3-35; zač. 98.

Utorok 6. 4. - Svätý a veľký utorok. Náš otec svätý Eutychios, konštantinopolský arcibiskup. Odchod do večnosti nášho otca svätého Metoda, učiteľa Slovanov. Na utierni: Mt 22,15-23,39, zač. 90. Na 6.hod.: Ez 1,21-28. Služba vopred posvätených darov: Ex 2,5-10; Jób 1,13-22; Mt 24,36-26,2; zač. 102.

Streda 7. 4. - Svätá a veľká streda. Náš prepodobný otec Juraj, mytilénsky biskup. Na utierni: Jn 12,17-50, zač. 41b. Na 6. hod.: Ez 2,3-3,3. Služba vopred posvätených darov: Ex 2,11-22; Job 2,1-10; Mt 26,6-16; zač. 108.

Štvrtok 8. 4. - Svätý a veľký štvrtok. Svätí apoštoli Herodión, Agabus, Rúfus, Asynkrit, Flegont a Hermés. Ráno na utierni: Lk 22,1-39, zač. 108b. Na 1. hod.: Jer 11,18-23; 12,1-5a; 12,9b-15. Veľká večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého: Ex 19,10-19; Jób 38,1-23; 42,1-5; **Iz 50,4-11 (Izaiáš sa nemá vynechať!).** Po prechode na liturgiu: prokimen a aleluja z veľkého štvrtku. 1 Kor 11,23-32, zač. 149; Ev. Mt zač. 107 (ako jedno) s prestupom: Mt 26,1-20; Jn 13,3-17; Mt 26,21-39; Lk 22,43-44; Mt 26,40-75; 27,1-2. Namiesto cherubínskej piesne, „Nech sa naplnia" a pričastenu sa spieva: „Prijmi ma dnes Boží Synu" – „Véčeri Tvojejá tájnyja dnés".. Namiesto „Dôstojné je" sa spieva IX. irmos: „Poďme, veriaci, hore do večeradla" – „Strántvijá Vladýčna" na 6. hl.. V katedrálnom chráme pri umývaní nôh: **1.** Ev.: Jn 13,1-11, zač. 44; **2.** Ev. Jn 13,12-17. Strasti: (evanjeliá): 1. Jn 13,31-18,1, zač. 46; 2. Jn 18,1-28, zač. 58; 3. Mt 26,57-75, zač. 109; 4. Jn 18,28-19,16, zač. 59; 5. Mt 27,3-32, zač. 111; 6. Mk 15, 16-32a, zač. 67; 7. Mt 27,33-54, zač. 113; 8. Lk 23,32-49, zač. 111; 9. Jn 19,25-37, zač. 61; 10. Mk 15,43-47, zač. 69; 11. Jn 19,38-42, zač. 62; 12. Mt 27,62-66, zač. 114

Piatok 9. 4. - Svätý a veľký piatok. Svätý mučeník Eupsychios. Prikázaný sviatok. Prísny pôst (od mäsa, mlieka a vajec). Kráľovské hodinky – predpoludním. (Čítania): **I.** Zach 11,10-14; Gal 6,14-18, zač. 215b; Mt 27,1-56, zač. 110; **III.** Iz 50,4-11; Rím 5,6-10, zač. 88b; Mk 15,16-41, zač. 67; **VI.** Iz 52,13-54,1; Heb 2,11-18, zač. 306; Lk 23,32-49, zač. 111; **IX.** Jer 11,19-23; 12,1-5a; 12,9b-10; 12,14-15; Heb 10,19-31, zač. 324; Jn 18,28-19,37, zač. 59. Veľká večiereň s uložením plaštenice do hrobu. Ex 33,11-23; Job 42,12-17; **Iz 52,13-54,1 (Izaiáš sa nemá vynechať!)**; 1 Kor 1,18-31; 2,1-2, zač. 125; Mt zač. 110 s prestupom: Mt 27,1-38; Lk 23,39-43; Mt 27,39-54; Jn 19,31-37; Mt 27,55-61.

Sobota 10. 4. - Svätá veľká sobota. Svätí mučeníci Terencius, Pompejus a spoločníci. Jeruzalemská utiereň – ráno: Čítania: Ez 37,1-14; 1 Kor 5,6-8 a Gal 3,13-14, zač. 133 (apoštol sa číta spolu ako jeden); Mt 27,62-66, zač. 114. Večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého. Prokimen večierne nie je. Parameje: 1. Gn 1,1-13; 2. Iz 60,1-16; 3. Ex 12,1-11; 4. Jon 1,1-4, 11; 5. Joz 5,10-16; 6. Ex 13,20-14,31 a pieseň 15,1-19; 7. Sof 3,8-15; 8. 1 Kráľ 17,8-24; 9. Iz 61,10-62,5; 10. Gn 22,1-18; 11. Iz 61,1-9; 12. 2 Kráľ 4,8-37; 13. Iz 63,11-64,4; 14. Jer 31,31-34; 15. Dan 3,1-56 a pieseň 3,57-88. Po prechode na liturgiu: „Ktorí ste v Krista pokrstení" – „Jelícy vo Christá", Prokimen: „Nech sa ti klania" – „Vsja zemľa da poklónitsja Tebí". Čítania: Rím 6,3-11, zač. 91. Namiesto „Aleluja": „Vstaň, Bože" – „Voskresní Bóže" s veršami. Počas toho sa kňaz prezlieka do svetlého rúcha. Mt 28,1-20, zač. 115. Namiesto Cherubínskej piesne: „Zmĺkni, každý človek" – „Da molčit vsjákaja plóť čelovíča". Namiesto „Dôstojné je" sa spieva irmos: „Neplač nadomnou Matka" – „Ne rydáj mené Mati" na 6. hl. Pričasten: „Pán zmŕtvych vstal" – „Vostá jakó spjá Hóspoď". Pred „Nech je požehnané Pánovo meno" je požehnanie lítijných darov.

Nedeľa 11. 4. - Svätá a veľká nedeľa Paschy. Začiatok Päťdesiatnice. Svätý hieromučeník Antípas, biskup ázijského Pergama. Svetlé rúcho. Utiereň vzkriesenia. Liturgia sv. Jána Zlatoústeho. Po úvodnom požehnaní liturgie raz kňaz dvakrát veriaci spievajú „Kristus slávne vstal zmŕtvych!" – „Christós voskrése..." Veľkonočné antifóny. Vchod vlastný. Tropár, Sláva i teraz: kondák, prokimen, aleluja a pričasten Paschy. Namiesto „Svätý Bože" sa spieva „Ktorí ste v Krista" – „Jelícy vo Christá". Sk 1,1-8, zač. 1; Jn 1,1-17, zač. 1; Namiesto „Dôstojné je" sa spieva „Anjel zvestoval" a „Osvieť sa, osvieť sa" – „Ánhel vopijaše" a „Svitísja, svitísja". Namiesto „Požehnaný, ktorý prichádza", „Videli sme svetlo pravé", „Nech sa naplnia", „Nech je požehnané" a „Sláva i teraz" a v prepustení sa spieva tropár sviatku. Tak sa spieva okrem prokimena a čítaní do soboty včítane (17. 4) každý deň Svetlého týždňa. Liturgické rúcho je celé paschálne obdobie svetlé. Požehnanie pokrmov. Večiereň: Jn 20,19-25; zač. 65

Vojtech Boháč

Zachráň ma!

Chcem ťa spoznať a milovať.